

311250

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేది శనివారము
శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

No. 167

సంచిక ౧౬౭

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభావ చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారజోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

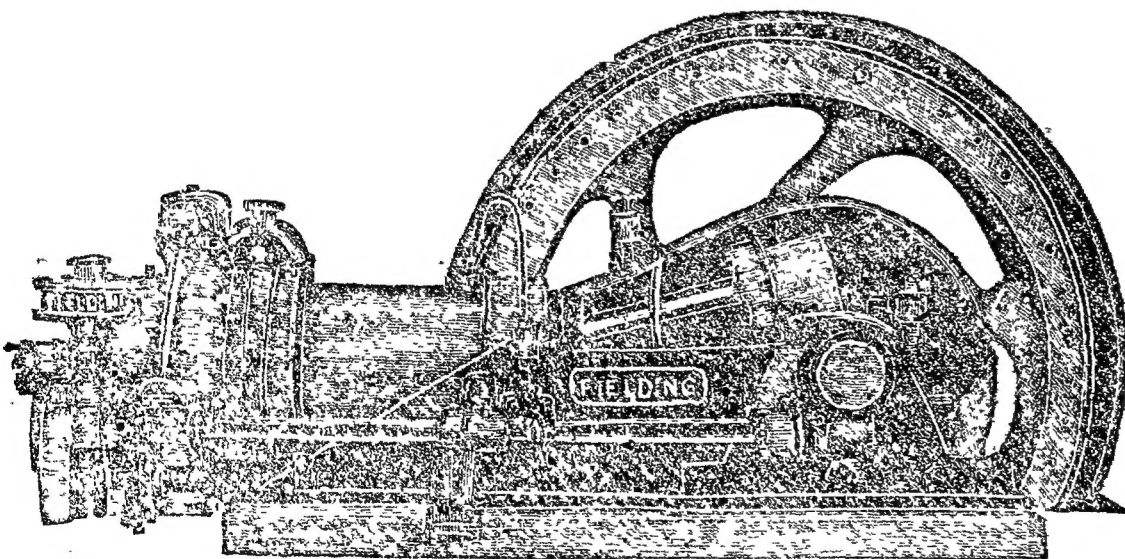

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలెను.

అమృతంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The safest, simplest, strongest and the most
advantageous Oil Engine with many improvements.
“ఫిలింగు”

వేటెంటు సెప్టిక్విక్ స్టార్లింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను
వేపరైజరు స్ట్రుతో కాల్చవలసిన అవసరములేకుండగనే
రెండే నిమిషములలో స్టార్టుకాగలదు.

వీటిసామానులు చాలా బలముకలవిగాను మంచి టెంపురు కలవిగాను వుండుటవల్ల చాలాకాలము
అరిగిపోకుండా పనిచేయుటలోను లోడ్లు లాగుటలోను యీ యింజనులు చాలా ప్రసిద్ధిచెందివున్నవి.
క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు తక్కువ. ఎటువంటిమడ్డి క్రూడు ఆయిలుతో నయినను బహు
సక్తిగా పనిచేయును. 52 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని సైజులు యెప్పుడున్న స్టోకులోవుంచ
బడును. ధరలు బహుసరసముగావుండును.

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి.ఎల్. శాస్త్రి అండుకో, 12, తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.
బ్యాంచి ఆఫీసు, కొత్త అగ్రహారం, విజయనగరం.

క్రొను థియేటరు

31-10-25 శనివారము నుండి ప్రారంభము

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు 6-15, 9-20 గం.

శని, ఆదివారములందు విధ్యాహ్నము 2 గంటలకు
ప్రత్యేకమాటివి గలదు.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

అశనిభార్య, హరికొడుకులు, కొమార్తెలు మొదలగు
వారిని గురించి ప్రజలు యేమనుకొనునది.

“కొండపైని” (Over)

తిలసి ప్రేమ సంబంధమైనకథ-తల్లి ప్రేమ మిక్కిలి
గొప్పగా ముట్టాడబడు చుండునట్టియు, పాడబడు చుండు
నట్టియు, ఉపన్యాసము లివ్వబడుచుండు నట్టి కథ. 11 రీలు.
న్యాయాధ్యుల్లో ఒక సెల్ల రమ సరుసగా చూప
పడిన తరువాత నేరుగా యిచ్చటికి తెప్పించబడినది.

ముఖ్యగమనింపు:—ఈ ప్రదర్శనమునకు ప్రత్యేక ఆర్
చెస్టర్ సంగీతముకూడగలదు. టికెట్లు వాటకలవద్ద
దొరకును.

“జాయింటు స్టోకుకంపెనీల జర్నల్”

“ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియాలో” పరిశ్రమనుండి వ
గిన పనినిగరించి ఈ ప్రకారము విషయములయొక్కది
“హిందూదేశీయుల లాభము నిమిత్తమై హిందూదేశీయుల
స్థాపించబడి, నిర్వహించబడుచున్న హిందూదేశీయకంపెనీ
అతి జాగ్రత్తతోను, తెలివితోను నిర్వహించబడుచున్నది
అది యింజనముగా పనిచేయును. ప్రస్తుతము ఇది చాల
గొప్ప అంశములో నున్నది. వాచుగా స్థాపితమైనది. ప్రతి సం
త్సరము గొప్పలాభమును గడించుచున్నది. సుదూరము, నిర్వా
హకత్వమునందు పోడిమి; సగం మొదలగు వాటియందు మంచి
విదర్శనములు గలవు.

1548(11)

విజయనగరం కోటను విజయనగరం ప్రాయము.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd. (No. 1.)
POST BOX No. 237 MADRAS.

మహమ్మదీయవార్తలు

(సాంప్రదించుకోవలెను)

టర్కీ దేశము - సామ్రాజ్యము

అండలూ టర్కీ రాజధాని నున్న టర్కీ దేశము పేర మెము సమస్యనుకూర్చి వానాశయమును సృష్టించుటకు బాంబులను వినియోగించి "మొస్కొను విశేషమును" అను టర్కీ దేశపు పార్లమెంటు కలెక్షన్ వారి వక్రాలంత మొస్కొను నదియు కట్టవలెనని ప్రజలందరను తురుష్కజాతికి వారు 750 లక్షలమంది యున్నారని వారుబాల్కన్ దేశములను ఆవిర్భావమునందు రష్యాలోను చీయున్నారని టర్కీ వారు తలచినచో సర్దుల వక్రాల కొరకు పట్టుబట్టి యే యందురుగాని ఇతర దేశములను ఆక్రమించు ఉద్దేశము అనగా సామ్రాజ్యభావము టర్కీవారికి లేదు కాని అన్ని దేశములలోను చీలియున్న కుర్దులను అభివృద్ధి నొందించు విషయమున టర్కీదేశమువా తగిన సహాయము చేసెదరు ఇట్టి సంతకము ప్రధానము చేసి కొని టర్కీ వారు పెరిషియా, రష్యా, గ్రీసు మన్నగు దేశములతో సంధి చేసికొని ఇతర దేశములతో సంబంధమును దృఢ పరచుకొనుటకే బాలికాను తొలగింపవలసివచ్చినది అతల్లి లకును తురుష్కలకును సంబంధము లేదు వారి ఆ వాటులను ఆచారమును భావమునుగూడ వేరెట్టి యాధి ప్త్యదియందు వారి కేగియును ఆధిపత్యములేదు కావున వారు మాకు విజాతీయులే మేము రిఫ్తులను గ్రహించున సకలము చేయుటలేదు వారికి మాకు చాలమారము" అని రష్యన్ జేగారు నుడివరి

అట్లులు కరింగారు ఖాల్గిగా కాగోరుట

తాను ఖాల్గి కాగోరడని ఒక స్వప్నసభలో అట్లు లు కరింగారు నుడివరి భారతదేశ మహమ్మదీయు లీదమయ

మున తనకు సహాయము చేయుదురని అతడు తలచుచున్నాడు. అందులకే అతడు టర్కీని, యాజిత్తు, అట్లీయాలలో ప్రచారముగూడ చేసెను అని తెలియుచున్నది. ఇదియే నిజమైనచో రీంగారు లోపల సామ్రాజ్యమునే కలిగియుండు టర్కీ మహాభిమానమును వాల్మీకిమూలము ను నడిపించెనని స్పష్టముకాగలదు ఇది మిగిలినవర్తకములను వివర్ధము చేయక మాను లంబరును దీనిని ఏలగిం పు మనరు

ద్రూసుల తిరుగుబాటు

ప్రాంశువారి అధిమనందున్న సీరియానును ద్రూసు లు తిరుగుబాటు చేసికొని వారి వైదిక నాయకులలో తగవులు కలిగినవి. వారికి మంచి తిరివీతుగల నేనయును శత్రుత్వము ఆక్రమక పదావినకులునుగూడ కలవు వారి స్థానములుగూడ అభేద్యములే ప్రధానస్థాన మొకగ్రామమునందున్నది పరాజయము కలిగినపుడు వార చటకు చేరుకొందురు కాని యిప్పుడు వైదికోద్యోగులలో చాల నిరోధములు కలుగుటవలన వారు వెనుకకు వెళ్లిరి. ఇప్పుడు నేననుబల పరుచుటకు గట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 16-80 ఏండ్ల మధ్యవారందరను నేనలో చేరవలెనని నిశ్చయింపబడెను.

పెరిష్యాలో విమానశాఖ

పెరిష్యాలో విమాన శాఖ శేర్పరుచుటకు ఒక జర్మనీ వర్తకసంఘమువారు పూనుకొనిరి ఇక పెరిష్యానుండి విమాన రాకపోకలు చాల సులభమును చాల మార్గముల శేర్పరుచుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి పెరిషియా నుండి ఎంబి లను యిప్పుడు రెండు రోజులు పట్టుచున్నది విమానము విడిచినచో రెండుగంటలు చాలును ఎంబిలనుండి బాహ్యులకు రెండుగంటలే కూరితిగా పెరిషియా, బాగాడు, కిసస్టాం టికోపిటలు, బాస్కరగులకు విమానమార్గము శేర్పరుపబడును ఇప్పుడు 24 గంటలుపట్టెను ప్రయాణమునైన ఒకగంటలో సెమూయను దానివలన దేశము చాల సంపన్నమగును.

జడాలితి

హెడ్డాజు నేనలో కొంతభాగము తిరుగుబాటు చేసి

లాంగిపోతుటకు వాహానీ నాయకునకు రాయబార మంపెను. కావున జడ్డా త్వరలోనే వాహానీలకు లాంగిపోవును అచట నున్న బ్రిటిషు డచ్చి దేశీయులను వారి సార్థులను కాపాడుటకు ఆగండుదేశముల యుద్ధ నౌకలును జడ్డాకు వచ్చుచున్నవి

* * *

టర్కీ వార్తలు

బాలభట్టాద్యము

టర్కీ ఉలేమాలు చాల ఆశ్చర్యించినను గూడ టర్కీలో బాల భట్టాద్యమును ప్రారంభమైనది. విద్యార్థులను బాల భటులుగా చేర్చి వారిని తరిలీతు చేయుచున్నారు. మత విద్యలయముల విద్యార్థులు గూడ చేరుచున్నారు.

రాయబారవర్గములు

ఇప్పుడు కనస్టాంటినుపోలిస్లో నున్న రాయబార వర్గములన్నియును రానున్నవత్సరమున ఆంగ్లరాకు మార్చివేయుదురు. అచట తగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు

ప్రత్తి పంట

వ్యవసాయ విషయములకు ముఖ్యముగా ప్రతిపంటను గూర్చి శేర్పరుచుటకు కొంతమంది విద్యార్థులను టర్కీ ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖామంత్రివర్గమువారు యాజిత్తుకు పంపిరి

ఆంధ్రనైషధ సారము

కలరు 0-12-0

శ్రీవాధుని నైషధము ననుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది

సుగుణముణి

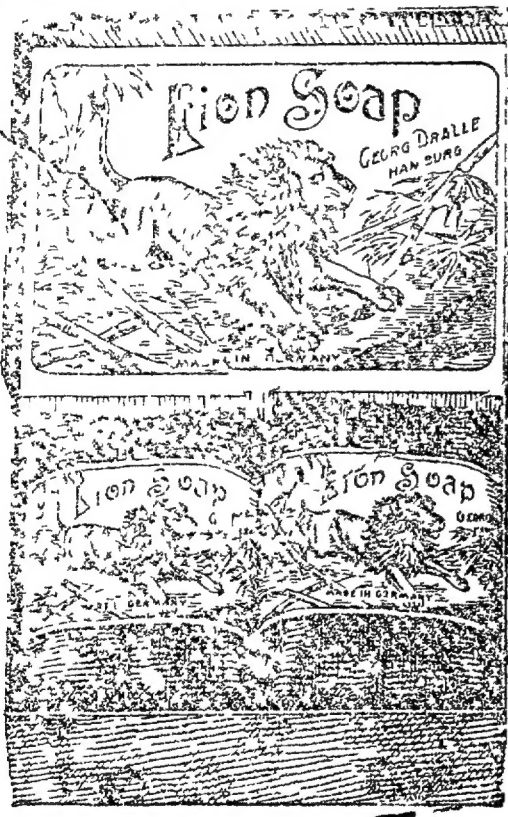
మనోహరమును చక్కని నవల కలరు 0-8-0

పాండరీక మాహాత్మ్యము

కలరు 0-8-0

పాండరంగమాహాత్మ్యంతర్గతము గ్రంథముల శ్లోకము 1-8-0

అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని (గుంటూరుజిల్లా

జార్జి డ్రెల్లు
లైను సబ్బు
ప్రాక్షేళమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన
టాయిలెట్ - డి - లూక్సు
అను అత్తరు.
చర్మమునకు దానియొక్క అమోఘమైన సువాసనను
కలిగించి, ఉపయోగించి చాలనేవైన పిమ్మట
గాలిలో దాని సువాసన అద్భుతముగా వ్యాపించును.

ప్రతిచోటను వెలకుదొరకును లేక ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
సోల్ ఏజంట్లు:—

ఎ. వి. ఆర్. ఎ. ఆడికప్పచెట్టి, 52, బందరువీధి, మద్రాసు.

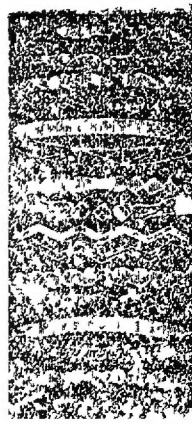
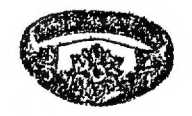
ఇదివరకు మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసినచ్చి
ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

మానవ్రకము, పనితనము, న్యాయము, మీకు విశదమగును

ప్రస్తుత నవన గరికతకు తగినట్టి పట్టెల డైవండు, సైకో, సావిత్రి, శకుంతల, పంకి, పార్వీ, బొంబాయి, క్లావరు, మిరియాలు మొదలగు రకముల బంగారుగాజులు, చేతిగొలుసులు, గట్టివి, బోలువి, లోలాకులు, శుభ్యరాగముల తోడులు, బేసరులు, క్లావరులు ముక్కుపుడకలు, అంటిపాకులు, వెండి తిరుగుచెంబులు, టీ పెట్టు, టెన్నికుకప్పులు, బహుమానసంకములు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి లేనివి ఆర్డరిచ్చిన అర్హతలలో తయారుచేసియిచ్చెదము.
ముఖ్య గమనింపు:— సీమ వెండికి, సవరం బంగారుకు, మేలురకం శుభ్యరాగములకు గారంటి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాపనిచ్చెదము.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి,

నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అడయారు

(స్వకీయవిశేషి)

మోటారు బస్సులు

అడయారు, అక్టోబరు 30 — గత పక్షమున ముంబయి నుండి వచ్చిన మోటారు బస్సుల యజమానులు ఇచ్చుటి బస్సునర్వీకును సడవుచున్నారని దీనివలన మదరాసు నగరమునకు ఇచ్చుటినండియూ, తిరువామూరు, పాపాం చావడి మొదలగు చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల నుండియు అను దినము ప్రయాణము జేయుటకు చాలవసతులు ఏర్పడినవి వస తులతో ఇంకను అనగూలరుగు ఏర్పట్టు చేయుటకు ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి ఇది దెంతయు శ్లాగునీయును.

గ్రామ్యయోగ్య సభ

నేమనలు యూనివర్సిటీ పట్టభద్రుల సభ డిసెంబరునెల కడపటి వారమున ఇచ్చట జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడుచు న్నవి భారతదేశమునందలి నానాప్రాంతములనుండి ఆసయము మాన ఇచ్చుటికి ఆసకనుండి పట్టభద్రులు విచ్చేయగలరు.

బ్రహ్మసూత్రార్థచంద్రిక

తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-కి రూ. 12.
తైత్తిరీయాపనిషత్తు, పటిక " 8.
బ్యాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 8
అష్టకవీయము, సూతనముదితము రావునాహేలు గిడుగు
శేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిచే పరిష్కృతము
పరిష్కృతరసితో నున్నది ప్రతి 1-కి రూ. 8.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అండు నన్ను,

292, ఎస్పి నేడ్, మద్రాసు.

గృహవిద్యాపరీక్షలు

కేంద్రస్థలముల నిర్ణయము

నవంబరునెల 28, 29 తేదీలలో జరుగు గృహవిద్యాపరీక్ష

లకు, తెనాలి తాలూకా మాపర్రు గ్రామము నొకపర్సన్ కేం ప్రధానముగ ఏర్పాటు చేసినాము. ఆ గ్రామమునకు చుట్టు ప్రక్కలలో నున్న తెనాలి తాలూకా వాస్తవ్యులు పరీక్షార్థులుగ రావచ్చును ఇతరచోట్ల నుండినెలము పరీక్షార్థులు అధిక సంఖ్యావలగవచ్చిన ఆర్థులయలను నెలము కేంద్రస్థానములగ నంగీ కరించగలము. ఇందులకు సమ్మతించిన అవకాశములను పరీక్షార్థు లు వెంటనే గైకొనగలరని లెలంచెము నవంబరునెల 8 వ తేదీ గాటికి కేంద్రస్థలముల నిర్ణయము పరిష్కరింపబడును

గృహవిద్యాపరీక్షలకును, విశ్వవిద్యాలయపు ఇతరపం డిత పరీక్షలకును మేము త్వరలో క్రాత్రగ్రంథమును నిర్ణయించ బోవుచున్నాము గ్రంథనిర్ణయములలో ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథకర్తల కంకరికిని అవకాశముల వీరుబోవుచున్నాము. గ్రంథకర్తలందరూ వ్రాసిన గ్రంథముల ప్రతులను పరీక్షామంత్రి లకు పేటపాలెమునకు పంప బ్రార్థించుచున్నాము

డొటకూరి వెంకటసుబ్బారాయశ్రేష్ఠి,
పరీక్షామంత్రి.

గృహవిద్యాకార్యస్థానము-పేటపాలెము 29-10-25.

స్టీలు నెట్ వెటి

22-3

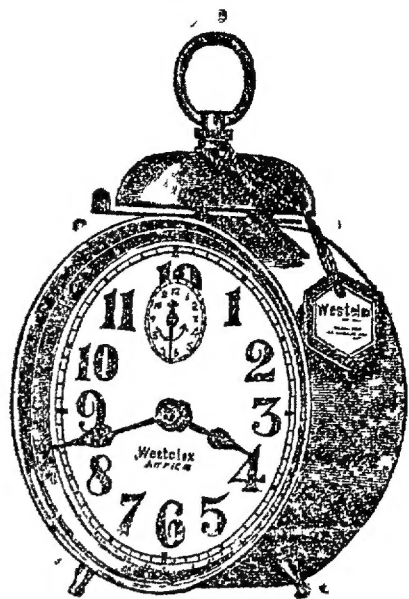
ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గూము వృద్ధియగుచున్నది ప్రపంచమునందల వీరియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు యిప్పుడే గవర్న మెంటు కంట్రాక్టులు గారైన రామకమిషన్ గారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చినది "నా గడ్డమునందు గజ్జయుండి, తినిజేయుచుండెను. తక్షణమే మీ బేషధమును వాడితిని గజ్జ పోయినది. ముండి గాయుండిన స్థలమునందు మల వెంట్ర కలు మెలచుచున్నవి"

బుడి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈడిగన విలాసము నకు వ్రాయుదు.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీసు

యునై
టెడ్ స్టీలు
ఆఫ్ ఆమెరి
కాలోనున్న
వెస్టే క్యాన్
బిగ్ బెక్ క
ర్యాగారము
నందు యిది
తగూరుచే
యబడినది.
మాదుటకు
నాల అంక
ముగానుండు
ను. మిక్కిలి
గట్టిగా త
యారు చేయ
బడినది.

తెల్లని డయలు, అరేబియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం ఎత్తుగలది. అలారము అవసరములేకపోయిన త్రిప్పివేయవచ్చును, ఒక సంవత్సరం పూచీ పత్రముతో సహా సరఫరాచేయబడును, ధర 1 కి రూ 6-12-0 లు మాత్రమే.

కాదరు అండ్ యూనస్ బ్రదర్సు,

(1888 సం॥ నుండి గడియారముల వ్యాపారము చేయువారు, గవర్న మెంటు, రైల్వే సర్వేయింగ్ రటన్ బజారు, మదరాసు.

Khader & Yousuf Bros.

Govt & Rly Suppliers MADRAS

మహాద్రాక్షాది చూరము

స్త్రీలగర్భాయ వ్యాధులకు సంజీవి మేహము, ఋతు శూల, ఋతుబద్ధము, వంఢ్యారోగము, మొ॥ వ్యాధులను హరిం చి సంతానవతులనుగా జేయుటయం దిది శ్రేష్ఠమయినది. 20 దినములమందుగల డిస్కీ 1కి రూ 1-0-0. వి. పి. అ 6.

(క్యాట్లాగు ఉచితము)

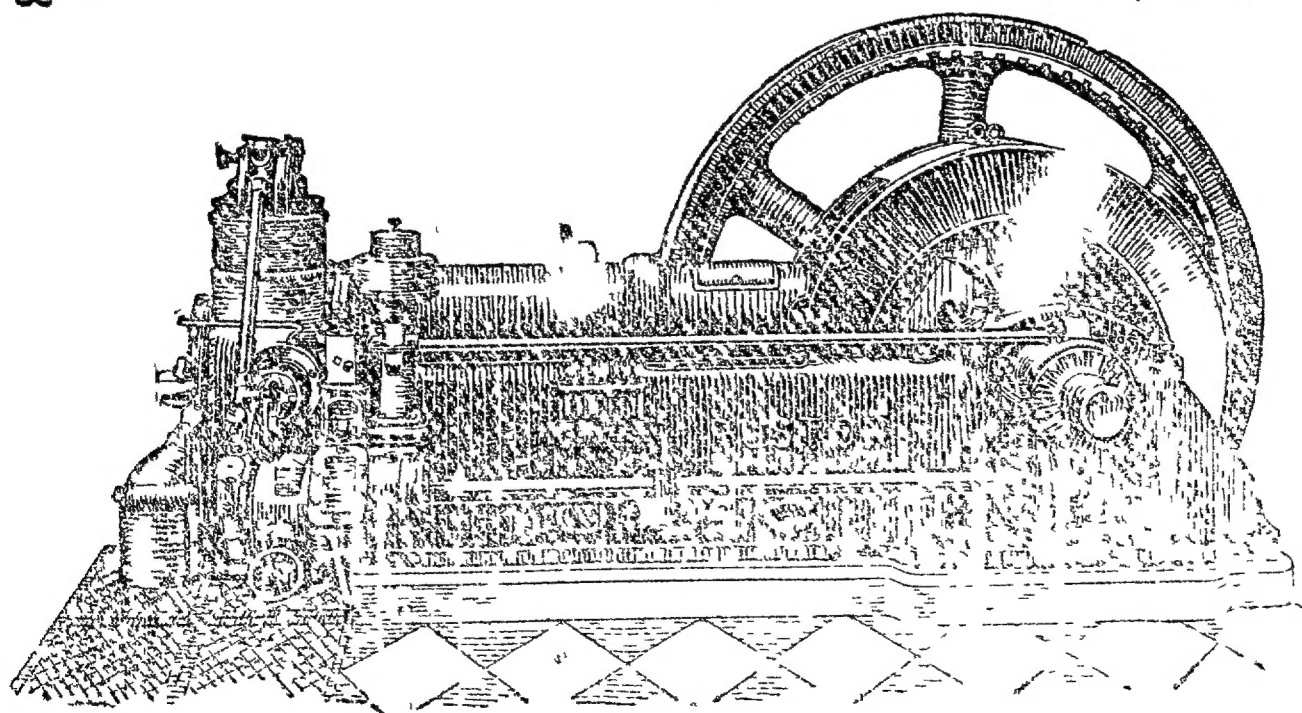
పి 9 ఏ అంకుకో, ఆయుర్వేదసమాజం పెరిచేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

ది రస్ట్ నే క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంపెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, స్ట్రోక్, మాగ్నెటా, మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి నరనమైన నూనె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనమియు ఉండ నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల డ్రాఫ్టులకాగితము వ్రాసినది

మద్రాసులో స్టోల్ విజంట్లు, మాస్కి అండుకో, లిమిటెడ్, ఎంజిన్లు, తపాల్ బెల్టె పెరిచేపి-నెల్లూరు.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రచురము

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

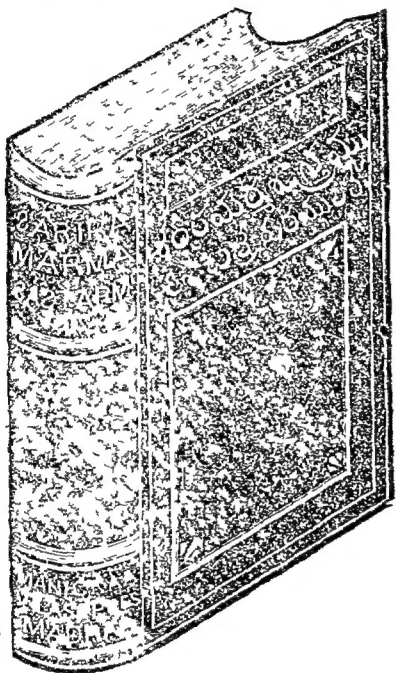
ఏ తానామార్త్యవశేతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగముద్రించుచున్నారము
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లాజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రు 6-0-0
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రు 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రు 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

మీరు మగమునుండియే సరాసరి తెప్పించుకొనుదు

కిరాచి హస్తాంతర చీరలు మేలైనట్టు, అద్భుతమైన సరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రు 30-0-0.

Annappurna Silk Stores, Benares City.

నీకు కావలసినదియు, నీవుచూడవలెనని
దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే
శ రీ ర మ ర్త శాస్త్రము

ఆంధ్రభాషయందంత పూర్ణమైన రహస్య శాస్త్రము ఇంతవరకు ఎవరికిలవకు బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు ఇందులో శ్రీ, పురష లక్షణము, వాటియొక్క సరియైన యుపయోగములను, మొగ, ఆడ, శిశుశాస్త్ర విచరమును, శ్రీ పురుషులకు కలుగువ్యాధులను, వాటిని పోగొట్టు చికిత్సలను, మహోర్ముల విశ్వముగా పూర్వము వ్రాసిన సంసార సుఖరహస్యములను బహుచక్రావ్రాయబడియున్నది ఇది వివాహమైనవారికి ఇకమీద వివాహము చేసుకొను శ్రీ, పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము. తప్పక ప్రతిగ్రహస్తుదును చదివి తీరవలెను.

వీ వి. బర్బు 5 అశాలు.

64 చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0

ఎం. ఎస్. సరస్వతి అండ్ కంపెనీ.

నెం. 9 ఆరుమగంపీడి, సాహుకారుపేట, పోస్టు మదరాస్.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

ఇప్పటిమోడర్నప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈవిధ తెలుపబడినవారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆఫరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి (1429)

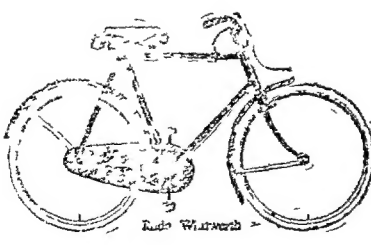
పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
సటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ వ్రాన్ పౌండర్లు ఆయిర్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు రైసుమిల్లుకుకావలసిన ఓలండరు, పోస్టింగు నట్టులు సరసముగా యవ్వబడును. సుబ్యరాయప్పిల్లెడి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరుయచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు
611 ఎల మీరు కష్టపడి నడచెదరు

రడ్జి విల్ వర్త్ మాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు
1 కి ధర రు 190 నుండి 180 లకు తగ్గించబడినది.
రడ్జి విల్ వర్త్ సోస్పెండర్ నెం 1 రు ధర రు 160 నుండి రు 140 కు తగ్గించబడినది.
రడ్జి విల్ వర్త్ స్టాండర్డ్ నెం 26 రు ధర రు 130 నుండి 120 లకు తగ్గించబడినది.

ముఖ్యగమనింపు:— సరసమైనలాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.
సోల్ ఏజంట్లు:— ఇంగ్లీషు నైకిత్ & మోటారు ఇంప్రోవింగు కంపెనీ,
బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 8 మాంటోరోడ్డు, 1 9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పంజాబునందలి సాంఘిక వివాదములు

సరోజినీనాయుడు ఆక్షేపాలకు లజపతిరాయిగారి ప్రత్యుత్తరము

[సరోజినీ నాయుడుగారు గుజరతువాలా మహాసభయందు పంజాబునాయకుల చర్యలను ఖండించుచు ఇచ్చిన ఉపన్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరముగ లాలా లజపతిరాయిగారు క్రిబ్బాను పత్రికకు వ్రాసిన లేఖసారాంశము ఈదిగు ప్రకటించుచున్నాము]

[శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడు పంజాబురాష్ట్రము మహాసభయందు పాల్గొనినందు పంజాబునందలి నాయకులు సాంఘిక విభేదములకు పురికొల్పుచున్నారని తీవ్రముగ విమర్శించెను విమర్శన మొనర్చుటయందు యుక్తాయుక్తి వివక్షణము లేక కాంగ్రెసు అభ్యుత్థాపకవి నలంకరింపవలసినవారి కుండవలసిన గాంధీర్య మొకింతయైనను లేకుండుట శోచనీయము. నేను సాంఘిక విభేదములను పురికొల్పుచున్నట్లు చెప్పబడెనాకా నాచర్యలను కఠినముగ ఖండించి నింద్యమగు వాక్యముల నుపయోగించినట్లు మహాసభకు వెల్లియుండిన నావిమర్శలు తెలియింపబడ్డాయి. హిందూమహాసభ విషయమై నేను పనిచేయుచుండుటచే నేను వారి ఆగ్రహమునకు గురియైతిని సరోజినీ నాయుడుగారు కఠినముగ మాట్లాడినను సదుద్దేశముతోడనే మాట్లాడినని నమ్ముచున్నాను.

హిందూమహాసభ సాంఘిక విభేదములకు పురికొల్పుచున్నదను వాదమును నే నెంతమాత్ర మంగీకరింపజాలను ఇది సత్యముకాదు. హిందూ మహాసభ కాంగ్రెసు ఆచర్యములకు ఎంతమాత్రము విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుట లేదు ఇందుల కొకటే నిదర్శనము నావిమర్శ మట్లుండ దేశమునందు అఖండమగు ప్రఖ్యాతి గాంచి ప్రజాగౌరవమును పొందిన పండితి మాళవ్యా, స్వామి శ్రద్ధానంద, లాలా హన్స్ రాజు, దునిచందు, జయకరు, కేల్కారు మున్నగు గొప్ప నాయకు లందరు హిందూసభయందున్నార. మరియొక ముఖ్య విషయము. 1921 సంవత్సరమున అసహాయోద్యమమును నడిపిన మహానాయకులు నేటిదినము హిందూమహాసభ స్థాపకులను నిర్వాహకులనుగ నున్నారు. ఇందలకు కారణమేమో విమర్శకులే ఊహింపవలయును

హిందూమహాసభ హిందువుల సాంఘికబలమును వృద్ధిచేయు సంఘసంగ్కరణోద్యమము. హిందూసంఘమును సంగ్రహించుటకు ప్రస్తుతపరిస్థితులలో హిందూ మహాసభ అత్యవసరము సంఘసంగ్కరణమే ఈసభ ప్రధానోద్దేశము సాంఘిక వివాదముల నీసభ పురికొల్పుచున్నదని చెప్పబడి ఎంతమాత్రము సత్యముకాదు మీరుమిక్కిలి కాంగ్రెసు ఆచర్యములకు ఈమహాసభ కార్యక్రమము విరుద్ధముగ నెంతమాత్రము ఉండి కూడదను ఉద్దేశముతో నేను ఇతరులు పొటుపడుచున్నాము. జాతీయోద్యమమునకు అనుగుణ్యముగ హిందూమహాసభను జరుపుటకు మేము యత్నించుచున్నాము. ఏనాడు హిందూమహాసభ జాతీయభేదములను పెంపొందించ జేయునో ఆనాడే నేనాసభతో జోక్యమునుపడుకొనెదను. ఏలయునినకాంగ్రెసుమహాసభ జాతీయప్రతిష్ఠాపనలలో ముఖ్యమైనదనియు దేశభక్తిగల భారతీయులందరు కాంగ్రెసుమహాసభ విజయమునకు లోబడ్డవలయునని నేను పండితి మాళవ్యాగారు నమ్ముచున్నవార మగుటచేతనే మాకును ప్రస్తుతకాంగ్రెసు నాయకులనును ఎన్నియో భేదములున్నను వాటిని పొటింపక కాంగ్రెసునందే నిలబడియున్నాము. సరోజినీ నాయుడుగారివలె కఠినముగ ప్రత్యుత్తర మివ్వ నేను వ్రాసుకొనలేదు. అట్లు వ్రాసుకొనినచో ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు మహాసభను నిర్వహించుచున్న నాయకులచర్యలను హిందూమహాసభను నిర్వహించుచున్న వారిచర్యలను పోల్చి చూపించవచ్చును.

పంజాబునందలి సాంఘికవిభేదములు స్వరాజ్య సంపాదనకు అడ్డుగనున్నవని సరోజినీనాయుడుగారు తెలిపిరి కాని సాంఘికవిభేదములకు నేను కారకుడనుకాను. హిందూమహాసభ కారణముకాదు. కాంగ్రెసు నాయకులే సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును విషమ సిద్ధాంతమును జాతీయ జీవితమునందు వ్యాపింపజేసిరి. సరోజినీ నాయుడుగారు చెప్పిన విధమున నాకు మాడు ఖండములందు అనుభవమున్నది. కాని సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ఆమోదించు దేశీయ నాయకులను నేను చూచియుండలేదు. కాంగ్రెసు మహాసభ ఏనాడు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతము గాఢాధింపెనో ఆనాడే ఈ వివాదములు ప్రారంభమయ్యెను. క్రొత్తము లోక్ సత్తా పత్రిక

ఎక్కడ సాక్షులను వహింపబడియుంటున్న కలుగ జేయవలయును వాదము బయలుదేరినది, ఈ సోరికలకు అంతయుండదు. వివక్షకును మూలమునుండి తెగగొట్టు వలయునుగాని పూర్వక హిందూవహాసభను దూషించుటవల్లను, నాయకులను నిందించుటవల్లను ప్రయోజనములేదు కాంగ్రెసుమహాసభ సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమును విడనాడి పూర్వమువలెనే రాజకీయకార్యక్రమమును జరిపిన పరిస్థితులు చక్కబడును పంజాబునందలి ఇతరమతస్థులు ప్రత్యేక సౌకర్యములు హక్కులు కోరుచున్నంత కాలము ఈ వివాదములు అంతమొందవు నామస్థుకు నాకు ఉద్యోగములకు గౌరవములకు పోరాడు కొనుట పరమహేయముగ నుండును. కాని ఈపోరాటమునకు నేనుగాని హిందువులుగాని కారకులుకారు. హిందూమహాసభ ఈ పోరాటములకు దిగవలసివచ్చుటకై బాతీయవాదులగు నాయకులు ఈమహాసభకు జరిపుచుండుట అవసరము ఆ ఉద్దేశముతోనే మేము ఈసభను నిర్వహింప పూనుకొంటిమి కాంగ్రెసునాయకులు అనవసరముగ హిందూమహాసభను, పంజాబునాయకులను దూషించుటకు బదులుగ నిజమగుకారణము, వారసి తన్నివారణమునకై పూనుకొనుట యుచితము. సాంఘికవిషయమై పాటుపడుచున్న వారు నాయకులు కారనియు, వారి నాయకత్వమును ప్రజలు తిరస్కరింపవలయు ననియు సరోజిని నాయకుడు గారు మహాసభయందు బోధించెను. శాంతివంతులైన నాయకత్వమును తనివితీర ననభవించియున్నాను. ఇకను నాయకుడుగ నుండవలయునను కాంక్ష లేదు క్రొత్తవారు నాయకత్వమును వహించి ఆకష్టములుముగ నుత్తరుగవలయు ననియే కోరుచున్నాను.

సరోజిని నాయకుడుగారి ప్రత్యుత్తరము

[లజపతిరాయగారు ట్రిబ్యూనుపత్రికలో ప్రకటించిన ప్రతిపాదనముపై సరోజినినాయకుడుగారు ట్రిబ్యూను పత్రికాధిపతికి వ్రాసిన లేఖ సారాంశమును ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాను]

నేనిప్పుడు ఉపన్యాసములవల్లగాని వ్యాసములవల్లగానిజనించు అపహేళనకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చు అలవాటు నాకింతవరకు లేదు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి అపహేళనకు తొలగింపజేయుట అవసరమనియే నాఅభిప్రాయము ఎందునన నా ఉద్దేశమే ప్రధానము. నేను ఏ పరమాధ్యక్షునకై నేవేయుచున్నానో, ఏ సందేశమును అనుసరించుచున్నానో దృష్టియందుంచుకొనిన ఇట్టిఅపహేళనకంటే మౌనము అవకాశముండదు పంజాబురాష్ట్రము మహాసభయందు పరస్పరసంఘర్షణ నాయకులు కొందరు సాంఘిక విభేదముల నృప్తియగు విధమున పనిచేయుచున్నందులకు చింతిల్చి వారు బాతీయముక్తికి పాటుపడవలయునని సాంఘిక విషయములను వృద్ధి మరలక తడవదీక్షతో భారతమాతృ విముక్తికృషి సమవలయునని ప్రార్థించియుంటిని. అందు భారతదేశమునందంతయు అగుండచున్న క్రిగాంచి వహాన యువదని ప్రసిద్ధిగాంచిన లజపతిరాయగారు సాంఘిక ఉద్యమమును మాని దేశవిముక్తికి పాటుపడవలయునని దీనినిగ కోరియుంటిని. వారు ప్రత్యేకముగా ప్రకటించిన ప్రత్యుత్తరము మిగల ఆకాభంగకరముగ నున్నది. నాయకుని ప్రతిష్ఠకుకూడ అనుగుణ్యముగ లేదు లజపతిరాయగారివంటి అత్యున్నత క్షేత్రసామర్థ్యములు ప్రతిష్ఠగల మహానాయకులు కేవలము ప్రత్యేకసంఘములకై పాటుపడుచుండిన స్వాతంత్ర్యోద్యమవిజయమునకు ఆటంకము కలుగునను చింతతోనే నట్లుపర్యవేందిలి లజపతిరాయగారి వంటివారు తడవదీక్షతో దేశవిముక్తికై పాటుపడవలసిన వార మహానాయకులందరు సాంఘిక ఉద్యమములను వదలి దేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై తడవదీక్షతో పాటుపడి మాతృదేశోద్ధారమునకు పూనుకొనవలయునని వినయపురస్కరముగ కోరుచు ఇంతటితో ఈవివాదము ముగియవలయునని కోరుచున్నాను.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 963

జూలై 31-10-25 శనివారము నుండి 2-11-25 సోమవారము వరకు పతే డిటెక్ట్ పోలీసు ఆట ఇన్ టూ ది నెట్ కటపటి వారము 4 భాగములు

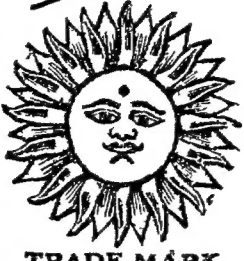
మ్యూజియం కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ. ఎస్. రైట్ గారిచే వ్రాయబడినది. యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా 5 భాగములది

సూర్యుని మార్కుగల గొడుగులనే (Sun Brand) ఉపయోగింపుడు.

హెడ్ ఆఫీసు: పరిశ్రమశాల, కల్కికోట.

నేట్ నాగ్జీ పురుషోత్తం అందుకంపెనీ

ధర సరఫరా సామానులు గట్టిగా నుండును. చాలకాలమువరకు గట్టిగా నుండును.

గొడుగులు, బనీనులు చేతిబెత్తములు (Walking sticks)

మొదలగు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 21, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

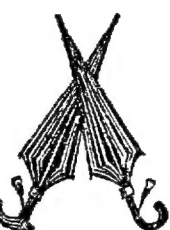
అనలు జింక మా

గట్టినరకు, సరియైన వెల, నమ్మక మైనది. మా ప్రాచీనమగు నమ్మకము గల జింకమార్కు వారియు బెల్టా (బుట్ట) మార్కు గొడుగుల చూచి కొని తృప్తిపొందుడు.

రక్త గొడుగులు.

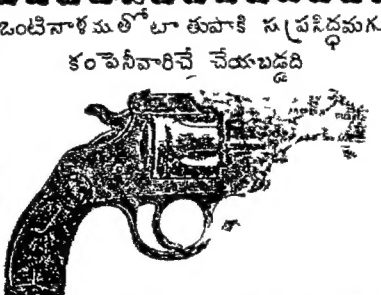
తక్కువ రకము గొడుగుల కొని మోసుపోకుడు. జింక మార్కు బెల్టా మార్కు గొడుగులే నశించమున ప్రసిద్ధి జేచినవి.

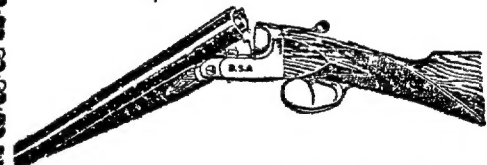
ఇబ్రహీం కటిం

అందు నన్ను

60 సం॥ కాలముగ గొడుగుల వ్యాపారస్థులు, నెం 251, 252 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ధరలు సరసము. క్యాటలాగు ఉచితము.

జింటినాగోమతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధమగు కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆంధ్రేశ్వరతోటాలు యొక్కనవి. [ప్రాప్తితము ౧౮౬౩ సం]

ఇసనోఫెలిని (Esanofele)

పుచ్చకొని, (6)

మలేరియా (Malaria)

అందుకే గలుగు అపాయము నుండి తప్పించుకొనుడు

ఇది మలేరియాకు గొప్ప సిద్ధాపదము, రాసీయక ఆటంకపరచును. రాసీయక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్ర వంతున నేమిచిన చాలును. విడ్డలకు ద్రవరూపకముగా నుండు ఇసనాఫెలినాను వాడుడు. ఇదే మాదిరిగా యుండు ఔషధములను చూచి మోసుపోకుడు.

కెమిస్టు లందరినందను దొరకును. లేక ఈ దిగువ విహాసమునకు వ్రాయుడు Messrs. Gorio, Ltd, P. O. Box No. 159, Bombay.

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది! వెలలొనరనము!!

రాజేశ్వరి

బోర క్లెసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రయుధము

మైనపువ్వులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజెంట్లు కావాలను ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

పోలాపూరు కొట్లాట

హోంమెంబరు స్టేటుమెంటు

కుపాకులకాల్పుటకు పోలీసు తరపు లేదు

(ప్రేషన్)

పూనా, ఆక్టో 30 - నేడు బొంబాయి కాపనసభ 2 గంటలకు ముగిసిన పూనా పోలీసుల పర్యవేక్షణలో పోలాపూరు కొట్లాటపై యొకను యేమైన దలపలపినది...

హోంమెంబరు కథనము

హోంమెంబరుగారు తమ కథనమునందు కుపాకుల ప్రేర్పి నను పోలీసులు కాల్పునకు సత్వముగాదని చెప్పి యిట్లు నుడి విరి "సిటీమేజిస్ట్రేటు యిఆల్లరులు జరుగకుండ ముందే జాగ్రత్తపడి హిందూమహమ్మదీయ నాయకులకు తగాదా జరుగకుండ పరిష్కరించుటకై కాల్పులను నిషేధించి పోలాపూరు రద్దీకి వచ్చు టూరీస్టులకు మేళతాళములతో బోవమ్మను గాని ప్రార్థన శయ్యమునమాత్రము మేళములు జేయరాదని యీ తీర్మానము చేసి రి సిటీమేజిస్ట్రేటు పంబాలిపేటగారు ఊరేగింపుతో నుండిరి...

హోంమెంబరుగారు లాల్లిగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పోలీసువారు గుండ్రను ప్రేర్పిరని దలచుటకు కారణములేవని చెప్పిరి.

అసానియేటెడు ప్రెసువార్త

పూనా, ఆక్టో 30 - నేడు బొంబాయి కాపనసభ యందు ప్రేర్పి తరపున నేపవ పోలాపూరు కొట్లాటగుర్తి ప్రభుత్వమువారి కింకను యేమైన తెలిసినదాయని లాల్లి వారా యణగారిడిరి ఇతరతావచ్చిన తంబివార్తలప్రకారము పరిశ్చిత్తి లింకను కాంటింపలేదనియు వైవమ్మయ లట్లే నిలచియు వ్వువనియు తెలిసినటుల గూడ అయినట్లెప్పును.

హోంమెంబరు సర్ మారిసు హోవర్డు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నిట్లుచెప్పిరి -

పోలాపూరు కొట్లాట విషయమై నేనింకను కొన్ని సం గతులు జెలువగలను. కాని యీసభయందలి మహాశయులకు వచ్చు భయానక తంబివార్తలను యొక్కవ తక్షణము జేయుట గూడదని మాత్రము నే జెప్పెదను. సిటీమేజిస్ట్రేటు హిందూమ హమ్మదీయులకు గల యీ తగాదాను ముందే పరిష్కారము జేయు నుద్దేశ్యముతో కాల్పులను నిషేధించి హిందువుల రద్దీ క్కవము మేళతాళములతో బోవమ్మనునయు అయితే పంజాబు లాలిం మనీయర్డు ప్రార్థన శయ్యమునమాత్ర వటు బోరాదని ఉత్తరువు జేసిరి ఊరేగింపుతో బాటు సిటీమేజిస్ట్రేటును పోలీ సు జిల్లా నూపరింపెడెంటు నుండిరి. ఆసమయన గూడ జాతుండిరి. మొన్నటి రోజున మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు నుండి నూరు గజములు దూరముండగా వచ్చి ప్రార్థనల పూ

ర్తియగువరకు గంటన్నర వేచియుండిరి. మూడు గంటలవరకు నట్లుండిరి జిల్లా పోలీసు నూపరింపెడెంటు ప్రార్థన లెప్పు డు ముగియవని విచారించిరి. కొంత చర్చయైన పిదప మహా మ్మదీయులు ఆమోదమునకు ఊరేగింపు సాగవచ్చునని చెప్పిరి. సిటీ మేజిస్ట్రేటును, పోలీసు నూపరింపెడెంటును గూడ ఊరే గింపుకు ముందుండి మేళతాళములతో ముగియ చాటిపోయిరి చాటిపోగానే కొట్లాట దికాడె అని అరుపులు వివబడెను. గుంపులమీద రాళ్లు సోదాబుడ్లు వివరుటను వారు జూచిరి. కాల్పులు వివబడెను. దీనితో గుంపు చెదరిపోయిరి. అప్పుడు ఊరేగింపుతోవచ్చిన చాలమందిహిందువులను యిద్దరుపోలీసును గాయములతోగలి పడిపోయినటుల వారు గమనిసిరి ఒక పోలీ సువానికి సోదాబుడ్డి కలతమీద తగిలి ఒకటి తీరడ నెత్తురు గాయమండెను ఇద్దరు మహమ్మదీయులకు కాల్పులలో బాగా చెబ్బులు తగిలి కానేవటిలో మృతినొందిరి. ఈగుంపు చెదరిపో యిన తరువాత చాల మంది హిందువులను పట్టణములో ననేక భాగములందు మహమ్మదీయులు దొమ్మకేసిరిని చెప్పెను. జిల్లా పోలీసు నూపరింపెడెంటు మోటారు లారీలో పోయి చిల్లర అల్లరులను మాన్చి పట్టణములో పోలీసు కాపలాచెట్టి రాత్రి 6 గంటల కంతయును సర్దు వలగునటుల జేసిరి. నిన్న నేమియు అల్లరి జరుగలేదు. జిల్లామేజిస్ట్రేటు యీతాపాకుల గాల్పిన దెవరో అవిషయమై పూర్తిగ విరిచాంతుట కుత్తరువుజేసి పోలాపూరులో లా అర్డరులకు భంగమగుగలగండ పోషించు చుండుటకు ఒకన యేర్పాటులను జేసిరి

జగద్రు మూసేసి రాతేక మామూలుగ వ్యాపారము జరుగుచుండెనా యని లాల్లి వారాయణగారి డిడిరి.

గాలి సర్ మారిసుహోవర్డుగా రిట్లుచెప్పిరి "నా కా సంగతి తెలియదు. అయితే పోలాపూరులో దుకాణములేల తెరచియుంచుకో నాకు తెలియుటలేదు.

మాల్కోరఫేయర్డును అనామ్మకుగారిట్లు నుడివిరి. - "కుపాకుల కాల్పుట మే జిస్ట్రేటు ఉత్తరువు లేనిదే జరిగినది గావునను యిది చాల ముఖ్యమగు విషయము గావునను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు జేసిన విచారణఫలితము నీసభకు చెప్పియెవర చెదరా? అనసరమైన ప్రభుత్వమువారి యీవిషయమై విచార ణ సర్వెడరేమా దెవ్వర?

గాలి సర్ మారిసుహోవర్డుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి రి - "నాకు తెలిసిన వార్త కుపాకులకాల్పుట కుత్తరువీయిదే దనియు, యీవిషయమై పూర్తిగ విచారణ జరుపుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుజేసినయు మాత్రమే అడి తెలియగనే ఫలిత మీ శభ్యయందు ప్రకటింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

* * * * *

దుష్ప్రవర్తన నిరోధశాసనము

భారత శాసనవిల్లుపై

బొంబాయి శాసన సభాభిప్రాయము

అనధికారసభ్యుల అనంగీకారము

పూనా, ఆక్టో 30 - భారతశాసనసభయందు ప్రవేశ పెట్టినను దుష్ప్రవర్తన నిరోధశాసనము (కరప్టుప్రాక్టిస్) బైల్డ్ ప్రకాశనసభాభిప్రాయముల లిలుసుకొను నుద్దేశ్యముతో బొంబాయి శాసనసభయందు జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు ఒకతీర్మానము నుపహరించిరి ఆట్లుపహరించుచు యేదిధమైన దుష్ప్రవర్తనము గాని తాము సహించజాలమనియు అయినను యీవిల్లును బలపరుచజాలమనియు జెప్పిరి. వడ్డిపును కమిటీవారు యిట్టి శాసనముజేయవలెనని యేగ్రీవముగ సలహానిచ్చినమాట విజయే. కాని వారటులసలహాయును దుష్ప్రవర్తనగుర్తియెట్టి హత్యమునుగాని పుచ్చుకొనలేదు జిల్లాశాసనముగావించుట కవసర ము లేదు అది గావించినను మృతాత్మప్రాయముగనే యుండును. ఇంతేగాక దానివలన శాసనసభ్యుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గలుగవచ్చును. సభ్యులపై నేరారోపణజేయుట సాధ్య ము గాదు అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములందీమదిరి శాసనము వలన ప్రయోజన మేమియులేకండెను. లేకపోగా వ్యాయస్కా త్రముల నిరోధించుట జరుగునుండెను

క్రమభంగము

ఈ సమయమున బాప్టిస్టాగారు విశేషప్రభుత్వ నిర్మాణ ములగుర్తి యిష్టమువచ్చినటుల బల్కుచుండెరి సర్ మారిసు హోవర్డు పోయింటు ఆఫ్ అర్డరుచెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు తనకు స్పృహించింక అర్డరుల ప్రకారము బాప్టి స్టాగారి నట్లు మాట్లాడినందజేయుట కధికారము లేవనన్నను

గ్రేటుబ్రిటను మేజిస్ట్రేటుగర్లి కాంటికోనున్న జేకమునుగుర్తి యిష్టమువచ్చిన రీతిని బల్కువలదని మాత్రము కోరుచున్నానని చెప్పిరి.

బాప్టిస్టాగా రింకను మాట్లాడుచు పీనలుకోడుల పటుత్వ మునందుగాని అవి మానవుని విశుద్ధునిజేయుననిగాని నమ్మకము లేదనిచెప్పిరి. భర్తమాత్రములు మనుష్యుని శీలివర్తననిజేయు నని అయినకు నమ్మకములేదు. శాసనసభ్యుల గౌరవబావము నందే ఆయనకు విశ్వాసముగలదు.

ప్రభుత్వాభిప్రాయము

హోంమెంబరుగారు కార్యదర్శి మాంటుగామరీగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు తీర్మానోపపాదకును బిల్లును బాగాద దు వ కుం డ మాట్లాడి ర ని చెప్పి రి. శాసన సభ్యుల గౌరవ ప్రతిష్ఠలకు యీ దిశ్యములు భంగకరమై తెలియుటలేదు ఇట్టి భర్తమాత్రము లాచరణలో జండి జేరములు దుష్ప్రవర్తనములు శిక్షింపబడు ఇంగ్లాండులోను అమెరికాలోను యిట్లునుకొనుటలేదు. ఈది ల్లువలన శాసన సభ్యులు నిర్భయముగ భర్తముల నిర్వర్తించుట కాటంకమేమోచెలియునును ది కాస్తకు గంపంతజేయుటవిప్ర యుండెమియులేదు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో నున్న సంగతులగుర్తి బాప్టిస్టాగారు జెప్పినవిషయము లేమాత్రమును సుప్రయుగలేదు.

సర్వీగారు

తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు మూడురకముల మను ష్యులున్నారని జెప్పిరి. ఒకరకము మనిషికి లాఠిన్నను లేకు న్న జేరము తప్పుజేయుటన్న భయము యిష్టముండదు. రెండవ రకమనిషికి లాప్రకారము శిక్షించెడరేమో యను భయమువలన నేరముజేయుడు. దుష్ప్రవర్తనకు దిగడు. మూడవరకమనిషి నీతి భర్తముల నన్నిటిని తిరస్కరించును. బాప్టి శాసనము లన్ని యను రెండవరకవ శుభ్యులతో యుద్దేశింపబడెను. భారత శాసనసభయందు ప్రవేశజెట్టునున్న దుష్ప్రవర్తన నిరోధక శాసన మును అవిభమున గ్రహింపాలెను. అట్లయినయెడల నది యిష్ట ముగనుండగలదు.

నూరుమహమ్మదుగారు బిల్లును బలపరచుచు భారతదేశ ము మార్పుజేందునంతరములో నున్నదనిచెప్పిరి. ప్రస్తుత ప్రభు త్వవిభాసమును పనిజేయుటకు తగినహాట్టిని లేవు. ప్రస్తుతపరి స్థితులలో దుష్ప్రవర్తన నిరోధ శాసనముయొక్క అవర్కము సఫలముగాదు. చాలమంది అసభికారులు తీర్మానమును బలపర చిరి. బాప్టిస్టాగారు చర్చకంతకును క్షుద్రముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

హోంమెంబరు జుబైలు

ఈ తీర్మానముపై సభానాయకుడగు సర్ మారిసుహోవర్డు గారు మాట్లాడుచు, తాను యీసభను ప్రారంభమున భారత ప్రభుత్వమువారు దుష్ప్రవర్తన నిరోధ శాసనము పై ఆభిప్రాయమును గోరిరనియు, యీ సభయందలి అసభికార సభ్యుడు ఈ సభాభిప్రాయమును చెలియున్న తీర్మానము నుప పాదించుట యొక్తముగ నుండుననియు జెప్పిన పుడు తీర్మా నోపపాదకుడు బాప్టిస్టాగారు జేసిన విధముగ నగునని య ను కొనలేవని చెప్పిరి భారత శాసన సభవలెనే యీ బిల్లు భర్త ము నంగీకరింప అన్నులచ్చుట కొన్ని భాగములందు మంచినుచ నట జేసెదరని ఆయన దలంచెను. ఈ బిల్లు శాసనసభ్యులప్రతి వ్యక్తును స్వాతంత్ర్యమునకును భంగకరముగ నుండునని అడ్డముగ ఖండించెదరని ఆయన దలంపలేదు.

తీర్మానోపపాదకుడు బిల్లును చర్చించినవిధమును దానిని బలపరచుచు తరువాత గావించబడెన ఉపవ్యాస ము ల కా డ సభయం దధికారవర్గ సభ్యులు పట్టిన మార్గము యొక్తముగనే దోచును. అసభికారసభ్యులు యీ ముఖ్య విషయమై శేలిక గ త్రోసినయెట కాడ అధికార సభ్యులు తగిన విధ ము న చర్చయందు పోల్గొనవలసి యుండును దుష్ప్రవర్తన నిరో ధ శాసనము సభాసభ్యుల స్వాతంత్ర్యమునకును ప్రతిష్ఠ కు ను భంగకరమని జెప్పట విచిత్రముగ నున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో శామన్ను సభ సభ్యులెవరుగాని, అమెరికా శాసన సభయందు సభ్యులెవరుగాని యిట్లు దలంపలేదు. ఈ సభయందు సభ్యులెవరును దుష్ప్రవర్తనకు గడంగరని ఆయన యిష్టముకొనున్న శాంతిప్రవేశనపుడు శిక్షించుటకు లాను నిర్విమగూడదని లేదు. ఈసభ సభ్యులు పోలీసువారి దయోగ్రహములను లోపయెందు పోలీసు కొద్దుల లానుచుందురని తీర్మానోపపాదకుడు జెప్పిన వాదము విచిత్రముగ నున్నది. సభవారు తీర్మానోపపాదకుని మాటల నమ్మక జిల్లు భర్తము నంగీకరింపలేవని ఆయనకోరెను.

తీర్మానమునకు 27 మంది ప్రతికూలముగను 24 మంది అనుకూలముగను పోటు జేయుట వలన నది షే డి పోయె ను. (ఆ. ప్రె.)

ము నిర్వచించబడలేదు. అందుచే అది తెలుగు 'అనియే' అర్థము గను. బర్హాలెనే గంజాముజిల్లా గూడ ఈ బిల్లుచేత ఇబ్బందికి లోనగును మరియు ద్రావిడభాష లగు ఆంధ్ర కర్నాటకము లలో కొంతదైన సంబంధము గలదుగాని ఉత్కలమునకు ఆంధ్రమున కెట్టి సంబంధము లేదు ఉత్కలదేశస్థుల పెక్కు సంఘములు విశ్వవిద్యాలయమును గంజామును జేర్చుటను నిరసించినవి ఈ విశ్వవిద్యాలయమైనను కేవలము నామమాత్రమే గాని, ఎక్కువ ఉపయోగకారి గాజాలను కాన గంజాముజిల్లాను బిల్లునుండి వేరుజేయ గోరుచున్నానని పట్టిరి.

వి. విశ్వనాథదాసుగారు — సవరణను బలపరచుచు గౌ॥ మంత్రిగారు సాధారణసంభాషణయందు ఉత్కలభాష విశ్వవిద్యాలయభాషలలో నొకటిగ అంగీకరింతు వని చెప్పియుండి రనియు, కాని బిల్లునం దట్టి ఏర్పాటు ఏమియు జేయబడలేదనియు బట్టిరి. ప్రస్తుతము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముక్రింద నున్న రీతి ఉత్కలభాష ఉండిన మరియు క్షీణింపగలదు. ఘట్టు గ్రేడు కళాశాలలందు ఉత్కలమునకు ప్రాధాన్యము లేదు అనేక విద్యార్థుల కిందుచే ఆకాభంగము వాటిగినది కేవలము ఉత్కలభాషను రికగ్నముజా చేయుటయే గాక పోస్టుగ్రేడు కళాశాలలందంతను దీనికి ప్రాధాన్య మొసంగుటకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు జిల్లనందు గావింపబడవలెను ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారి ఫీలిబిట్టి చూచిన మూడు వేర్వేరుభాషల నభివృద్ధి గావింతుటకు ధనము చెచ్చించగలరని నే నమ్ముచాలను. ఉప పాదఫలు నుడివినటుల గౌ॥ మంత్రిగారు గావించిన వాగ్దానము లకు లెక్కలేదు ఒక్కటైనను పాలింపబడలేదు. ఒకటికంటె సంవత్సరములలో నీరాజధాని నుండియే ప్రత్యేకముగ విడిబడ బోవుచున్నాము. కావున గంజాము నీ బిల్లునందు జేర్చరాదని కోరుచున్నానని పట్టిరి.

సర్ పాత్రోగారు — సమాధాన మొసంగుచు గంజాము జిల్లాయందు తెలుగువారు, ఉత్కలకు ఇరువురును గలరనియు, ఇంతవరకు విశ్వవిద్యాలయ మవరము లేని గంజామువారిొక్కప్రాతినిధ్యమునైన బంపియుండలేదనియు, పత్రి లలో నైన ప్రకటింపబడలేదనియు బట్టిరి.

విశ్వనాథదాసుగారు — రెండు దినముల క్రిత మొక ప్రాతినిధ్య ముపబడినది.

గౌ॥ మంత్రిగారు — రెండుదినముల క్రిందటనా, అయిన చాల ముఖ్యులగు విషయమే! గంజాముజిల్లా మదరాసు రాజధానినుండి ప్రత్యేకింపబడునను నాచన ఉపపాదముల చెచ్చి. అట్టి రాగల సంఘటనములకే "ఏభాగమునైన బిల్లునుండి వేరు జేయుట కధికారము ప్రభుత్వమువారి కొసంగబడు తీర్మానము గావింపబడినది. కావున ఏనాడు గంజాము రాజధానినుండి వరు జేయబడనో ఆనాడే విశ్వవిద్యాలయమునుండిగూడ విడిబడ వచ్చును శాశ్వతముగ నుండవలెనని బాధించు చట్ట మేమియు లేదు. వేళభాషాభివృద్ధి విషయములో ఉత్కలభాష యభివృద్ధి చేయబడవని యూహించుట కాధారములేదు.

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టబడి అధికసంఖ్యాకులచే ఓడింపబడెను. పోలు దీసికొనబడగ 19 మంది అనుమతారు, 46 ప్రతికూలురు, 18 తటస్థులు లెక్కింపబడిరి.

“వర్నాక్యులరు” అను పదనిర్వచనము

గానుమియాన్ సాపేలుగారు — రెండవక్లాజునకు చివర “వర్నాక్యులరు” అనుపదమునుగూడ నిర్వచించుచు (ఎల్) స ఖక్లాజు నొకటి చేర్చవలెనని సవరణ సుపపాదించిరి వర్నాక్యులరు అనగా తెలుగు, కన్నడ, ఉర్దూ భాషలలో నేభాషకైనవ వర్తించును- అనువిధముగ సవరణ సుపరింతుబ మంచిదని నూచించిరి. మొకటి సవరణయందు ఉరియా వదలివేయబడినది.

ఎ. రామసామిమొదలియారుగారు-వర్నాక్యులరు అనగా తెలుగు, ఉరియా, కన్నడ, ఉర్దూ భాషలలో నేభాషకైనవ వర్తించును- అనువిధముగ సవరణ సుపరింతుబ మంచిదని నూచించిరి. మొకటి సవరణయందు ఉరియా వదలివేయబడినది.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుతమిపదనిర్వచన మనవసరమని యెదిర్చిరి ఉరియా, కన్నడ ఉర్దూ భాషలను దేశీయభాషలు గ పరిగణించుటకు నాకు సమ్మతమే సారణ యంగరి భాషము ను సంప్రాప్తముగ నంగీకరించు చుండు ను నా యాత్రే పణ “వర్నాక్యులరు” అనుపదమునను “వర్నాక్యులరు” అనగాబానిసల భాష అని అర్థము లాటిను భాషాజ్ఞానము గల ప్రతివారును ఈ విషయము నంగీకరించెరు తెలుగుభాష వాసుగాని, తదితర భాషలవారు గాని తమ భాషయెడల నెట్టి నీచపదసంబోధన మొనర్చుట కంగీకరింపరు. వర్నాక్యులరు అనుపదము వచ్చిన చోటులందు మరియుక పదము నుపయోగింపవచ్చును.

పి. రామలింగా రెడ్డిగారు: సత్యమూర్తిగారి నూచనను బలపరచిరి. వర్నాక్యులరు అనుపదము నుపయోగించుటకు నాకు ను కొంత ఆసక్త్యాభావము గలదు. ఆంగ్లేయు లెప్పుడును తమ భాష సందర్భమున “వర్నాక్యులరు” అనుపదము నుపయోగింపరు “నేటివు” అను పదమువలెనే వర్నాక్యులరు అను పదము గూడ నీచార్థమున నుపయోగింపబడుచున్నది

సర్. ఎ. పి పాత్రోగారు-వర్నాక్యులరు అనుపదముచాలకాలము గా దేశీయభాషలసందర్భమున నుపయోగింపబడు చున్న దనియు అందుచే నెక్కువ యాత్రేపా ముండరాదనియు నుడివిరి.

డి॥బి॥ కృష్ణనాయకుగారు — సవరణయందలి భాషను నందరును అంగీకరించిరియు, వర్నాక్యులరు అను పదమునకు మాత్రము కొంతమంది కసక్త్యాభావము గలదు అట్టి సందర్భము న ప్రస్తుత మిపదము నుపయోగించుటకు మానివేయవలెననియు అవసరమయిన ప్రదేశములందు మరియుక పదమునో లేక నాల్గుభాషలపేర్ల నో వివరింపవచ్చునని నుడివిరి

గౌ॥ విద్యాకాఖమంత్రిగారు అందలి ఉద్దేశమునకు తాము ప్రతిపూలురుగామనియు, కాని తెలుగు, ఆంధ్రమువిషయము లో నెట్టియాత్రేపా గలదో దీనివిషయమును అట్టిచే యనియు అనేక సంవత్సరములనుండి “వర్నాక్యులర్” అనుపదమును వాడుచున్నామనియు, బిల్లునం దంతట ఈపదమే వాడబడియున్న దనియు, దానినంతను మార్పుల కవ్వమనియు బట్టిరి.

పిదప సభవారి యామోదముచే గోనుమియాను గారిచే సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

బల్లారిని వదలివేయుడు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు — ఈ బిల్లు ఆచరణనుండి బల్లారిని మినహాయించవలసిన దని యుపపాదించిన సవరణపైన రెవరూ త సర్పచిరిగెను. విద్యాంగమంత్రిగారి బిల్లును ప్రకటించెను, ఆంధ్రులభాషను, ఆంధ్రుల విజ్ఞానమును పెంపొందించుటకుగా నీ విశ్వవిద్యాలయముద్దేశింపబడెనని తెలిపియుండెను అందుచేభాష యందును, విజ్ఞాన సాంప్రదాయములందును, ఆంధ్రులకును కన్నడులకును పోలిక లేదని నిరూపించినయెడల, మంత్రిగారు బల్లారిజిల్లా నీచట్టమునుండి మినహాయించుట న్యాయము బల్లారి యందు 9 తాలూకాలలో అధికసంఖ్యాకులు కన్నడులు మూడుతాలూకాలయందు మాత్రమే తెలుగువారిధికము బల్లారిప్రజలు, తమ కీ విశ్వవిద్యాలయ మక్కడలేదని మొరపెట్టుచున్నార ఇటుల కాంగ్రెసు మహాసభవారిచే నియమింపబడిన కెల్లారుగారు, బల్లారి కన్నడరాష్ట్రమున జేరవలెననిగూడ నిర్ణయ మొనర్చెను బల్లారి వర్తివేయుటయే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికిగూడ అనుకూలము, నిరంతరము వెనుకకు లాగు అసంపృప్తులగువా రున్నంతవరకు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికిగూడ ముకరముగ సాగజాలదు ప్రస్తుత మధ్యక్షస్థానము మనసున్న రక్షిసామిగారుగూడ నిదేయభిప్రాయమును బలపరచుచు మాటలాడయుండిరి. కన్నడులకు ప్రత్యేకవిజ్ఞానముగలదు వారివిజ్ఞానమును అందివేసి తమలో కలుపుకొనుట కాంగ్రెసు ప్రయత్నింపరాదు ఆంధ్రులు తమ విజ్ఞానమును సంరక్షింపుకొని అభివృద్ధిపరచుకొనునట్లే ఇతరులను తమతమ విజ్ఞానముల సంరక్షించుకొన నియ్యవలెను. ఈపద్ధతి ననుసరించిన యెడల ఆంధ్రులు తమ ఆదర్శములను చాల త్వరలో సంపాదించగలిగెదరు అనుము 9 తాలూకాల పైనను మినహాయించుటకు సభవారింగీకరింపవలెను అట్లుగానిచో కన్నడులు తమ కొనర్చబడిన ఈ అన్యాయమును కొంతముగ సహించి యూర కొనువారు గారు. ప్రాస్సునుండి జర్మనీ లానుకొనిన ఆల్బను లారైనను జిల్లాలు ఇరుదేశముల పోరాటమున కల్లుకారణమయ్యెనో ఈతొమ్మిది తాలూకాలను గూడ ఆంధ్ర కన్నడ రాష్ట్రములకు కలహకారణ మగును

పి శివరావుగారు సవరణను బలపరచుచు బల్లారిజిల్లాయందలి ఆరుతాలూకాలు కేవలము సంప్రాప్తముగ కన్నడ తాలూకాలనియు, భాషాప్రాయ క్రవిభజనమాత్రముపై నీ విశ్వవిద్యాలయబిల్లు స్థాపించబడినది గాన దానిప్రకారమే బల్లారిని వేరుజేయవలయు ననియు, తెల్లము, ధార్యురు, దక్షిణకనరా మున్నగు ప్రాంతములనుండి ఎన్నియో నిగసప్రాతినిధ్యములు వచ్చినవనియు, మదరాసునందలి పీర్వై వసంఘమును దీనిని బుండించెననియు, ఫానికసంఘము లిందుకు ప్రతిపూలముగ నున్నవనియు బట్టిరి బల్లారిలో విశ్వవిద్యాలయకేంద్రమును స్థాపించిన బల్లారిని జేర్చుటకు కొందరు సమ్మతించిరి కాని అట్టియేర్పాటు జరుపబడలేదని తెలిసినవిమ్ము ఎల్లర నిరసించుచునే యున్నారని నుడివిరి

మల్లేశ్వమూర్తిగారు ప్రయోగిప్రాయమును బలపరచిరి సల్దానాగారు సవరణ నామోదించుచు విజయనగరసామ్రాజ్యమును గూర్చి పల్కుచు అధి కన్నడసామ్రాజ్యమే యనిరి.

సర్ పి పి పాత్రోగారు — సవరణ నాత్రేపించుచు, తా మా సవరణయందలి ఉద్దేశమును ప్రశంసింపజాలియున్నను, ప్రతిపూలకారణాంతరము లనేకములు గల వనిరి బెరిటోరియలు సంఘమువారి విచారణలో బల్లారి ఆంధ్రజిల్లాలనుండి వేరు జేయబడవలెనని గోరియుండిరి కాని వారపుడు విశ్వవిద్యాలయవిషయమై ఆయభిప్రాయము నొసంగియుండలేదు ఈవరణను బలపరచినవారియందలి ఆశయములు నాకు సమ్మతమే. అందుచేతనే కొంత యనభవముపై తాము వేరుగనుండుటకు గోరినచో ప్రభుత్వమువారిటుల గావించుటకు హమ్మనొసంగుచు తీర్మానము గావించబడినది. కేవలము బహుజనులసౌకర్యమును మాత్రమే యోచింపరాదు. కన్నడము మాట్లాడు రి తాలూకాల వారి సంగతియేమాచిన తెలుగువారు గల రి తాలూకాల గతి ఏమి గావలెను? కన్నడవిశ్వవిద్యాలయముక్రింద రి తాలూకాల తెలుగువారికి భాషను కళలను అభివృద్ధి గానీ ఆటంకపరుప యత్నింతురా? బల్లారివిద్యార్థు లనేకులు అనంతపురా కళాశాలలో జదువుచున్నారు. భాషయొక్క చిక్కలేమియు అచటలేవు కావున ఏమియు భయపడ నావశ్యకము లేదు. కొంత యనభవము గడించిన కదప ప్రత్యేకముగ నుండగోరిక ఆటులు గావింపవచ్చును ” బల్లారిని ప్రత్యేకింప-లసిదిగ ౭యలుదేరు ఆందోళన, ధార్యురు, తెల్లము మున్నగు వెలపల్లె థలములనుంచియే ముఖ్యముగ వచ్చుచున్నది కాన ప్రస్తుతము వేరు జేయుట యుక్తముగాదు.

సర్ కె వి రెడ్డినాయుడుగారు — సవరణ నాత్రేపించుచు కన్నడతాలూకాలు కలగను కారణముచే బల్లారిని వేరు జేయగోరిన గంజామును వేరుజేయుట కీసభవారెల సమ్మతింపలేదని ప్రశ్నించిరి అనంతపురకళాశాలయందు ఓనేకవిద్యార్థులు చదువుచున్నారు

బల్లారిని విడదీసిన కిరండగిరి మిగావలెను బల్లారి యందెవటను ఒక్క కళాశాలయొక లేదో వాల్లెరు మదరాసు పరుగెత్తవలసినదేనా? ఆంధ్ర కర్నాటకల భాషయందును, లిపియందును, కళాసాంప్రదాయములందు సర్వ హిందూసంఘము గలను. వరి యేరెండుభాషల ట్టివాంధ్రము లేదు విజయనగర సామ్రాజ్యము నేన కృష్ణరాయలు కన్నడ దేశీయడలి జెప్పబడినది “తెలుగు రాయల” నని కృష్ణరాయలవారె జెప్పకొనినారు ఇటు ఉపన్యాసములు అధ్యక్షత వహించి యున్న డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు కేశవశెట్టిగారిని ఉద్దేశించి తాముగూడ ఎరింగియున్నార గదా యని బట్టిరి

డెప్యూటీ ప్రెసిడెంటు — క్రష్ణరాయలు “రవిశంకర యలు గూడాను ” (నవ్వ)

సర్ కె. వి రెడ్డి — అందుకు మీరు గొప్ప వ్రాసుణి కులు. (నవ్వ)

ఆంధ్రకళలు

సత్యమూర్తిగారు — “ఆంధ్ర” అనెదరె? “తెలుగు” అనరాదా? (నవ్వ)

సర్ కె వి. రెడ్డిగారు “ఆంధ్ర” అనటకు ఇప్పుడెట్టి ఆత్రేపణలేదు సభవారు తీర్మానించినవిషయ అందల కేను ౭ ధుడను. దానిని తిక్కరింపబోను (నవ్వ)

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టబడి అధికసంఖ్యాకులచే తీర్మానింపబడెను

పోలుగొనడగ రిరి వల్లిరెకలు, 22 అనుమతులు, 18 తటస్థులు లెక్కింపబడి వీగిపాయెను

అనుమతలలో పెద్దిరాజు, బిక్కిని వెంకటరత్నం, మా శీరయ్య, టి. ఎ రామలింగకెట్టి, సల్దానా, లల్లగల్లి జమీందారుగారు గలరు రక్షిసులందు సి రామలింగాడ్డి సి. వి. యస్. నరసింహరాజు, ఏ యస్. క్రష్ణరావు పంతులువారలుగలరు

వల్లిరెకలలో ప్రభుత్వసల్యు పెల్లెండుగలరు. ఎ విరాజులు నాయుడు, జె కప్పు రామచంద్రాడ్డి, చి ఆర్ వెంకటరత్నం నాయుడు, రామనాడురాజు, కామ్యూన్ సర్ కె వి రెడ్డిగారు గలరు

అంతటితో నేటికి సభ ముగిసినది.

మొయిలూనీయరు

బొంబాయి, ఆక్టో 30 — 15 తేదీన “రాష్ట్రగ్న” అనే పి అండు ఓ మొయిలుచ్చేరు నేకు బొంబాయిచేరెను. 29 తేదీ గరువారమునా వి అండు ఓ. మొయిచ్చేరరు “నా” లంపెనుచేరెను అంకరలైక కాస్త్రీయా స్త్రీమరు లివర్పూనుండి బొంబాయికి 28 తేదీన చేరెను. (అ ప్రె)

మదరాసు శాసనసభ

స్థానిక సంస్థల శాసనసవరణ బిల్లుపై చర్చ

జస్టిసుజుజు ప్రాతికూల్యముచే నోడిఫికేషన్లు

మదరాసు దక్షిణాంధ్రా జిల్లా కలెక్టరులపై నభిశంసన ప్రతిపాదనము

ఈ దినమున చెన్నపురి శాసనసభయందు ప్రశ్నోత్తరములు ముగియగనే ఎ. రామస్వామి మొదలియారుగా, ఈ క్రింది ఆవేశమును ప్రతిపాదించుచు చెప్పిరి.

ఈ రాష్ట్రమున ప్రభుత్వోద్యోగులు వివాదాంశములగు రాజకీయములందు పాల్గొని, తీవ్ర రాజకీయవ్యవహారములపైను ప్రభుత్వ విధానములను గురించియు అధికారముల ప్రకటించు అలవాటు అధికమయినది. ఈ విషయము దక్షిణాంధ్రా, రామనామజిల్లా కలెక్టరుల యుపన్యాసములందును, మదరాసు పోలీసు కమిషనరు పరిపాలనా నివేదికలందును ప్రత్యక్షమగును. ఇట్టి అలవాటులకు, చర్యలకు ఆశ్రయము గురించి చెప్పించువలెను.

అధ్యక్షుని కోరికపై, రామస్వామి మొదలియారుగా, ఈ ప్రతిపాదనలలోని ఆరోపణల గురించి స్పష్టముగ నీ క్రిందివిషయాల చెలికిరి.

“ఈసంవత్సరము పట్టణములో రాజకీయంబోధనము అచ్చటెచ్చట అప్రమేయము లేదుమనెదగాని, మొదటియందే వివరవరకొక మాదిరిగ నేలేదు. కాంగ్రెసు ఆంధ్రాశన మెక్కడగానినెలేదు. కర్దూ, విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము మొదలగు విషయములందు ప్రచారము తప్ప విద్యార్థి కార్యక్రమముందు సగర కాంగ్రెసుసంఘమునా రెప్పవ పనిజేయజాలక పోయిరి. స్వరాజ్యపక్షమున కీసగరమున బలము హెచ్చుచు. వారు కాన్సలేషను ఎన్నికలలో 10 లో 7 స్థానముల వశపరుచుకొన గలిగిరి. శాసనసభలో కొంతమంది శాసనసభ్యులు తమ ముక్కున కొంత ప్రామాఖ్యమునకు దెచ్చుకొనిరి. మంత్రిగల ప్రతిపక్షాలతో, స్వరాజ్యపక్షమువారు ఏకమైన శాసనసభలో పనిజేయుచుండిరి.” అని మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగారు తమ సాంకేతికనివేదికలో చెలికిరి.

దక్షిణాంధ్రా జిల్లా కలెక్టరు ఈనెల 24 వ తేదీన ఒక చో నుపన్యాసమును ప్రస్తుత సాంఘిక ప్రాతిభ్యనిధానముజగ వంటిది. ఎక్కువకాలము నిలచియుండజాలదు. ఆవిధానము నిలచియున్నంతవరకును, నియోజకవర్గమువారిచే నెత్తుకొనబడిన ప్రతి సభ్యునియు మొట్టమొదట తాను పోషించు తన వాత వోక ప్రత్యేక సంఘమునకు జేరినవాడనియు భావించుకొనవలెను. అతడు తన సంఘమువారి యొక్కయేగాక ప్రజలందరియొక్క లాభములకారకుడు పనిజేయవలెను. ఇట్టి భావముతో పనిజేసియెడల, దేశీయభివృద్ధికి జేయవలెనను సాంఘిక ప్రాతిభ్యనిధ్య ంధాంతము ర్వలో తొలగిపోయి మిక్కిలియైతె కట్టుబడినాంధ్రా మేర్పడును.

రామనామ జిల్లా కలెక్టరుగారు 11 తేదీన దీర్ఘమగు నుపన్యాసమునందు ప్రస్తుత విద్యావిధానమును ంజించిరి అని రామస్వామి మొదలియారుగారు వివరించెరి.

అధ్యక్షుడు, ప్రతిపాదన సక్రమముగ నేయున్నదని చెలిపి సభవారి యచుచుండినగోరగ నెవ్వరును ఆక్షేపించలేదు.

ఈ సమయమున పి. వెంకట రమాఅయ్యంగారులేచి, తామిన్యాసముల జనువలేదనియు, అందుచే మదరాసు ఈ విషయమును చర్చకు జేయవలెననియు గోరిరి. కాని, అధ్యక్షుడు ఈ దినము చర్చాస్తాము 2½ గంటలకే ఈ ప్రతిపాదనను చర్చించుటకు నిర్ణయించెను.

స్థానిక సంస్థల శాసనముల సవరణకు బిల్లు
ఈ దిన కార్యక్రమపట్టిక ప్రకారము ప్రశ్నోత్తరముల తరువాత వి. పంతులు అయ్యరుగారు నోటీసు నొసగిన, స్థానిక సంస్థల శాసనముల సవరణబిల్లును చర్చవచ్చునది 1920 సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీల శాసనమును 1920 సంవత్సరంలో కలెక్టరుల శాసనమును సవరించుట కిట్టెను జేబడెను. గత సమావేశమునందు, ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కనుకతి యొసగబడెనగాని, మంత్రి గ్రహమువారి ప్రాతిభ్యనిధ్యములకు, చట్టమును విచారించుట కుచసంఘమును నియమించవలెనను ప్రతిపాదన ఏడిపియెను. అందుచే సంతకములతోగాని నీ సమయమున చట్టమును సభనందు విచారణలోనికి దీసుకొనవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

ఈ సమావేశమున ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు, ప్రస్తుత శాసనమునందు లోపములకుల ప్రయత్నము చేసి వోటింగు అధికారమును సుపయోగించుకొనజాలకుండి ధని చెలికిరి. ఎవరెవరు నోటులనిచ్చునదియు ఎవరెవరు ఇన్వొయిసదియు నిర్ణయించు అధికార

కార మీశాసనములను, స్థానిక సంస్థలను ఉద్వృగవర్తమున కొప్పగించుట. అందుచే వారేకే ఆక్షేపాలచెలిపి తమకిట్టెమైన వారిని వోటుల లిప్టులో జేర్చుటయు, ఇష్టముగాని వారిని వోటుల లిప్టులో జేర్చకుండుటయు జరుగచున్నది.

పానుగల్లు రాజాగారు ప్రతిపాదనము నెదుర్చుచు తానీ బిల్లు ప్రతిపాదననే ఆక్షేపించుచుండినని నుడిచెను. ఓటులగు నుంపకుండెదనవారు సకాలములో పన్నులపూర్తిగా చెల్లించక పోయిననుగూడ, వారిని వోటుల పట్టికనుండి తొలగింపరాదని ఈ బిల్లును సూచించుచుండెను. ఇది. అసహాయోద్యమ కాలమున సాగింపబడినపన్నుల నిరాకరణోద్యమముయొక్క మారురూపము తప్ప మరియొకటిగాదు. గాంధీగారే, పన్నుల నిరాకరణోద్యమమునకు మనదేశీయవృద్ధులు తగినస్థితిలో లేదని దలచెను. ఈ వరణబిల్లునంగీకరించినయెడల, పన్నులను చెల్లించుటకు ప్రజలను ప్రోత్సహించు కేంద్రీనితొలగించినవారగుదురు. పన్నులను నియమితకాలమున పూర్తిగా చెల్లించనిది వోట్లలిప్టులో చేర్చరమభయముచే చాలమంది సకాలములో పన్నుల చెల్లించుచున్నారు. శాసనసభ వోటుల సంవర్ధమునకును, స్థానిక సంస్థల వోటుల సంవర్ధమునకును భేదముగలదు. ప్రజలు పన్నులను చెల్లించియుండనియెడల వానిని వసూలుజేసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి విస్తారమున సాధికారమును విశాలమును యలగిరిన్యాసమున గలవు. స్థానిక సంస్థల కట్టినసత్తులు లేవు. అందుచే ఈ బిల్లు సంగీకరింపరాదు.

రా|| బి|| ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు ప్రతిపాదనను బలపరుచు మంత్రిగారు ప్రతిపాదన పైభిరిని దాల్చిలించుటకు కోకించిరి. పన్నుల నిరాకరణోద్యమముతో నీ బిల్లును పోల్చుచురిత కోచనీయును. మంత్రిగారు చెలిపినవానిలో నిజమైన ఆక్షేపణ ఒకటిమాత్రమే గలదు. ఈ బిల్లును సంగీరించునెడల పన్నులను సకాలములో చెల్లించుటకు ప్రేరేపించు నిబంధనలు తొలగిపోవునని వారి ఆక్షేపణ. దీనికి తగిననివారణోపాయమును వెదకవలెనేగాని, మంత్రి గారి విధముగ, ప్రజల హక్కులకు తొలగింపరాదు. ప్రతిపాదన వోటింగు హక్కుల విశాలమొనర్చవలె నని ఆ భిలషించుచున్న కాలమున నీవైఖరి చాలసంతాపకరము. వోటులపట్టికలయారజేయుటలో చాల అక్రమము లొనర్చబడుచున్న విషయము మంత్రిగారికి జరియును. ప్రస్తుతశాసనప్రకారము తిమకిట్టెమైన వారిని మాత్రమే వోటుల లిప్టునందు జేర్చుటకు ఉద్వృగవర్తము వారికిష్ట డెన్నియో అవకాశములు గలవు. వానిని తొలగించుటకు మంత్రిగారుగూడ ప్రయత్నింపవలెను.

సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు:—అక్రమములు చెంచు విధములను జరుగుచున్న మాట వాస్తవమేనని యంగీకరించిరి. తన కిష్టములేనివారిని వోటుల పట్టికలో నుండి తొలగించిన స్థానిక సంఘాధ్యక్షులు ను గలరు. పన్నుల చెల్లించు ఆస్తిలేని వారి శాసనమును నేడెయో ఆస్తినికల్పించి, వారి చేత నే స్వయమే తమపన్నునో జేసినను గట్టించి, కొంచెని వోటుల లిప్టులో చేర్చినఅధ్యక్షులు గలరు. మనదేశమున మనకింకను సార్వభౌమ ఎన్నికల అధికార ధాంతము ఆచరణలోనికి రాలేదు. అంతవరకును, పన్నుల చెల్లించుటయే అవ్వలగు నున్న విషయమును మానము గుర్తింపవలెను. ఈ సూత్ర ములునుం దున్నంతవరకును, పన్నుల సకాలములో చెల్లించిన గాని వోటుల లిప్టునందు జేర్చనీయరాదు. అందుకు విరుద్ధముగ నడచి సవరణబిల్లును సంగీకరించునెడల ప్రస్తుత మములులోనున్న మూలసిద్ధాంతమునకే అపాయమును దెచ్చిపెట్టిన వారమగుదుము.

సామి వెంటాచలకెట్టిగారు, స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖ మంత్రియు సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారును చెలిపినవాదకలాభ్యర్థము గలిగించెననినుడిచిరి. వారంతంపె బలము నాక్షేపణ దెలుపజాలక వాపుటయే, ఈ సవరణబిల్లుయొక్క ఆవశ్యకతను. చెప్పక చెప్పబున్నది. పోలింగ్ పక్షమువారిలో నోటరసు దానజేమిచేచుచుగారే, ఇదివరకెట్టిసవరణబిల్లు మును ప్రతిపాదించెనని నోటీసునొసరియుండిరి. కాని అటుతరువాత నితరకారణములచే నుపసంహరించుకొనిరి. అందుచే జస్టిసు పక్షములోని వారుగూడ, నిట్టియభిప్రాయమునే పాల్గొనిరిని చెలియనగును. ఇచ్చిలల మదరాసునందు జరిగిన ఎన్నికల యందు, సకాలమున పన్నును పూర్తిగా చెల్లించలేదను కారణమున పానుగల్లు రాజాగారింట్టి వారిచేదగూడ వోటుల పట్టికనుండి తొలగింపబడెను”

ఇట్టి అసగములు గలుగకుండ శాసనమును సవరింపవలసి న అవసరముగలదు. వ్యక్తియొక్క వోటింగు హక్కును సకాలములో పన్నుల చెల్లించుటను జేరుచేయవలెను. వోటింగు హక్కును కొన్ని సూత్రముల ననుసరించి నిర్ణయించుచున్నాము. మన రాష్ట్రమునందు, కొంతసన్నును చెల్లించవలసిన బాధ్యతగలిగియుండుటను ప్రమాణముగ దీసుకొంటిమి. మదరాసులో పన్నులు చెల్లించువారే వోటుచేయలేదు. కొన్నివృత్తుల నవలంబించి సంతమాత్రమునను, ఇంటియజమానికి కొంత అడ్డ చెల్లించునంతమాత్రమునను వోటింగు హక్కు ఒసగబడెను. పన్నుల నొసగువారు— ఒకానొక స్థితి ది న ము లో ప ల పన్నును పూర్తిగా చెల్లించలేదను కారణముచే నాతని హక్కు తొలగించుట చాల హాస్యాస్పదమున పరిస్థితుల దెచ్చిపెట్టుచున్నది. మూడువేల రూపములపన్ను చెల్లించవలసి నాడు, ఆదినమునకు ౫2500 చెల్లించి రు 10ల మాత్రము చెల్లించియుండక పోవచ్చును. అప్పుడతని వోటింగుహక్కు తొలగింపబడును. ఏమియు పన్నును నివ్వనిపై 2, 3 తరగతులవారు మాత్రము వోటింగుహక్కు ననుభవించుచుదురు. ఇది చాల అన్యాయము. పన్నుల నియ్యవలసియున్నయెవల వానిని వసూలుజేయుటకు తగిన అధికారములు యంత్రాంగము స్థానిక సంస్థలకు కలవు వాని నుపయోగించవలెనే గాని, ప్రజల వోటింగుహక్కును తొలగింపరాదు. శాసనసభ వోటుల సంవర్ధమున నవలంబించబడుచున్న పద్ధతులనే స్థానిక సంస్థల వోటుల సంవర్ధమునకూడ నవలంబింపవలెను. శాసనమునందు ప్రస్తుత మవలంబించబడుచున్న పద్ధతులు ప్రజాపరిపాలనా సూత్రమునకు పూర్తిగా వ్యతిరేకమైనవి.

మననగోపాలు నాయుడుగారు:—ప్రతిపాదన నెదిర్చిరి. సి.వి. వెంకటరమ అయ్యంగారు:—కోటిరెడ్డి, కలిమిల్లాగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. ర మ స్వామి మొదలియారుగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

సీ రామంగారి రెడ్డిగారు:—ఉపపాదన నెమ్మట్లాడుచు పురపాలకసంఘ విషయములో తప్పక నెమ్మట్లు వోటులను అసద్గుణజేయు నియమములు లే నియు, డబ్బు గె కొనివోటుజేయు సాధికారము నొసంగు ధారామును ప్రభుత్వము వారసుసరింపరాదనియు బల్కిరి. బోకెను వసూలుజేసి కొనుటకు ప్రభుత్వము వారి కెన్నియో సాధనాంధములుగలవు. పన్నుల నొసంగకుండుట కిట్టి అర్హత నియమము సేర్పరుచుట యుక్తముగాదు, ఇది ఎక్కువ సార్వము నొసగున నా గొలి మిత్తుడుబల్కుచున్నాడు. ఐన సాకర్యముకొరకై మూలసూత్రమునే బోనాడవగునా? ఈ తీర్మానము నుపపాదించినవారు ఈయంపపాదనచే అక్రమము సంతకు నివారించజాలవని నేనెరుంగుదును. కాని విధాంతము కొరకైనను దీని సంగీకరించుట ముఖ్యముని పల్కిరి. పంతులుఅయ్యరుగారు:—ఉపపాదన నుపసంహరించుకొనజాలమును గొలి మంత్రిగారు సమాధానము కేవలము నిరాధారముగ నున్నదనియు ఈ ప్రస్తుత బిల్లును జలన ర్వలో పన్నులు వసూలుగుటకు నిరోధముగలుగునేగాని శ్రేష్టముగ జేయజాలదు. అనేక పురపాలకసంఘములందు 8 అణాల ఉద్యోగపు పన్నును చెల్లించి వోటుల జాబితాయందు జేరుచున్నారు. ఎన్నికల నియమములను సరిజేయుటకొక ప్రత్యేక శాఖయొండవలెనను సూచన నే సంగీకరింతును. కాని ఈ ఉపపాదనటుగూడ దాని సంగీకరింతును, కావున ఈ యుపపాదన వోతోకుబెట్టుటకు గోరెదను.

గొలి పానుగల్లు రాజాగారు:—ఉపపాదన నాక్షేపించుచు ఈ యుపపాదనవలన ఎట్టి అక్రమము, సరిజేయబడజాలదనియు, మదరాసు కాన్సలేషను విషయములో ఎన్నిక జాబితాలు కమిషనరుగారిచే తయారుజేయబడును. మరియు వోటులను విద్యాగంధముగలవారు ఇతర పట్టణములందలి ప్రజలట్టి తిలోలేరు. కావున ఈ యుపపాదన నాక్షేపించుచున్నాననిపల్కిరి. పిదప ఉపపాదన వోటుకు బెట్టుబడి విగిరియెను, పోటిదీసికొనబడగ 80 మంది అనుహాలురు 89 ప్రతిపక్షులు లెక్కింపబడిరి.

అధికారేతర కార్యక్రమము

సోమవారము అధికార కార్యక్రమమునకు దీసికొనబడుననియు, దీ నెంబరులో మాత్రమే అధికారేతర కార్యక్రమమునకు జేరొకదినమివ్వబడుననియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు మంగళవారము బుధవారములోగ తీర్మానింపబడునదిగావనియు సభ్యుల సంభాషణలో తెలుపబడినది.

సిహా, అక్టోబరు 31:—మదరాసునకు దక్షిణమున తూర్పువాసలు చురుకుగ గరియుచున్నది. అదట ప్వసామాన్యముగ వాన గరిగెను. ఉత్తరదేశపునాయందు పశ్చిమవాయు కల్లోలముచే మార్పు గలుగుచున్నది. ఈశాన్య తెలుచ్చిసానము ముదురు, కాశ్మీరునందు స్వల్పముగ వర్షముగలదు. సరిహద్దురాష్ట్రముందు కొలదిగ వర్షించెను.

సరచినారు 31, కల్కికోట, కొచ్చి, తిరుచనాపల్లి, కోయంబత్తూరు 1½, మదరాసు, కొడైకెనాలు 1, నాగపట్నాం 1½, కడపూరులందు 2 అంగుళముల వాన గరిగెను.

సూచన:—విశేషము మార్పులేదు. (అ. (పె.)

శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

అదనపు సభ్యుల వసూలు

2. వి వెంకటరమణయ్యంగారు

గుత్తి తాలూకాలో ప్రత్యేక కోర్టుకి నివేదిక రాక పూర్వము అదనపు సభ్యుల వసూలు కేంద్రమున ఉండి ఉన్న ప్రభుత్వము వారికి చెల్లించి సాలీనా రూ 4815, ప్రారంభమున రూ 8,900 ఖర్చుగట్టు అంచనా వేయబడెను

ప్ర — మొదటి ఉత్తరువు ప్రకారము ప్రజలనందఱు వెంటనే మొదటి ఇంకను మిగిలియున్నది గూడ వసూలు చేయ నున్నారా? నూతన ఉత్తరువు ప్రకారము యెంతవసూలు చేయుదురు అదియంతయు రయితలవద్దనే వసూలు చేయుదురా?

ఉ — మొదటి ఉత్తరువు ప్రకారము పేర్కొనబడిన గ్రామములలో నేమియు వసూలు చేయలేదు ఎవరివద్ద ఎంత వసూలు చేయవలసియుండునో జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు లిస్టు తయారు చేయుచున్నారు

ప్ర — కాసనసభ ఉపాధ్యక్షునిపై ఆశీర్వాదము చేసిన రుసుముగూర్చి విచారించ నొకసంఘమును నియమింపనున్నారా?

ఉ — లేదు

సి ఆర్ శ్రీధరగారు వేసిన ఉపప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము గా లామెంబరుగారు సభవారు కోరితేనే తప్ప అట్టి విచారణ సంఘము ఏయిదియో చలచుకొనలేదని వదిలిరి అట్టి విచారణవలన ప్రయోజనముండదు అసంఘమువారు తమతా తామవచ్చు సాక్షులనువచ్చి యితరుల విచారించుట కధికారులులేని కోర్టు గారుగూడ నట్లే చలించిరి విచారణ సంఘమును నియమించి నచో యింకను వరిశీతులు విషయమున

భీమవరం తాలూకాలో గ్రాంటు

భీమవరం తాలూకాలో వారు పీఠావరము గ్రంథాలయమున కొనసిన రూ 50 గ్రాంటును ప్రభుత్వమువారి కేలెనిరాక రించిరిని సి వి నరసింహరాజుగారుడుగ, ఆ గ్రంథాలయము అర్జునుయిట్టిసిగా గాన్పించవనియు ముందుగా ప్రభుత్వము వారికినువ తిల బడయవలసి యుండవలయు బదులు వచ్చెను

గ్రంథాలయమును జూడ పంపబడిన ఉద్యోగి అనర్హుని కెల్పుటచే గ్రాంటు నిరాకరింపబడినదిని పానగలు రాజాగారు సాను వెంటదలం చెట్టిగారికి ప్రత్యుత్తరముగ చెప్పిరి అయిన కారణములేమి చెప్పినది సత్యమూర్తిగారు రక్షిరి అవిషయము తెల్పుటకు కొంత గడువుండలేదని మంత్రిగారు చెప్పిరి ఆ గ్రంథాలయము సత్యాగ్రహ పత్రము తెప్పించుట యొక కారణమునగా యని పెద్దిరాజుగారు రక్షిరి లేదని చెప్పిరి

వ్యాయామకళా విషయక ఉపన్యాసము

నవంబరు నెల 2 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయం కాలము 4 1/2 గంటలకు మైసూరులో పి ఎస్ హైస్కూలులో, రాజమహేంద్రవరము కాపురములకు శ్రీయుగ మూర్తి క్రిరామచంద్రరావుగారు వ్యాయామ కళాగూర్చి, అనగా కళారమ, మనస్సు, ఆత్మ పీఠిని మూడిటిగూర్చిన ప్రవచనములను చూపించుచు ఆంగ్లమున ఉపన్యసించెదరు కావున స్థలము విచ్చేయ ప్రార్థింతులు

కొద్దిప్రతులే యున్నవి! చదువదగినది!!

శృంగారము

నవనవశృంగారము నవనవశృంగారము ఆంధ్రదేశమున గల ప్రసిద్ధకవులచే రచయింపబడిన శృంగారపద్యముల శృంగారము 5 అశ్వాస తపాలాకర్ణలు పంపినవారికి బుక్కుపాసుగ పంపబడును వి పి గా పంపబడదు.

కృష్ణవక్త్రము

శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణకృష్ణ (వి. పి సాహితీ సమితి) గారిచే రచయింపబడిన ఖండకావ్యముల సంపుటము భావగాంభీర్యముచే లభింపగలచే పెన్సిల్ వాణిజ్యము యందును కల్యాణీకర్తలలో పదసాధనములో ప్రాచీనాంధ్ర కవుల జ్ఞప్తికి తెచ్చును కేరళాంధ్రకవిమర్మకులు తెక్కెరడు యి మెచ్చుకొనినది, ఫెడరేటు కాగితము, చక్కని అచ్చు ఖర 1-8-0.

జి. యన్. శాస్త్రి అంధు కంఠెనీ,
కళాశాఖ నెం 110 చుట్టాను.

మదరాసు వార్తలు

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల — ౧. ఎ లక్ష్మీపతిగారు నవంబరు 2 వ తేదీన 5 గంట కాలేజీ మందిరమున (22, చంద్రభానుపీఠి-హరిసుబ్రహ్మణ్య) "భారతీయ వైద్య చరిత్ర" గూర్చి ఉపన్యసించెదరు

సీమలపా

బొంబాయిలో నిన్న రాత్రి మదరాసు మెయిలునందు సీమలపా బజలు చేరినది జనరలు పోస్టాఫీసులో రెపుదయం 9-30 గంట బట్వాడా యగును

గవర్నరుగారు — గోమను ప్రభువుగారు పరివారముతో నవంబరు 25 వ తేదీన గోవాలో విశాఖపట్నం జిల్లాల సంచారము చేయబోవుదురు పిమ్మట కలకత్తా, డార్జిలింగ్ లో యి తిరిగి డిశంబరులో వస్తారు

బ్రహ్మసమాజము — శ్రీయత జయంతి వెంకట నారాయణగారు (శ్రీశ్రీపత్రికా సంపాదకులు) దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజమున 97, అన్నాపిల్లపేటలో రెపు 6 గంట ఉపాసన జరిపి "శక్తివాద్యము" అనువిషయమున ఉపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు — గాంధీగారు కలకత్తా, గాంధీ పర్ బి ఎస్ కళ్యాణగారు ఉదకవంశమునకు, నిన్న రాత్రి బోయిరి భారత్ ఇంజనీరు ముప్పినుగారు, సి వి రామమూర్తి వి సి ఎస్ గారు, శివశంకరయ్య ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు ఫిన్లెసను గారు నేడు యి వచ్చి గాంధీ పానగలు రాజాగారు నేడు రాత్రి రాజమండ్రి బోయెదరు

తుకారాము — కవి హేంలంద్రనాథపాథ్యాయ గారు తామువ్రాసిన తుకారాము అనుమహాభారతయోగికథను 6 అంకముల చిన్న ఆంగ్ల నాటకమును నిన్న గోఖలే హాలులో చదివి వినిపించిరి నిరతము హరిభక్తియందుండి సంసారమునాట మరచిపోయిన తుకారామునకు, తమ పేదరికమునకు హరియే కారణముగనిందించు ఆతని భార్యకును గలవాదమును వెల్లుచిచ్చి నపుడు కవి ఉత్కృష్టమగు భావములను, దృశ్యములను వర్ణించెను కవిగారు తమసూక్ష్మమగు నటనాకళలమును వెల్లుచిచ్చి వాగ్దేశికల చమత్కరములను వినువాందరు ఆభావపరంపరను గ్రహించు మైమరచి పుటలతికియోక్తి కానేరదు

కల్లోల్లాసిని సభ. — ప్రైవేట్ వారు దసరా యున్నన ముల నిపుడు జరుపుచున్నారని దసరా రోజులలో సంవత్సరము కానందున యిపుడు జరుపుచున్నారని తెలియుచున్నది ఈ వేడుకలను నేడు, రేపు మాడ జరుపవలయున్నారని నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు సభ్యులకు అల్పహారములు కవిటి వా రొసంగిరి. నేడు సాయంత్రం 5 గంటలకు ఆకారం చన్నయ్యగారి ముద్దీస్ అల్పహారములకు, రేపురాత్రి 9 గంటలకు సభవారు భోజనమందును గావించుచు నిన్న సాందర్భమునాట క్రిక్కిరియించెను వైశ్యప్రముఖులు పలువురు విచ్చేసిరి. ఇందరి సభ్యులు చాలమంది పైకెక్కులకుచే వైశ్య పెద్దలు విచ్చేసి యానందించుట ఎన్నడెప్పుడూ నిన్న ఫలహారంతో రము సుఖప్రసరియమును సభ్యులు ప్రవర్తించిరి మొత్తమున ప్రవర్తనము పానగలునన్నది సుఖప్రసారధారి తనపాత్రను చక్కగనే పోషించెను నేడు కాళిదాసు, రేపు నీతాకల్యాణ నాటకములకు సభ్యులు ప్రవర్తించెదరు.

గుంటూరు మునిసిపాలిటీ

ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు 1920 మద్రాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీ చట్టము 173(1) క్లౌజుల ప్రకారము ప్రభుత్వము వారి యి క్రిందివారు గుంటూరు మునిసిపాలిటీలో సభ్యులుగా నియమించినట్లు గాతలు ఎక్స్ ప్రెస్ అక్టోబర్ 1 కుచరింపబడినది (1) ము.రా.రా.కృ. ది. బి. పెద్దపాటి కొరకులనాయుడు ఎలికాజులనాయుడు గారు (2) శ్రీమతి ముచ్చలపూర్ణి దామోదరబాయి.

స్టేటుకౌన్సిలు యెన్నిక

రామదాసుపంతులుగారి విన్నపము

ఓటరులకు, అయ్య! స్టేటు కౌన్సిలుకు ఎన్నికజరుగుకాల మాసన్నమగుచున్నది ఓటింగుకాలముల మిచ్చెలికి నేనో లేవో వచ్చును

స్వార్థంస్య సాధనవిషయమున రాజ్యాంగవిధానము మార్పుటను గూర్చి నిరంకుశ ప్రభుత్వమువారి నెంత వరకు స్టేటు కౌన్సిలు లో ఒత్తిడి గుంజియువలసి యున్నదో నేను మాని ఫస్ట్ లో ప్రకటించియున్నాను అభివృద్ధికి ప్రతి భూమిగనుండు యాసభలో నేను యెట్టి సంకోచములేక నిర్భయముగ పోరునల్పెదను

కావున మీరెల్లరు తిరిగి నన్ను ఆసభ ఎం చేతనేవచేయ నాకు వేరొక అవకాశ మియవలంబించుచో మీ ప్రభువు ఒటును నాకు యిప్పించగోరెదను

తమ విధేయుడు,
(సం) వి రామదాసు.

నలుపు వెంట్రుకలు లేక పైకము వాడను

పరిషియన్ వెంట్రుకలరంగు, హిందూదేశమునందు ఇది అతిశ్రేష్టమైనది వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడినది ధర రూ 2-0-0 తపాల శిర్కలు ప్రత్యేకము Kelly & Carmichael, P. O. Box 412, Bombay.

ఒక నెలవరకు ఈ ఇనాము! ధనసరసము! ఫలమధికము! మాయొక్క లోక ప్రఖ్యాతి పొందిన

“స్విస్” మార్కు రిజిస్టరు చేయబడిన టైంపీసు ఒకటి తీయువారికి మేలైన పంపుటనువేనా యినాముగ యివ్వబడును ధర యినాముతో రూ 2-12-0

స్వాను హావుసు, తపాలుపెట్టె 508 పి టి మద్రాసు,

Treat Digestive Troubles At Home

గృహమునందుండు అజీర్ణసంబంధమైన వ్యాధులకు స్వయముగా చికిత్స చేసుకొనవచ్చును

వైద్యులచే నిర్ణయించబడిన ప్రకారముగను, జైద్యకాల లందు ఉపయోగించు పడుచున్న ప్రకారముగను మీరు వైసుకేటెడ్ మెగ్నీషియాను “Bisurated Magnesia” వాడిన నిజమైనగుణము తద్వక్ కలుగును అజీర్ణము, మందాగ్ని, కడుపుబ్బరము మొదలగు వ్యాధులు కడుపునందు పులుపు ఎక్కువగా చేరుటచే కలుగును వైసుకేటెడ్ మెగ్నీషియా “Bisurated Magnesia” కడుపునందు ప్రవేశించిన తక్షణమే సవరు పులుపును పారద్రోలును బాధ ఎక్కడగలదో అక్కడ తక్షణమే గుణము గలుగును భుజించిన ఆహారముచే మంచి పుష్టిగలుగును బజారునందుండు అనేక విలువయైన జైవధనులను నేవించి, గుణముగలేదనియు నమృతమైనట్టియు సరసమైనట్టి వైసుకేటెడ్ మెగ్నీషియాను “Bisurated Mangnesia” వాడి బాధనుండి విముక్తులై నట్లును, ప్రస్తుతము మంచి ఆరోగ్యము ననుభవించునట్లు ప్రపంచముయొక్క పలుతావులనుండి వేసకువేలు ప్రజలు మాకు వ్రాసియున్నారు మీరును దీనిని ఉపయోగించి చూచుడు. జైవధనుకాణములందు పోడిగాన, బిల్లుగాను దొరుకును. కాన నేడే ఒకపాట్లను తెప్పించి మంచి జీర్ణశక్తి ఆరోగ్యము గలిగి యుండుటకు సులభమైన పద్ధతి నవలంబింపుడు. మీరు బుడిచిన చుట్టుబడియుండు అండాకారముగా నున్న నీలకాగితముపై బిస్మాగ్ “Bismag” అను నర్తక గురుకును నొచ్చి టీన్ షా పొనుముండు.

పశ్చిమాంధ్ర దేశము : ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయావరణమునుండి పశ్చిమాంధ్రదేశము నొకవంకను గంజాముజిల్లాను తేలొకవంకను తొలగించుటకు జేసిన ప్రయత్నము లోడిపోయినందులకు సంతసించెదము పశ్చిమాంధ్రదేశమును నివాసభూమిగా జేసికొనిన ఆంధ్రైతర సభ్యులు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము అక్కడివారి కక్కరలేదని బలుకుట కడుసాహసము ఇట్టి వారికి ఆంధ్రప్రజాభిప్రాయమును వివరించుట కెట్టి హక్కులేదని, చెలువ నక్కరలేదు రా బ టి యం నరసింహాచార్యులు గారు కన్నులు, కడక, బల్లారి, అనంతపుర మండలము లను విశ్వవిద్యాలయమునుండి తొలగించవలయునని గోరిరి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముపట్ల వీరి కింత ఆగ్రహము గలుగుటకు, ఇతర కారణము లేవియు లేవు ఆంధ్రభాషపై వీరికి గల కోపమే మూల కారణము ఆంధ్రభాషద్వారా విద్య గలపుట వీరికి బాస్త్రుగ బవికరాదు అందుచే విశ్వవిద్యాలయమును వీరు వలదనుచున్నారు దేశమందంతటను జలీయ విద్యను దేశభాషలద్వారా నేర్పవలయునని కోరుచుండగ, సాక్షు కమిటీవారు గూడ ఇటులనే సూచించియుండగ, నరసింహాచార్యులు గారి దృష్టియం దింకను మార్పు గలుగలేదు.

ఆంధ్రభాషలో విద్య గలపుటెడల, మిగిలిన ప్రపంచముతో ఆంధ్రులకు గల సంబంధము తప్పి వున్నట్లు. అందుచే ఆంధ్రులకు హిందూదేశమున నానమే దొరికడట ఇంతకన్నను విచారితవాదముకదా? నరసింహా చార్యులుగారికి ఆంధ్ర భాషపై నెంతటి ప్రేమ గలదో యూహించవచ్చును. ఇట్టివారా, పశ్చిమాంధ్రుల యభిప్రాయములను తెలుపువారు? నరసింహాచార్యులు గారి సాహసమును, పశ్చిమాంధ్రులు నిరసించి, ఆంధ్రభాషపై నను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము పై నను తమకు గల ప్రేమను వెంటనే వెల్లడిజేయుట యవసరము. ఆంధ్రభాషకు అత్యంత ప్రోత్సాహ మొసగి యాదరించిన కృష్ణదేవరాయ భూపతియు, దారి అస్థానకవులను పశ్చిమాంధ్రమునకు జెందిన వారుగారా? ఈ కాలమున పశ్చిమాంధ్ర దేశమున రామాయణాది ఉద్గ్రంథములను రచించ సామర్థ్యము గల కవిశ్రేష్ఠు లుదయింపలేదా? ఆంధ్రనాటక పితామహునికిని ఆంధ్రవాల్మీకినికిని పశ్చిమాంధ్రమే కన్న తల్లియై యుండ, నరసింహా చార్యులుగారి ఆంధ్రభాషా నిరసనమును పశ్చిమాంధ్రులు తెలుల యామోదించుదు? పశ్చిమాంధ్రమున ఆంధ్రసభలు కర్నూలు, కడక, అనంతపుర

మండలములందు జరిగెను అందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ, ఆంధ్రమహాజనసభలు నిర్విఘ్నముగ జరిగియుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయమును గూర్చియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గూర్చియు అనుకూల తీర్మానములు గావింపబడెను కాంగ్రెసు నిర్మించిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునందు పశ్చిమాంధ్రమండలములు భాగముగ జేరి, యత్సాహముతో కృషి నలిపెను

అట్టితరి పశ్చిమాంధ్రదేశమునకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముతో సంబంధము వలదని వాదించుట, కేవలము అసభ్యము. దేశభాషలో విద్యను నేర్పగూడదనియు ఆంగ్లభాషయే ఎల్లపుడును ప్రాముఖ్యము వహించి యుండవలయుననియు నరసింహాచార్యులుగారు తలంపవచ్చును గాని పశ్చిమాంధ్రులుగాని మరియితరులుగాని అటుల తలంపజాలరు. ఆంధ్రభాషలో ఉన్నతవిద్యను నేర్పుచో ఆంధ్రైతరులకు కొందర కిబ్బంది గలుగునేమో గాని ఆంధ్రుల కత్యంతలాభము గలుగుననుటకు సందియములేదు. గంజాము మండలమును విశ్వవిద్యాలయమునుండి వేరు జేయవలెనని శశిభూషణ రథో గారు గోరిరి. గంజామును ముందెన్నడో ఉత్కళరాష్ట్రమున జేర్చెదరను కారణమున దానినిప్పుడే వేరుజేయవలయుననుట పాడిగాదు గంజాము మండలము సంతను ఉత్కళమున జేర్చుటయు యసంభవము ఆంధ్ర భాగములును ఉత్కళ భాగములునుగూడ గంజామునందు చేరియున్నవి. వీనిని విడదీయకతప్పదు. ఈ లోపల గంజాం ఆంధ్రులకు విశ్వవిద్యాలయ లాభములేకుండజేయుట పాడిగాదు. అవసరముల బట్టి, ఏప్రదేశము నయినను విశ్వవిద్యాలయము నుండి తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారముండనే యున్నది. బల్లారిని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునుండి వేరు జేయవలయునని సత్యమూర్తి గారు చెచ్చిన సవరణగూడ తుద కోడిపోయెను. సరిహద్దు ప్రదేశములందు ద్వితీయకు సంబంధించిన ప్రశ్న లుండనే యుండును. వానిని విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు గాని రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు గాని అడ్డుగ చెచ్చివెట్టుట యోగ్యముగాదు. ఇంతటితో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయావరణకు సంబంధించిన ప్రశ్న లడుగంటుననియు, ఆంధ్రు లెల్లరును నూతన సంస్థానకు చేయూత నొసగెదరనియు నమ్మెదము.

“ఆంధ్ర”, “తెలుగు” వివాదము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చర్చను పార్టీపక్షతల ననుసరించి నమపగూడదని మృత్తిగారు హెచ్చరించినను, ఆంధ్ర తెలుగు శబ్ద వివాదమును జస్టిసు షత్రుముహూ పార్టీ ప్రశ్నగైకొనుట మిగులశోచనీయము. వోటు జేసినవారిలో, దాదాపుగ జస్టిసు షత్రు సభ్యులందరును సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారి ప్రతిపాదనమున కనుకూలముగ సమ్మతలనిచ్చిరి. ఒకరిద్దరు మాత్రము మంత్రులతోపాటు తటస్థముగ నుండిరి. ఆంధ్రులు ఆర్యులు గాన, ద్రావిడులలో జేరనియు, అందుచేత ఆంధ్ర యను పదము పనికిరాదనియు సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు జేసినవాదము నిరాధారమని కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు నిరూపించిరి. ఆంధ్రులను మొదటినుండియు ఆంధ్రులనియే పిలుచుచుండిరి, ఇటుంటి రామయ్య

పంతులుగారు పత్రికలకు వ్రాసిరి. వీరు చూపిన హేతువులు జస్టిసుపత్రికకు నమ్మకము బుట్టించియుండును ఆంధ్రులుఆర్యులుగారని, జస్టిసుపత్రిక అంగీకరించుచున్నది. ఆర్యనాగరికమునకు తక్కువ నాగరికమును సూచించెడి ఆంధ్రశబ్దమును చేర్చుకొనుట తెలుగువారికి గౌరవహీనమని జస్టిసుపత్రిక నిన్నటి దినము హెచ్చరించినది ఏమి యీవాదధోరణి? ఆర్యులతో సంబంధమున్నదని చెప్పి, మొదట ఆంధ్రపదమును నిరాకరించుటయు, పిమ్మట ఆర్యులతో సంబంధము లేదు గాన ఆంధ్రపదమును జేర్చుకొనగూడదని చెప్పటయు ఎంత విరుద్ధములో యూహింపవచ్చును. జస్టిసు ప్రముఖులీ విషయమై సత్యమును కనుగొనక కేవల బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణైతర విభేదమును మనస్సున బెట్టుకొని వాదించిరని తేటపడును. తెలుగు శబ్దము, త్రిలింగ శబ్దోద్భవమా, లేక త్రికళింగ శబ్దోద్భవమాయని సందేహ మేర్పడియుండ జస్టిసు పత్రిక ఒక్కమారుగ సందేహము దీర్చివైచినది. తెలుగు “తె” అను పదమునుండి వచ్చినదనియు తెలుపు తెలివి మున్నగుపదముల కిది సంబంధించి యున్నదనియు “తె” అనగ స్పష్టమని అర్థమనియు జస్టిసుపత్రిక గావించిన నిరూపణము నేరీతిని కొనియాడ వలయునో చెలియకున్నది. జస్టిసుపత్రిక సూచించిన మరియొక కారణము నించుక పరికింపవచ్చును. తెలుగువారియందు తెలగాలనియు తెలగాణ్యులనియు ఉపహాతు లుండుటచే తెలుగు శబ్దమే సరియయినదట. తెలుగు అని మార్చగోరుటకుగూడ ఇట్టి శబ్ద సామీప్య మొకకారణ మయ్యేనేమో! భాషావిషయమున, నిరర్థక సాంఘిక విభేదములను పైకిదెచ్చి, అనాది సిద్ధమై సర్వత్ర రూఢియై, మహోత్సాహ జనకమై యొప్పు ఆంధ్రశబ్దమును నిర్మూలించ జూచుట మిక్కిలి హేయము. అట్టి ప్రయత్నము కొనసాగిన యెడల ఆంధ్రులు తల వాల్చి వలసి వచ్చెడిది. ప్రపంచమున వీరు నగుబాట్లకు లోనైయుందురు. ఇంతకాలమునుండియు నిర్విఘ్నముగ సాగిపోవుచున్న ఆంధ్రోద్యమమునకు తిరని యంతరాయము గలిగెడిది. అట్టి యవాంతరమును దొలగించినందులకు, మద్రాసు శాసనసభవారు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

సింహా ప్రభువు : రాజ్యాంగసంస్కరణములు

సింహా ప్రభువుగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల వహించిపిమ్మట అతిత్వరితముగ అధికారపదవులలో బైకివచ్చియుండిరి. హిందూదేశ సహాయమంత్రిగ బనిచేసిరి. నానారాష్ట్రసంఘ ప్రతినిధిగ బంపబడిరి. బీహారు గవర్నరుగ బనిచేసి, అన్వనతచే విశ్రాంతి గైకొనిరి. వీరి యభిప్రాయము లిటీవల ఎక్కడను వినిపించుటలేదు. ఇంతకాలమునకు వీరు ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రికలో సంస్కరణములను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును చెలిపిరి. 1915 సంవత్సరమునందు వీరు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షుల వహించి, స్వపరిపాలనమును నేడిచ్చినను తాము గ్రహింపమనియు, హిందూదేశము అర్హతగాంచు వరకు తాము వేచియుండుమనియు, వెలిబుచ్చిరి. వీరు చెలిపిన యుపమానము గూడ తీవ్రవిమర్శనమునకు పాత్రమయ్యెను. కాళి కపాయము గలిగి

కట్టు కట్టినపుడు, వాని నొక్కమారుగ తీసివేయ గూడదనియు, నెమ్మది నెమ్మదిగ నడలించవలయు ననియు వీరు చెప్పిన సాధ్యమైన జాబితా, ప్రజల స్వరచాలన శక్తియందు వీరికి నమ్మకము లేదని విదితమగును. నేటికిని వీరివిశ్వాస మటులనే యున్నది. భారతీయులు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమున కయినను అర్హులని వీరికి నమ్మకము లేదట. ఆకారణముచే సామ్రాజ్య శాసనసభవారు అంగీకరించిన సంస్కరణ తీర్మానము నిరర్థకమనియు, ప్రస్తుత సంస్కరణములను కొనసాగించుట యే శ్రేయస్కరమనియు వీరు హిత మొనగుచున్నారు. వీరి సలహాలను జాతీయవాదులే గాక మితవాదులు నయితము అంగీకరింపజాలరు. బీరారు మితవాదులసభ కధ్యక్షత వహించిన హృదయనాథ కుంజ్రాగారు గూడ, ప్రస్తుత సంస్కరణములను జయప్రదముగ నిర్వహించుట యసంభవమనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరింప వలయుననియు గోరిరి. సర్వాధికారు గారు, స్టేటుకౌన్సిలు సభవారి ఎన్నికలను, సామ్రాజ్య శాసన సభ తీర్మాన సారాంశముపై నాధారపరచి జరుపవలెనని యట్టుదల జూపుచున్నారు. సింహా ప్రభువుగారు బయటకువచ్చి దేశపరిస్థితులను గాంచి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని తమ ప్రాచీనాభిప్రాయములను మార్చుకొనట మేలు. తాబట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లని వాదించుచో వీరి సలహాలను గౌరవించువా రుండరు.

నిర్బంధ సైనిక శిక్షణము

నిర్బంధ సైనిక శిక్షణము గూర్చి, ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఘసభలో నిన్నటిదినము జరిగిన చర్చలో భిన్నాభిప్రాయములు వెలువడెను. సభాధ్యక్షులగు సత్యమూర్తిగారు సహజోత్పాదముతో నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ మవసరమని బోధించిరి. అవతారపురుషులు అహింసను పాటించలేదనియు, ఆయుధములతో పోరాడిరనియు మున్నగు సంగతులను సూచించిరి. ఇట్టి వాదము అనవసరము. గాంధీ మహాత్ముడు అహింసయొక్క యత్కృష్టతను బోధించిన గాని, విరికి తనమును సమర్థింపలేదు. దౌర్జన్యము నవలంబించి ఇతరులను వధించుట కన్నను, ధర్మము కొరకు ప్రాణార్పణము గావించుట ఎక్కువ సాహసమని, మహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. ఇందలి సత్యమును అకాలేలు ప్రపంచమునకు చాటిరి. దౌర్జన్యము, దౌర్జన్య రాహిత్యమయొక్క తారతమ్యమును చర్చింప నవసరములేదు. నిర్బంధ శిక్షణ హిందూదేశమునందు ప్రవేశపెట్టుట ననుచితమాయననదియే ప్రశ్న. నిర్బంధ శిక్షణము యూరపునందు పెక్కు యనర్థములకు కారణ మయ్యెను. నిర్బంధ పద్ధతిని తొలగింపవలెనని, పాశ్చాత్య దేశములందు సయితము కోరుచున్నారు. హిందూదేశము పరాధీన దేశము. విద్యార్థులను నిర్బంధముగ సైనికులుగ తయారుజేయుచో, దేశమునకు అహితమగు కార్యములలో గూడ వీరు ఆయుధములను ప్రయోగింప వలసివచ్చును. విద్యార్థి కులు మనస్సాక్షికి విరోధముగ ప్రవర్తించిన కర్మరేడనుట వ్యర్థవాదము. ఏలనన, శిక్షణ నొందిన ఓమ్ముట సైనికాధికారు లెటుల ఆజ్ఞాపించిన, నటుల నడుపవలెను. లేనియెడల వీరు మార్కులు జూకక తొలగింపబడుదురు. విద్యార్థులు భాషాబలమును

సంపాదించి, అరోగ్యవంతులుగ నుండవలయుననుట వేరు. నాయకులు యెవరు నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ నామోదింప కుండుటలో దూరదృష్టి జూపి రనుటకు సంద్యములేదు.

ఉమ్మడి మట్టి

ఉమ్మడి మట్టి మట్టిదొంగలలో ప్రాచీనవారు నాగరిక సూత్రములకు భంగకరముగ ప్రవర్తించి రని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. శ్రీలను పిల్లలను పట్టణమునుండి పంపివైచుటకుగూడ ముందుగ నవ కాశమీయకుండుట క్రూరము. జెహనలెం నుప్రిం కాన్సిలువారు పంపిన వార్తప్రకారము ఏబదిఏడు గంటలు ప్రాచీన సైనికులు ఉమ్మడి మట్టిదొంగల ధ్వంసముజేసిరి. మట్టిదొంగ నాపివేయుడని వేడినను గూడ వారటల గావింపరయిరి. ఇరువదియైదు వేల మంది ధ్వంసమయిన కట్టడములక్రింద పూడిపోయి రనియు ప్రాచీనవారు వార్తలను బయటకు రానిచ్చుటలేదనియు వేలకొలది ఇండ్లులేక అల్లాడు చున్నారనియు ఆర్థికనష్ట మపరిమితమనియు వార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. ఇట్టి గొప్పపట్టణము పూర్తిగ ధ్వంసముగాకుండ రక్షింపవలయునని కిలాఫాత్ సంఘాధ్యక్షులు నానారాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షునికి విన్నవించుచున్నారు. తీరుగుబాటు దారుల శవములను బహిరంగముగ ప్రదర్శించి నటుల ప్రాచీనవారు రంగీకరించరని, పారిసువార్త యొకటి తెలుపుచున్నది. అయినను పాశ్చాత్య జాతులవారు అసమ్మతి నయినను జూరక మారు మాటాడకున్నారు. సూతన ప్రాచీనప్రభుత్వ మేమి జేయునో తెలియదు. జనరల్ సరయిల్ గారిని సిరియానుండి రప్పించెదరని వదంతి వ్యాపించి యున్నను, అది రూఢిగాదని మరి యొకవార్త దెలుపుచున్నది.

వీరవాసర గ్రంథాలయము

భీమవరము తాలూకాబోర్డువారు వీరవాసరమునందలి గ్రంథాలయమునకు ఏబది రూపాయల గ్రాంటును మంజూరు జేయగ ప్రభుత్వము వారు దానిని రద్దుజేసిరి. ఇందునుగూర్చి శాసనసభలో ప్రశ్ననడుగగ గ్రాంటును పొందుటకు గ్రంథాలయ మర్హముగాదని తెలుపుటతో స్థానిక స్వరచాలన మృతి సంతృప్తిజేసెను. అంతియ గాని కారణమేమియో తెలుపలేదు. తాలూకా బోర్డువారు అర్హమయిన గ్రంథాలయ మేదియో అర్హముగాని దేదియో గ్రహింపజాలరనుట విపరీతము. స్థానికసంఘముల కన్నను యీవిషయమును ప్రభుత్వమువారెక్కుడు బాగుగ గ్రహింపగలరని తలంపజాలము. స్థానికసంఘముల స్వాతంత్ర్యము నీరీతిని అరికట్టుట వలన స్థానిక స్వరచాలనము నిరర్థకమగుచున్నది. స్థానికసంఘములు దేశనాయకులను గౌరవింప వీలులేదు. జాతీయపాఠశాలలకు సహాయము జేయుటకు వీలులేదు. తుదకు గ్రంథాలయములకు సహాయము జేయుటకును వీనికి స్వేచ్ఛలేకున్నది. ఇట్టి స్వల్ప విషయములలో గూడ ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలిగించుకొనుట, మిక్కిలి యసభ్యమని దోచును. గ్రంథాలయములకు స్థానికసంఘము సహాయము జేయునను ఇతర నిధాన యగుచున్నది.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టునందు సర్ జార్జి లాయడుగారి పరిపాలనము తీవ్ర నిర్బంధములతో ప్రారంభమగుట శుభచిహ్నము గానేరదు. రాజకీయసంఘము లన్నియు తమప్రధానస్థానమును సభ్యులనామములను ప్రభుత్వమునకు దెలుపవలయునని ప్రకటించుటచే జాతీయవాదుల కాగ్రహము గలిగెను. మరల రహస్య సంఘము లుదయించుట కిది కారణమగునని రాజకీయ నాయకు లభిప్రాయ పడుచున్నారు. జాతీయవాదు లీయత్తువు నుల్లంఘింప నెంచెదని రూటరు తంతివార్త దెలుపుచున్నది. సర్ జార్జి లాయడుగారు పరిపాలన పద్ధతులను మార్చుకుని ఈజిప్టు ప్రజలను సమాధాన పరుపనియెడల భావిపరిణామము మిగుల సం దేహస్పదముగ నుండును.

భారత రాజకీయ సంస్కరణములు

అసంబ్లిషమెంట్ తీర్మానము

సింహా ప్రభువుయొక్క ఖండనము

(శ్రీ పైమెంట్)

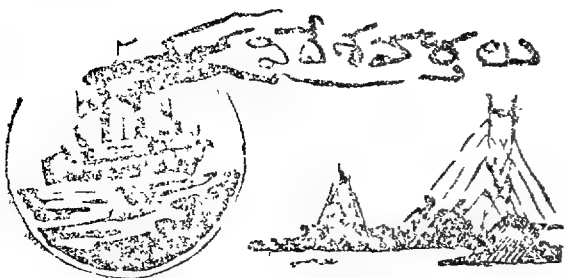
బొంబాయి, ఆక్టోబరు 30. భారత శాసనసభయందు సంస్కరణములపై గావించబడిన సవరణ తీర్మానమును సింహా ప్రభువు ఖండించి, సంస్కరణములను, ఎంతవరకు లాభకరములో నంతవరకు ఉపయోగించుకొని లభింపదలసినదని “యండియలు డేలీ మేలు” పత్రికయందు స్టేటుమెంట్ గావించెను.

సింహా ప్రభువు స్టేటుమెంట్లు

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 30. డేలీ మేలుపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన ప్రత్యేక పు స్టేటుమెంట్లనందు సింహా ప్రభువు యిట్లునుడివెను:— ఐడిమెను తీర్మానముపై అసంబ్లిషమెంట్లందు మద్దతిమీను మెజారిటీరీహార్డు చర్చింపకుండుట పారబాలు. మెజారిటీరీహార్డునందు వివరింపబడిన రీతిని దొరతనము అభివృద్ధి పథమును అవలంబించుటకు సిద్ధముగనుండెను. దొరతనముయొక్క వాగ్దానము ప్రకారము లాభమునుపొందుటకు అదనును భారతీయులు తీసికొనవలసినది. మద్దతి మీను తీర్మానముపై సంయుక్త సవరణ అనుసరణయముగాని కోరికనుగోరెనని సింహా ప్రభువు అభిప్రాయము. వెంటనే సంపూర్ణముగ పరిపాలనాధ్యక్షుని దీసికొనుట కశక్తులమని మనమునందు గుర్తించి మనకోరికను జెల్లింపుమని దొరతనమును నిర్బంధించుట కశక్తులమని యెరింగియు, ఫలాన లేదిన మీ ఆధికారమును త్యజించవలసినదని దొరతనమును గోరుట నిష్ప్రయోజనము. భారతపరిపాలన చట్టముయొక్క పీఠికపై చర్చించుట వాగ్విరుద్ధముగాని లాభకరమైనది గాదు. అభివృద్ధిరేటును నిర్ణయించుటకు యింగీషు పార్లమెంటున కధికారము గలదాయని నిష్ప్రయోజనమగు చర్చలను గావించుటకు బదులుగ అభివృద్ధికి కారణమగు మరీయొక మెట్టును భారతేశ్వమును యెక్కించుటకు పార్లమెంటును ప్రోత్సహింపవలయు మిగుల నుపయోగకరము. క్షీణకృతమందు నీయబడిన సంస్కరణముల నుపయోగించుకొని వానివలన యెంతలాభముగలదో ఆలాభమును ప్రజల పొందవలయునని సింహా ప్రభువుయొక్క స్టేటుమెంట్లు ముఖ్యాభిప్రాయమని లేచుచున్నది. ఈవేళనే రాయలు కమిషను నియమించినను, రెండుమాడు సంవత్సరములలో అమలునందు జెట్టుటకు తయారుచేయబడు రాజ్యాంగము నిర్మించువరకును ప్రకృతమందుగల రాజ్యాంగయంత్రమును ప్రజలు మోలబెట్టవలయునా?

స్వదేశ సంస్థానములు

అసంబ్లిషమెంట్లందు భారత సంస్థానముల మాటమరదు చిత్తముగనున్నది. భారత సామ్రాజ్యములో రెండువంతులు విస్తీర్ణము గాక్రమించిన మిగుల ప్రాముఖ్యత వహించినట్టి సంస్థానములు, తక్కిన మూడవంతు రాజ్యమునకెట్టి సంబంధముగలవిగ నుండవలయునో, చర్చయందు దెలియబర్చుకొరక గ, యెట్లు విజ్ఞానప్రభుత్వము పరిపాలన భారతీయాల సామ్రాజ్యముచేయసాగ్యమగునో దురూహ్యము. భారతదేశ స్వయంక్షేమముకొరకును, విదేశీవ్యవహారములను సురక్షితముగ జరుపుటకు సంయుక్త తీర్మానమునందు గావించబడిన దోర్తాల్లు గల

క్రొత్త ప్రెంచి మంత్రివర్గము

ఫ్యారిన్, అక్టోబరు 29:—క్రొత్త ప్రెంచి మంత్రివర్గము పూర్తి అయినది. బ్రిటునుగారు విదేశాంగమంత్రి, పెరియరు గారు ఆధిపత్యములనుండి. పెయిన్స్ గారు ప్రధానామత్తులు.

వివరములు

ఫ్యారిన్, అక్టోబరు 29:—క్రొత్త ప్రభుత్వము లెట్ట పక్షము నంకకే మొగ్గినది. 13 రాష్ట్రాజ్ఞులు, 5 రిపబ్లికనులు, 3 గుర్గు రాష్ట్రాజ్ఞులు లెట్టపక్షమువారున్నారు. కెయిల్ గారి నిర్ణయన వటుండి పెరియరు చామెటుగారుగూడ నిష్క్రమించుచు గొప్పసంగతిలోనిదే. పెరియరుతో ఇకదు మితవాదుల ప్రతినిధిగనుండెను. ఆతనితోనే ఎం. డ్యానియలు విన్సెంటుగారు పూర్వము మంత్రిగనున్న ఆతడు వాణిజ్యశాఖామత్తుడుగ నియమించబడెను. ఇతడు 'లోబారు' పక్షములో జేరినవాడు.

ప్ర్యాంగు బ్యాంకు గవర్నరుగ ఇతనిని నియమించెదరను కొనుచున్నారు.

పెరియరు పక్షపాతులు ఇద్దరున్నారు. చామెంట్టు దలాదిరుగార్లు మంత్రిలుగ నియమించబడిరి. మొదటి వ్యక్తి న్యాయశాఖయే గావలెనని కోరెను. ఈ పదివారములలో సహాయ ప్రధానమంత్రివది చేర్చబడెను. ఆర్థికశాఖను రెండింటికొంద విభజించిరి. కోశాగారమునకు పెయిన్స్ గారు రక్షణులు. ఆర్థిక పత్రము బోనెటుగారి అధీనములో నుంచబడెను. ఒక్క సేన టగు పెరియరు తప్ప తక్కినక్రొత్తమంత్రిలందరను ఇవివరలో ఆధికారములో నున్నవారే.

ప్రధానామత్తుడు కోశాగారవిషయములను చూచు కొనును. బ్యాంకులు, మారకము విషయములను జూచుకొనును. ఆర్థికవిషయములను పరిశీలించుట, వ్యయము ఎట్లు చేయుచున్నది కనుగొనుట, ప్లేటు వనాపలీని గూడ ఇతడే జూచుకొని ఆర్థికపత్రమును రాయరాజేగొని పార్లమెంటు చర్చలను జూచుచుండును.

బాల్కను గొడవ

జాతిసమితి విచారణ: సంఘము

గ్రీకులు పూర్తిగా ఖాళీజేయుట

లీడ్జు, అక్టోబరు 29:—గ్రీకునేనలు సరిహద్దు జేను కనుబొమ్మయినది కేటి యువయువన ధీమాననుండి జాతిసమితి సభకు తండ్రిచెను. ఈ అల్లరి కెందుత్తరవాదులో కనుగొనుటకు నియమించు విచారణసంఘములో ఎరిని నియమించునదియు చర్చించుచున్నారు. జాతిసమితిసభవారు నిన్న మధ్యాహ్నమే గ్రీకు సేనలు మరలె నని దృష్టాంతముగ బ్రిటిషు ప్రెంచి ఇటలీ అధికారులు తండ్రినంపిరి. కేటి సాయంకాలము 3 గంటలకు పూర్తిజేయుటకు గ్రీకు సేనాని పూనుకొనె ననిరి. అనవసరపు చిక్కులు లేకుండ జేయుటకు బర్లెయిన్ ను రేపటివరకు గ్రీకులు ఖాళీజేసిన ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనరదు.

లాసేనుసభలో రంబోల్డుగారు ప్రధానపాత్రను ధరించిరి. యుద్ధానంతరమున గూడ అతిష్టనమయమున కాప్టాంటు నోపిలులో ప్రధానోక్తము నాక్రమించిరి. బ్రిటునంతరపున లా సేను ఒడంబడికను సంకేతముజేసిన దీక్షజే. సేదు మరల గ్రీకు బర్లెయిన్ తగవులను విచారించుటకు నియమించబడిన సంఘమునకు ఆద్యక్షులుగ నియమించబడిరి.

ర్నమెంటు ఆమోదనను బడయజాలవు. స్వతీరిపాలనను నిచ్చుటకు ఆకాపిరికను, దానిని బడయటకు అర్హతనిండునరకును జారు స్వతీరిపాలనను స్వీకరింపజాలరని 1915 సంవత్సర కం గ్రామ అగ్గివ్యాపనము మందు దెలిసిన అగ్రప్రాయము ప్రకారముగ, లాడ్లనిచో ప్రభువుగారు యిప్పటికిని నిశ్చయార్థిప్రాయముగనే యున్నారు. బెంగాలు రాజకీయములు పారెంగి సంస్కారము భారతీయులు రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యత్వమునకైనను అర్హులుగారని నిరూపింపబడుతున్నది.

జాతీయ మహాసభయగు కాంగ్రెసు పార్టీ తీర్మానము ప్రకారము నోకరాజకీయ కక్షయొక్క కూటముగ జేయబడుటకు నిరూపింపబడుతున్నది. (ఆ. ప్రె.)

వెంట్రి ప్రదర్శనము

లీడ్జు, అక్టోబరు 29:—బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము శనివారములో ముగియను. యాదగ్గుప్రభువు సతీసమేతుడై ఓడొల్పు టుపన్యాసము నొసగును. పైనిక అగ్నేష్వరక జ్యోతిని జాదుటకు యువరాజు వచ్చును. ప్రతిదినము ఆఖరు వారములోగూడ 75000 మంది వచ్చుచుండిరి.

వెంట్రి ప్రదర్శనము ధర్మోన్ముఖత గాంచునని అందరును విందుసందర్శమున నుడివిరి. ప్రదర్శనములో కొంతభాగము నైన ఏదో రూపముగ నిరీక్షించుచువలెనని న్యూ ఫౌన్డండు అప్రేరియా ప్రతినిధులు కోరిరి.

ప్యాంగు హె యుదంతము

విచారణ వాయిదాపడుట

లీడ్జు, అక్టోబరు 28:—పైవిషయములో బహిరంగ విచారణలో సాక్ష్యమును పూర్తిగా దీసికొనిరి. బ్రిటిషు, జపాను, అమెరికను న్యాయమూర్తులు విచారించిరి. అనవసరమున చో మరొకొంత సాక్ష్యమును తీసికొని తీర్పుజేయుటకు నిశ్చయించుకొని న్యాయమూర్తులు విచారా నాపుడేసిరి.

దమాస్కస్ ముట్టడి

అమెరికనుల భయము

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 29:—సిరియా సంగతులను జూచి భయపడి అమెరికనుల ఆర్థిక భంగములేకుండ జేయవలెనని ప్రెంచి ప్రభుత్వముతో జేప్పనలెనని ప్యాంగులో నున్న తమ రాయబారికి యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వపువారు ఉత్తరువు నంపిరి.

ప్రెంచి వత్రికల కలవరము

ఫ్యారిన్, అక్టోబరు 30:—సరెయిన్ సేనాని సిరియా నుండి తీసివేయవలెనని ప్రధానామత్తుని కార్యాలయము వారు డెబువుచున్నారు. మరాకోనుండి లయాతాసేనాని తీసివేసినట్లై సరెయిన్ సేనానిగూడ తీసివేయవలెనని ఇతరపత్రికలు నుడువుచున్నవి. బెర్లిన్ గూని, పాలు బ్యాంకోరుగాని రెసిడెంటు పదవికి నియమించబడవచ్చు ననుచున్నారు.

అనవసరపు కల్పనలు

లండన్, అక్టోబరు 27:—దమాస్కసులో గల్గిన నష్టము నిజమే. కాని అమెరికన్ ప్రభుత్వము జనసంఖ్య చనిపోలేదు. అంతగా ప్రజలు ఊరువిడిచి పోవుటలేదు. ఎవరో తమ ఊరాలను ఇల్లు న్యాయపరమమునూర్చునెను. ఒక్క ఇద్దరు విదేశీయులే చనిపోయినందున ఒక బ్రిటిషు వ్యక్తి తులగాత్రుడైనాడనియు ప్రెస్సుపత్రికావిలేఖరి డెబువుచున్నాడు. ఇతడు స్వయముగ జూచినాడు. దేశీయులలో నష్టముండరాదనుచున్నారు.

ముస్లిములు జేసిన సహాయము నెంతయు బ్రిటిషులు కొనియాడుచున్నారు. ముస్లిం చింతన ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట కెంతయు తోడ్పడిరట.

జెలెబు ద్రూసు సంగతులే దీనికి కారణముననున్నారు. ద్రూసులు కొల్లొట్టి హత్యలకు జేయుచున్నను వారికి రాచకీయములతో ప్రమేయము లేదు ఊరికే దోచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

పెరిషియా రాచకీయములు

గొప్ప జాతీయోద్యమము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పెహార్, అక్టోబరు 30:—కొద్దిగోచలనుండి ప్రస్తుత మందున్న రాజనంత్యమునకు ప్రతిపాలముగ గొప్ప జాతీయోద్యమము బయలుదేరెను. రాజ్యములనుండి భయపెట్టుచు చాలమంది అనేకముగ తీతులను పార్లమెంటుకు బంపుచున్నారు. జాతీయోద్యమము సాయకుల ఆశయముల ననుసరించి వ్యవహరించుటకు మార్గము సరయటకు ప్రత్యేకముగ పార్లమెంటు సమావేశమైనది. ఆ సభయమున ఆస్థిగముగ ఎక్కడనుండి తుపాకుల చప్పుడు వినబడెను. పార్లమెంటుభవనమున కావలకొల్పిరి. దీనివలన తొంతరగ సభను ఆప్రదేశమునకు వచ్చెను.

చీ నా వ రి స్థి తు లు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

సికింద్ర, అక్టోబరు 30:—హస్సాన ప్రదేశమునకు దక్షిణముగ విజయలక్ష్మిని చేపట్టినది ఏకింకను మందురియా నాయకుడుగు చాంగుసంగ్ చాంగుసేనాని తండ్రినంపెనట. సకాచాంగు ప్యాంగుసేనాని తనసేనలను పెంగ్నా ప్రదేశమునకు వెనుకకు మరలించె ననుచున్నాడు. చాంగు సంగు ప్యాంగు గారికి 20 వేలమంది యున్నారని ప్యాంగుసేనా వార్తలు డెబువుచున్నవి. చాల ఇమిడిగ అరెనివైన్య మున్నదట. సకాచాంగు ప్యాంగుగారి వైన్యము 50 వేలున్నది. ఇంకెంతయె చాంగుసంగు ప్యాంగుగారి వైన్యము అన్నిటికీరి తయారుగ నున్నదట. రణరంగము నకు తొందరగ వచ్చియున్న మిత్రమండలి 15 వేల సహాయ వైన్యములు రాకపూర్వమే చాంగుసంగ గారు ముట్టించిరట.

మసోలునుండి బంపివేసిన క్రైస్తవులు

విచారణ సంఘమునకైన వ్యయమునీయవలెననుట

తక్కిన ప్రత్యుత్తరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జనీవా, అక్టోబరు 30:—జాతిసమితి కార్యదర్శి తక్కిన వారు తమ వంతు ఖర్చును మసోలునుండి తక్కి బంపివేసిన క్రైస్తవులను గూర్చి విచారించుటకు నియమించబడిన సంఘమువారికైన వ్యయమును ఇవ్వలెనని యమగ విచారణ సంఘములో తురుపక్కునభువిగూడ నియమించిన ఇచ్చెరనుని తక్కి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. ముగ్గురుసభ్యు లీవిషయమును ప్యాంగులో విచారించెదరట. బ్రుసెల్సు పంక్తి కుత్తరముగ విచారణను కొంతకాలము ఎక్కువగ జేయవలెనని పక్క అడిగిన నూచనలు కన్పించవట.

దమాస్కసు సంగతులు

దొంగల శవములను ఒంటెలుమీదవేసి వీధులంట

ప్రెస్ లేదు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ఫ్యారిన్, అక్టో 30:—దమాస్కసులో ఒంటెలుమీద దొంగల శవములనువేసి వీధులంట ప్రెస్సెన్నమాట నిజముగానని ఆధికారపత్రిక డెబువుచున్నది. కాని దేశాచారము ప్రకారము వారి శవములను అందరకును బహిరంగముగ జూపినమాట నిజమే యనుచున్నారు. గ్యావిలిన్ సేనాని కేనలకుగూడ గొప్ప నష్టముగల్గెననుట నిజముగాదనుచున్నారు.

పెరిషియాను గల్గు తుపాను

నిజ పరిస్థితులు

బుషైగు, అక్టో 29:—తుపాను సంగతులను అతిశయోక్తిగ ప్రకటించిననుచున్నారు. వీట మునిగి లేలువారు 82 మంది మునిగిపోయినందున 85 పడవలు కనిపించుట లేదనియు పట్టణమునకు నష్టము కలుగలేదనియు పడవలలో 50 మంది ఇతర కేవులలో చనిపోయినందున ఒక అరగంటవరకే తుపాను సాగెననియు నిజపరిస్థితులను డెబువుచున్నారు.

లోకరో ఒడంబడిక

సు సంతకము జేయునపుడు ఉత్సవమును అతివైభవము తో జరుపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. దీని కొకరోజుముందు యవరాజునకు విందొసగెదరు

జర్నలు

జాతీయవాదుల ఆశాభంగము

జెర్లి, అక్టోబరు 30:—జర్మను జాతీయపక్షమువారి కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు లోకరో ఒడంబడికలను గూర్చి తమ వైఖరిని ప్రకటించిరి. తమకు ఈ ఒడంబడిక ఆశాభంగమును గలుగజేసినదని, యుద్ధ సేరములు. జాతిసమితి ఒడంబడికలో 16 వ సూత్రమును గూర్చియు వైన్యమును గూర్చియు అనుకొన్న ప్రకారము జేయలేననిరి. ధైన్య, సారు ప్రదేశములపై ప్రముఖజేయుకొలమును తీసింపలేదని.

బొగ్గుపరిస్థితుల విచారణసంఘము

మరికొంత సాక్ష్యము

లండన్, అక్టోబరు 29:—ప్రాపంచిక విధానము ననుసరించిన బ్రిటిషు ఆశయములకు భంగము రాదని సర్ రిచర్డు టెడ్ మేనుగారు సాక్ష్యములో చెప్పిరి. 1924 లో బ్రిటన్ బొగ్గు ఎగుమతులు ప్రపంచములో జరిగిన ఎగుమతులలో నూటికి 51.2 చొప్పున ఉండెననిరి. 1938 లో నూటికి 49.8 చొప్పున నేయుండెననిరి. ఇంకొక 25 సంవత్సరములలో యునైటెడ్ స్టేట్సులో చమురు యుండవలసి. 80,100 సంవత్సరములకంటె ఎక్కువకాలము ప్రపంచములో నున్న చమురు రాదనిరి.

లంకాపైరుభావిభాగ్యోదయము

ముడివస్తువు లపారముగ నుండుట

లండన్, అక్టోబరు 29:—లంకాపైరు నూలు సరకుల పరిశ్రమ ఇంత అభివృద్ధిరముగ ఎన్నడును లేదు. 12 నెలల నుండి ముడివస్తువులు సమృద్ధిగ దొరకుచుండుటయే ఇంతభాగ్యోదయమునకు కారణ మనుచున్నారు.

మరాఠో సమరము

పూర్ణిమ, అక్టోబరు 30:—శతకాలమునకు శ్రాంతి సేనల నిట్లు పంచెరి:—పడమటిరంగమున 1½ పటాలములు, మధ్యను రెండు, తూర్పున రెండు. ఒకటి అమేషాగా మూల సైన్యముగ ఎపుడు అవసరమున్న అపుడు వినియోగించుటకు ఏర్పాటు చేసిరి. యూరిపియన్ పటాలములను శత్రువులను ప్రభుత్వమువారిపరము చేసెదరట.

హెచ్. పి. ఎం. రే గారిని ఇండియా ప్రెస్టి ఉప సంఘసభ్యునిగ నియమించిరి.

ఇండియా ప్రెస్టిని పరిశీలించుట

లండన్, అక్టోబరు 30:—7 రకములలో ఇండియా ప్రెస్టి 5 బస్తాలను పరిశీలించెదరట.

యునైటెడ్ స్టేట్సు రైల్వే

ఎక్స్ ప్రెస్ రై నదిలో పడిపోవుట

బర్మింగ్ హాం (అలబామా), అక్టోబరు 27:—20, 25 మంది చనిపోయిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలినవి. వీరు పోవుచున్న రైలుబండి 30 అడుగుల గట్టునుండి మిస్సిసిప్పీ నదిలో పడిపోయెను.

కనడా ఎన్నికలు

మంత్రుల పరాజయము

ఆట్రావా, అక్టో 30:—క్రాత్త పార్లమెంటులో కన్సర్వేటివులకు అంత బలము లేదు. 9 గురు మంత్రులు మేకంశీకింగు గారితో గూడ ఓడిపోయిరి.

మాస్కో

ఓనా పరిస్థితులు

లండన్, అక్టో 27:—లోకర్నీ విషయమును పదవి ఇపుడు మాస్కోవారు చీనాపై దృష్టిని నిగిడించిరి. జపానుకు కోపమురాకుండ చీనాపరిస్థితులను జాగ్రత్తగ చర్చించుచున్నారట. సోవియటు ప్రభుత్వమువారు తటస్థముగ నుండుటచే వారేమి జోక్యము కలుగజేసి కొన్నను అయ్యది స్వభీదనా వ్యాసూతముగ నుండునని జోపాను వారికి దేలియజేసెనట.

ఇండియా రాజప్రతినిధి

లండన్ పత్రికల వ్యాఖ్య

లండన్, అక్టోబరు 30:—ఉదయపు పత్రికలన్నియు ఉడ్ గారిని నియమించినందులకు పార్లమెంటునున్నయవి. మంచి సైనికుడనియు, పరిపాలకుడనియు, విద్యాధిపతినియు, సరళస్వభావముగలవాడనియు ఆలోచన పడుచున్నది. ఓపికగలవాడనియు జాగ్రత్తగలవాడనియు ఉదారభావోన్మేషుడనియు వ్రాయుచున్నవి.

తురకతడు కన్సర్వేటివుల పక్షమునే అనుసరించునని అతని వర్ణమువారే ఆశించుటచే ఆశాభంగము పొందవచ్చునని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

భారతదేశ నూతన రాజప్రతినిధి

పత్రికల వ్యాఖ్యలు

ఇండియాను డేలీమేలు పత్రిక

బొంబాయి, అక్టోబరు 30:—రీడింగు ప్రభువుయొక్క స్థానే భారతదేశ రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడిన రైటు ఆనరబిలు ఎడ్వర్డు ఫ్రెంచ్ రిమ్మర్ లిండ్లేవుడ్ గారిని గురించి యిండియను డేలీమేలు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—కొయ్ పి. ను కానినెట్టు గవర్నమెంటులో అధినివేశ రాజ్యకాళ సహాయకార్యదర్శిగ నున్నప్పుడు కన్యాయందు భారతీయులస్థితివిషయమై వుడ్డు-వింటరులను ఒడంబడిక గావించుటకు కారకులై, ఆసమయమందు రైటు ఆనరబిలు వుడ్డుగారికి బెక్కు హైందవ రాజకీయ ప్రతినిధులతో పరిచయము గలిగెను. వారు దృఢమనస్కులను, బాతి ఆధిక్యత యను దురభిప్రాయరాహిత్యులును; సామ్రాజ్యచుంవలి వివిధజాతిమతములను స్వేచ్ఛ సఖ్యాధారములపై బద్ధిమనునట్లు గావించవలయునని నూతన రాజప్రతినిధి అభినివేశము, స్వస్థ ఆధిపివేశవాసుల మనఃబలంబు వీరు పసభిప్రాయములను గలుగజేసిరి. నూతన రాజప్రతినిధి ఉచితరీతిని సన్నాహించి, భారతదేశసేవ వారు గావించుటకు మంచి అవకాశముల నీయవలయునని పత్రిక ముందుగ చెబుచున్నది. భారతదేశమందు సార్వభౌమని ప్రభుత్వము భారతీయులను సమాధానపరచు విధాన మవలంబించుటకు బూనుకొనిన దని నూతనరాజప్రతినిధి నియమము తార్కామముగ నున్నదని పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈవినింగు న్యూస్

ఉపన్యాసములను, వ్రాసెను బట్టి మాప్, రైటు ఆనరబిలు వుడ్డుగారియందు అభివృద్ధి పరామృఖ్యతయు, ప్రాతవాసనలను బొడకట్టుటలేదు. వుడ్డుగారు భారతకైతలు మిత్రుడు బ్రిటన్ దేశమందు వ్యవసాయకాళ మంత్రుగ బనిచేయుటచే అర్జించిన వేర్లుప్రతిష్టలు అనుభవము గాక, భూసంబంధమున సమస్యలను గురించిన పరిచయమును, అనుభవమును నూతనరాజప్రతినిధికి గలదు. విద్యాభివృద్ధివిషయము దాయనకు చాల అభిలాష గలదు. విదేశములందున్న భారతీయుల సమస్యలను, యిబ్బందులను వుడ్డుగారికి చిరపరిచయములు. భారతదేశపు హక్కులను గాని, గౌరవమును గాని భంగము గలిగించుటకు మాత్రమే రాజప్రతినిధి యెంతమాత్రమును పాలపడదని పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా

రైటు ఆనరబిలు ఇ. ఎఫ్. ఎల్. వుడ్డుగారిని భారతరాజప్రతినిధిగ నియమించుటచే టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా సంతసించుచు, యింగ్లీషు రాజకీయ రంగమునందు మెలగుచున్నట్టి వ్యక్తి రాజప్రతినిధి పదవితో సంబంధించినకష్టసమస్యలనులను పేదప్రతిష్టలకు భంగము గలిగిననుసరే అని వుడ్డుగారిపదవి నంగీకరించుటచే భారతీయులకు సంతృప్తి గలుగవచ్చునని పత్రిక దలంచుచున్నది.

లోక మాన్య

ముందు అయిదు సంవత్సరములలో, రాజ్యాంగాభివృద్ధి జేర్చిన స్వేచ్ఛగాదు, భారతపరిపాలన గమ్యస్థానము. వ్యవసాయాభివృద్ధి యే దొరతనముయొక్క అభినివేశము అని లోకమాన్య ఆశీయవార్తాపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సివిలు మిలిటరీ గెజెటు

లాహోరు, అక్టోబరు 30:—భారత కార్యదర్శిగ నున్న మంత్రుని రాజప్రతినిధిగ భారతదేశమున కంపి ప్రాక్షిపముగ వచ్చుచున్న సాం ప్రదాయమునకు భంగము గలిగింపకుండుటచే సంతృప్తికరముగ నున్నది. భారతపరిపాలన అనుభవము దానిజేరినట్టి రోవాడ్డు ప్రభువువంటివారు రీడింగు ప్రభువుగారి పదవి నాక్రమించుటకు నియమింపబడవలయు విచారణీయము. కానివుడ్డుగారినిగురించి చెప్పినంతవరకు ఆయన భారతదేశమును చక్కగబరిపాశించి వేరు ప్రభాములనుపహించునని సంజేహించుట కేమాత్రమైన కారణములు కానరావు.

రంగూను గెజెటు

రంగూను, అక్టోబరు 30:—రాజప్రతినిధి జయప్రవముగ పరిపాలించుటకు అ సామాన్యమగు శక్తి సామర్థ్యములను అర్జించినట్టి రైటు ఆనరబిలు యి. ఎఫ్. ఎల్. వుడ్డుగారు భారత దేశమునకు నూతన రాజప్రతినిధిగ వచ్చెదరు. వ్యవసాయము విద్యాకాళయొడ అపరిమితముగ జోయుట ప్రకృతిదీక్షింస సమయమందు విద్యాకాళమంత్రు వ్యవసాయ కాళ

మంత్రుగను వుడ్డుగారు బొంబేన అనుభవము భారత దేశమునకు విశేషలాభకరములగు నుండును.

రంగూను టైముస్

ముందు చెబుపబడినట్టిగాని బహుశః రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడవచ్చునని ప్రకటించబడినట్టి బర్మిన్ టైముస్ ప్రభుత్వపు తోగాని సమానమునట్టి రాజకీయవేత్తగ నూతనరాజప్రతినిధి నెంచబడినట్లు లేదు. తదనంతరము రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడవచ్చునని ప్రకటించబడినట్టియు స్టేసు పెన్సీ ప్రభువువంటి సర్వజ్ఞత గాని నూతనరాజప్రతినిధికి లేదు. కాని ఉత్కల్యైష్టువును రాజకీయవేత్తయని పేరు పొందుటకు వీరికి మంచి అవకాశ వేచియున్నది. వీరి శక్తి సామర్థ్యములు గొంతువరకు రుజువైనను వాటిని వికాల భూమియందు చక్కగ ప్రదర్శించుటకు మంచి తరుణము లభించెను.

రంగూను డేలీన్యూస్

బయట ప్రపంచమునకంతగ చెరియని రైటు ఆనరబిలు వుడ్డుగారిని యిండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించి నందులకు రంగూను డేలీన్యూస్ పత్రికకు గొంతెత్తర్యముగలిగినది. వారు వ్యవసాయకాళాభ్యుత్థు డగుటచే యీ ఉద్యోగమునకు నియమింపబడియుండవచ్చునని పత్రిక దలంచుచున్నది. భారతదేశ వ్యవసాయదారులకు వీరు రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడుటచే కొంత సంతోసముగ నుండవచ్చును. బహు మేధావతుడుగా కపోయినను నిరాశలేరుటకు కారణము లేదని పత్రిక నుడువుచున్నది.

ట్రైబ్యూన్

రైటు ఆనరబిలు ఎడ్వర్డు వుడ్డుగారు భారత రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడుటచే ట్రైబ్యూన్ పత్రికకు కొంత ఆకాభంగము గలిగెను. భారత సమస్యలందాయన శ్రద్ధ దీక్షింపినట్లు పృథుడును వినలేదు. ఎచ్చటికి వెళ్లినను వేరు ప్రభాములను బడసెదరని ఎంచబడవట్టి మేధావంతులలో యీయన యెంత మాత్రమును జేరలేదు. అట్టివారిని యిండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించుటయంత దర్భమే.

భారతదేశమునకు మొదటిరేటుగాని రెండవ రేటుగాని రాజకీయవేత్త రాజప్రతినిధిగ నుండ అవశ్యకత లేదనియూ లేక గతమందుకంటె మెండుగ శ్వేతభవనమందుండి భారతదేశము బరిపాలింపవలయుననియూ?

ఇటలీలో లేఖా పరిశీలనము

ప్రభుత్వమువారి పట్టుదల

రోము, అక్టో 27:—ప్రభుత్వమువారు ఇటలీ పత్రికా సంఘ వ్యవహారములను నిర్వహించుసంఘము నెత్తివేసిరి. లేఖా పరిశీలనమును మరింత గట్టిగ జేయుచున్నారు. ఇతర పత్రికా సంఘమునుగూడ నెత్తివేసిరి. ప్రభుత్వాధికారియే పత్రికా ప్రచారకల ప్రావిడెంటు ఘండు వ్యవహారములను జక్కబెట్టును

ఇటలీయన్ వైమానికునికి రాజప్రతినిధితంతరించుట కలకత్తా, అక్టో 30:—రాజప్రతినిధి అక్టో 24 కేదిన పిడినిడ్ కోట్టు తంతరించెను:—మీరుచక్కగా ప్రయోగము చేయగలిగినందుకు నేను మిమ్ముభినందించుచున్నాను. హిందూ దేశములో మీరు చక్కగా ప్రయోగముచేసి సురక్షితముగా యింటికి చేరుదురుగాకయని కోరుచున్నాను.

జవాబు

29 కేదిన కలకత్తా పిడినిడ్ రాజప్రతినిధి ప్రయోగము నెక్రటరీ కోట్టు తంతరించెను. నేను కలకత్తాకు వచ్చినప్పుడు రాజప్రతినిధికి మీరు నాకృతజ్ఞతను తెల్పుదురుగాక. రాజప్రతినిధి నన్నింత ప్రేమతో జూచుట నేనెప్పుడును వరచిపోను. ప్రభుత్వమువారు నాకీ ప్రయోగములో చేసిన సహాయమునుగూడ వరచిపోను. (అ. ప్రె)

కావలెను

చెన్నై పురి పక్షిణాల్ల భాషాభివృద్ధి సభ, వధురజిల్లా రాజపాళము కాళాసంఘమునకు, అచ్చట ప్రాంతములలో, ఆంధ్రభాషా ప్రచారముచేయుటకును, బాలబాళికలకు, తెనుగు నేర్పించుటకును, తగియుండు, తెయినింగు పొందిన భార్యా భర్త, కావలయును. బ్రాహ్మణులలో, లేక, అబ్రాహ్మణేలరులయిన సరే, పవ్యకావ్యాదులు నేర్పతగినవారుగా ఉండవలెను భార్యభర్త, ఇరువురకుం జేరి, నెలకు, రూ. 40 50 వరకు, వారి శక్తికి దగినట్లు, జీరిమిచ్చవలెను. కావలసినవారు, ఈ క్రింది, చిరునామాను, అట్లి కేమిస్సువంటి, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరపించుకోవచ్చును. తెయినింగు, అయియుండువారిసే, గౌరవించును.

సాధు వరదరాజు వరతులు

శ్రీ శ్రీ వానవిల్లపిడి, ఎలమూరు, మద్రాసు

డమాస్కసు విధ్వంసము

కూలిన యిండ్లక్రింద 25000 వంది చని

పోయినారు

వేసకువేలు యిండ్లులేక అల్లాడుచున్నారు

జెరూసలేము కేబులు వార్త

బొంబాయి అక్టో 30—26 తేదీన జెరూసలేముకుఁబ్రీం హస్తిం కొన్నింటిని అధ్యక్షుడు పంపిన యీ దిగువ కేబిలు వార్త నిన్న కేంద్రభిలాషకు సభ్యులువారికి జేరెను— ఫ్రెంచి వైని కలు 57 గంటలకాలము మార్కెటు పట్టణమును ఫిరంగులతో కాల్చిరి. పట్టణములో చాలభాగము నాశనమైనది. 25000మంది సూరిపోయిన యిండ్లక్రింద బడి వృతులైరి. వేసకువేలు యిండ్లు లేక అల్లాడుచున్నారు. నష్ట మపారమై భయంకరరూపమును దాల్చినది. వెంటనే ద్రవ్య సహాయము చేయుట మిక్కిలి యవసరము. ఈ పట్టణమునకు సాయపడుటకై పాలస్తీను యత్న పడుచున్నది.

భిలాషతు సంఘమువారి ఉద్బోధ

డమాస్కసులో చనిపోయినవారి యాత్మలకు శాంతి కలుగుటకై హిందూదేశములో ప్రతి మసీదులోను ప్రార్థనలు సలపవలసి నందని యూ, సిరియాలో బ్రతికియున్న వారికి ద్రవ్య సహాయము చేయవలసినదని యూ మహమ్మదీయుల నందరిని కేంద్ర భిలాషతు సంఘము వారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ప్రతిదినం దిన యావహమ్మదీయనగరమును ధ్వంసము చేయవలెడ ఉత్తరకీయనగరమున చని నానాజాతిసమితి అధ్యక్షుని కీసంఘమువారు తితిచేసిరి. (అ. ప్రె.)

సం॥రా॥లో॥ విశ్వవిద్యాలయములు

ఒక్కొక్కవిషయము నొక్కొక్కచోట

ప్రత్యేకముగా చెప్పటకు ప్రయత్నములు

బనారసు, అక్టో 30:—సంయుక్త రాష్ట్రములోని విశ్వవిద్యాలయముల వై నైపుణ్యాలకు ఉన్నతతకాల ఇంటర్మీడియేటు కళాశాల విద్యార్థుల కార్యదర్శియు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు విచ్చేసిరి. ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయములో ఒక్కొక్కవిషయమును ప్రత్యేకముగాచెప్పటకు ఉద్దేశ్యములకలవు. ప్రస్తుతము అన్ని విషయములకు అన్నిచోట్లను చెప్పటవలన మొత్తముమీద అనవసరమైన ఖర్చు లెక్కువగా నగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఒందిపోటు దొంగలను చట్టుకొనుట

అమృతసరు, అక్టో 30:—గజకొంగయగు గాగీనాయకర్షకు క్రిందనున్న 5 గురు బందిపోటుదొంగలను పోలీసువారి కెదురేర్చిరి. 18 తేదీన వీరు భట్టాయ ను గ్రామము న బందిపోటు చేసి ఒక ఖోజాయింటి నుండి వెంటిబంగారు సామానలకు దొంగిలించిరి. పోలీసువారు సామ్యును పట్టుకొనిరి. ఈ గంభీరమండి పోలీసువారి యిద్దరిని కూడ పోలీసువారు పట్టుకొనవలెనని చూచుచున్నారు. వీరిద్దరి తుపాకులు గూడ నున్నవట. (అ. ప్రె.)

శ్రీయుత అనిలభరణ రాయగారు

శాస్త్రచికిత్స బాగుగాజరిగినది

బరంపురం (తెంగాలు) అక్టో 28:—తెంగాలు శాసనసభ్యులును రాజకీయ వైదియునగు శ్రీయుత అనిలభరణరాయగారు బరంపురం పాదరత్నప్రతిభాసంఘము వారు నివల సజ్జన్ డి.యస్. హజ్రాగారు వీరికి యుక్తముగా శస్త్రచికిత్స యొనర్చిరి. క్రిందటి సోమవారము నాడు వీరిని జెయిలు ఆరు లోనికి గొంపోయిరి. ఆస్పత్రిలో క్లిష్టశక్తిలేమయ కలగడము. యెప్పుడు పీడియాలోగ్యము బాగుగానున్నది. ఈలోగ విషయమై లెక్కకద్ద వహించినందుకు హజ్రాగారికి వందనము లర్పింపవలసియన్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

ప్రభుత్వకార్యక్రమము-గ్రాంటులు

పూనా, అక్టో 30:— బొంబాయి శాసనసభయందు పోలీసులకు అలలుగూర్చిన కథనమైన పిదప 1923-24 సంవత్సరపు పబ్లిక్ అకౌంట్ల కమిటీనివేదికను సభవారికి కరించి అందలి సలహాలను వెంటనే ఆచరణలో పెట్టవలెనని ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చిరి. బొంబాయి సభాగృహము ఇంజనీరింగు సర్వీసునుగూడ సాగ్యమైనంత స్వగలో ప్రవేశపెట్టవలెనని శాసనసభవారు సలహాబెట్టిరి.

అంతట సభవారు సబ్సిడెంటరీ గ్రాంటులనుగూర్చి చర్చించుటకు ప్రారంభించిరి.

బొంబాయి బాలసభసంఘమునకు సహాయగ్రాము 21185 రూపాయల గ్రాంటు కావలెనని విద్యాకాఖాంగ మంత్రి గౌ॥ జాధవుగా రుపపాదించిరి. అట్లుపాదించుచు ప్రభుత్వము వారు బాలసభోద్యమమును ప్రభుత్వపాక్షముక్రింద నుంచకండు నటుల తీర్మానించినది చెప్పిరి. ఇకముందు చేయు ధనసహాయము గ్రాంటుక్రింద జేయవలెను. కొంత చర్చయైన పిదప గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను. ఇట్టి డిమాండులు మరికొన్ని అంగీకరింపబడెను. (అ. ప్రె.)

అండమానుల ఆక్రమణము

కెప్టన్ ఆంబరుగారి యువన్యాసము

కలకత్తా, అక్టో 30:—ఒకసభలో నువన్యాసంపును కిలో వ్లక్లిని బట్టిగాని ఆంగ్లో యిండియను లాక్ మింయోనుటకు అండమాను దీవులు మిక్కిలి తగియున్నవని బెన్డెస్కిక్ (దీవులము) కాలనీ పరిపాలకుడు కెప్టెన్ జి. యం. ఆంబరుగారు చెప్పిరి. మరియు నిప్పు డార్జిలింగులో నున్న యువకులకు సాయము జేయుటకై కాక ప్రతి ఆంగ్లోయిండియనుడునుపోయి యా ద్వీపముల నాక్రమించుకొనుటలో సాయపడుటకు కేమిటెడు కంపెనీ యొకటి స్థాపింపబడవలెనని హెచ్చరించిరి. (అ. ప్రె.)

హెడ్డుకానిస్తేబులును శిక్ష

అమృతసరు, అక్టో 30:—ఒకనిని కొట్టి గాయపరచినందుకు ఫర్గార్ గోకుల్ గింగను మేజిస్ట్రేటు కిన్యతల్లాను పోలీసు హెడ్డుకానిస్తేబులపై ఇంపియన్ పీసలకోడ్లు 223 సెక్షను క్రింద నేరస్థులను చేసి 50 రూపాయల జరిమానాతో 3 నెలలు కఠింశిక్షయు, జరిమాన నీయకున్న మరియొక నెల విడిచివేయవలెనని విధించెను. (అ. ప్రె.)

మరణ దండము

అప్పీలు త్రోసివేయబడెను

లాహారు, అక్టో 30:—ఫిల్లిలో ఉదయచందను వానిని చంపినందువలన ఫిల్లి సెషన్సుజజ్జిచే మరణదండము విధింపబడి లాహారు హైకోర్టులో అప్పీలుచేసుకొన్న ఇనాయతుల్లా జన్ మరదాసుల కేసును నేడు ప్రధానన్యాయమూర్తియు న్యాయమూర్తి డిలీవరింగును త్రోసివేసిరి. న్యాయమూర్తులు సెషన్సు జజ్జి తీర్పులతో జోక్యము కలిగించుకొనవని చెప్పి అప్పీలు త్రోసివేసి అప్పీలుదారుల శిక్షను ఖాయపరచిరి. ఈ కేసు విచారణ ఒకసంవత్సరము పట్టి ఉద్దగహిందూస్థానమునం దంటును న్యాయించెను.

ప్రాసిక్యూషను కేసు వీరునగా—క్రిందటి సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 31 వ తేదీన హోరాస్తేషనులో పంజాబు మెయిలు ఇంటర్మీడియేటు కాంపార్టుమెంటులో ఒక ట్రంకు దొరికెను. అట్లుండు తెలుపగా నందొక కేసుము కనబడెను. విచారించగా ఫిల్లిలోని ఉదయచందను కేసునుని తేడెను. పోలీసు వారు విచారించి యీ అప్పీలుదారుల నరెట్టు చేయగా సెషన్సుజజ్జి సాక్ష్యముమీద ముద్దాయిలకు ఉరిశిక్షను విధించెను. (అ. ప్రె.)

“మెయిల్ స్పీడ్” అమ్మకము

కొల్హగోల్లు ముంజీగడియారములు 18 కాగట్లది రు 7-0-0, 22 కాగట్లది రు 10-0-0, 28 కాగట్లది రు 13-0-0, వెండిది రు 7-8-0, నికిత్తిది రు 6-4-0, బి టైంపేసు రు 2-8-0, అలారం టైంపేసు రు 5-0-0, నికిత్ జేబుగడియారం రు 4-8-0, రోజుగడియారం రు 6-12-0, రైల్వేరెగలేటరుగడియారం రు 2-14-0, సాగపైన గోడగడియారము రు 3-0-0, ఫ్రెంచిలపారి అత్తరు రు 2-0-0, రూప్యమైన ఉత్తరములు వ్రాయు స్పీరా రు 1-4-0, ఫ్రెంచి పడకటింటి ఫోటోలు 12-2 రు 2-4-0, రు 10 లకు పైగా అర్జులు పంపువారికి బుగారు గియ్యకైన ఫౌంటెన్ కలము యినాముగా పంపబడును.

న్యాయాధ్యక్ష వాచ్ కంపెనీ,

సాహుకారుపేట, మద్రాసు. (A)

వాతావరణ సిధి

1925 సం॥ అక్టోబరు 31-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అక్టోబరులో గ్రా 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో అక్టోబరులో గ్రా 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో అక్టోబరులో గ్రా 24 గంటలలో	అక్టోబరులో 1-వ తేదీనుండి వరము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు కురియు మొత్తము.
గోపాలపురం	84.8	71.1	...	25.65	41.96
విశాఖపట్టణము	86.8	74.2	...	10.72	87.09
కాకినాడ	85.8	72.1	...	13.71	89.09
మచిలీపట్టణము	86.7	73.4	...	11.52	41.59
కర్నూలు	89.7	65.8	...	6.80	26.01
బళ్లారి	...	67.2	...	8.24	20.51
కడప	90.6	71.2	...	5.40	81.28
నెల్లూరు	88.1	73.8	...	7.51	87.98
మద్రాసు	84.3	77.3	0.05	16.72	50.74
కడపూరు	89.8	74.0	2.42	9.53	82.94
నీలము	82.4	70.7	0.12	2.10	89.80
కోయంబూరు	79.6	68.1	0.44	4.69	22.29
తిరుచునాపల్లి	84.1	73.5	0.46	4.76	83.18
నాగపట్టణము	84.5	75.4	1.74	18.82	54.98
మధుర	88.0	73.0	0.90	6.13	86.08
పాంబట్	85.9	77.0	...	8.76	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	11.37	28.84
తిరువేంగుడి	81.7	75.1	0.04	12.47	84.51
కొచ్చిన్	89.6	74.9	0.51	9.96	114.51
కాళిక్టు	90.4	73.2	0.51	9.35	117.16
మంగళూరు	92.1	78.1	...	10.54	125.68
తెలంగాణ	84.4	61.8	...	1.66	85.87
మిర్జాపూర్	76.4	61.0	...	7.14	125.46
కొడకాట్	87.4	83.0	0.89	10.94	62.18

సర్కారులు: ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నదనవచ్చును. గోపాలపురములో పగటివేడిమి మూడు డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో రాత్రివే మి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. రాత్రివేడిమి కర్నూలు బళ్లారిలో 4, 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 2 4/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. వద్రాసులో చినుకులు పడెను. మేఘములు విస్తారముగానే యున్నవి. ఒక్క కల్లూరులో పలచగ నున్నవి నెల్లూరులో ఆర్ద్రత లేకన్నవ. కడపూరులో ఎక్కువ. పగటివేడిమి చాలవరకు 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి వద్రాసులో 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వర్షము సాగవచ్చును.

యస్. ఆర్ హెచ్ సామ్రామ

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్

సిట్రినుగారు కీ॥ శే॥ వైడ్ బ్రాంలీగారిసానే నియమింపబడుట

లండన్ అక్టోబరు 27:—సిట్రినుగారు తాతగ్రాసు ముగ కార్యదర్శిగ వైడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ సాధారణ సభవారు నియమించిరి. వచ్చేసంవత్సరము జరుగు కాంగ్రెసు వరకు ఖాయముగ ఎవరిని నియమించరట.

ఎడతెగనినమనస్సు

హిందూమతాన్ని దీక్షించుట

నేను దీనిని వదులుకొనవలెనని ఎంతకొద్దుమన్ననుగూడ యీ మతకలహముల సమస్య మాత్రము నన్ను వదలకుండనే యున్నది. నేను జోక్యము కలుగజేసికొనక తప్పవని మహమ్మదీయ మిత్రులు నిర్బంధించుచున్నారని దానినిగూర్చి తమతో చర్చించవలెనని కొందఱు హిందువులు తెలిపిరి. దీని కంతకును నీవె కారకుడవుగాన ఈ వేలమునుగూడ నీవే అను భవిష్యవలెనని మరికొందఱు హిందువులు తెలిపిరి. హిందువుల బాలకులను ముఖ్యముగా బాలికలను మహమ్మదీయులు అపహరించుచున్నారని భీష్మమునందు యొకమిత్రుడు క్రోధముఁబ్రేరింపజేసి యొక కలకత్తాలోనుండగా నాకు వ్రాసెను. "నేను ఊరక నమ్మును. మీరు ఆధారములను చూపినచో నేను విచారణచేసి బహిరంగముగా ఈమహమ్మదీయమును విమర్శించెదను. అంతకుంటే నేను చేయజాలిన దేదీయునులేదు." నేను వెంటనే ఆయనకు వ్రాసితిని. తరువాత కన్యాపహరణమునుగూర్చి ప్రకటించబడిన భాగములను ఆతడు నాకు పంపసాగెను. అవి సరియైన నిదర్శనములు కావు. వానిలో కొన్ని అతిశయోక్తులు, కొన్ని అసత్యములు అని నేను మరల ఆయనకు వ్రాసితిని. కొన్ని మహమ్మదీయపత్రికలు హిందువులపైనను కొన్ని హిందూపత్రికలు మహమ్మదీయులపైనను దోషారోపణ మొనరించుచున్నాయుండెను. వానికి వేరు పనిలేదు. వాని సంతమాత్రమును నమ్మగూడదు. కన్యాపహరణ మెట్లునైన జరిగియుండునోమో గాని యీవాతలుమాత్రము శేషము అతిశయోక్తులే యని నేను తెలుసుకొన గలిగితిని. కావున నేను కోర్టులో చెల్లదగిన నిదర్శనములను కోరితిని. టిట్యురులో ఒక హిందూయునిపై హిందూ అమె మహమ్మదీయమతము నవలంబించినదనిరి. కోర్టువారు ఉత్తరువు చేసిననుగూడ అమె నింకను హాజరుపరచినట్లుల నాకు తెలియలేదు. ఇందులో పెద్దమునుష్యులగు మహమ్మదీయులుగూడ చేరియున్నారు. నేను టిట్యురులో నున్నపుడు అమెనుగూర్చి బాధ్యత వహించుటకు ఎవ్వరును అంగీకరింపలేదు. పాట్నాలో గూడ నిదర్శనపూర్వకముగా నాకు తెలియజేసిరి. దాని సంగతి యింకను సమగ్రముగా నాకు తెలియలేదు గాన దానినిపుడు నేను విమర్శింపదలచలేదు. ఇట్టివిషయములను దేశహితము కోరువారందఱును క్రేడగా గమనింపవలసియున్నది. మనీదులయొద్ద వాయిద్యములను మ్రోగించుట మరియొక విషయము. మనీదులవద్ద ఏవిధమున వాద్యములను ఎప్పుడును గూడ వాయిద్యగూడదని మహమ్మదీయులు గట్టిగా పట్టుబట్టి యున్నారనిగూడ నాకు తెలిసినది. మనీదులకు చేరువనున్న దేవాలయములలో (మనీదులలో ప్రార్థనలు జరుగు వేళలలో) అర్చనలు చేయగూడదనిగూడ మహమ్మదీయులు నిర్బంధించుచున్నారు. కలకత్తాలో ఉపయమన కొందరు బాలురు రామనామస్మరణ చేయుచు మనీదుల చేతనుండి కెళ్ళబోగా వారినిగూడ నిరోధించిరిని నాకు తెలిసినది.

ఇందుల కేమిచేయవలెను. కోర్టులకు వెళ్లుట నిష్ఫలమని యిదివరకే తేల్చినది. నా కుమార్తెను ఒకడు చెరపట్టుకొని పోవుచుండగా ఏమియు చేయక పిమ్మట కోర్టుకు పోయినచో న్యాయాధిపతి యేమియును చేయలేక పోవును. లేదా నాపిరికితనమున జడ్జికి కోపముగూడ రావచ్చును. ఇట్టి పిరికితనం ద మొగము చూడ గూడదు. నీని నావలకు గంటిపేయుడని గూడ జడ్జికి అజ్ఞాపింపవచ్చును. కోర్టులలో మామూలుకేసులను విచారణ చేసెదరు. చాలమంది బాలురను బాలికలను హరించుట మామూలు కేసువంటిది కాదు. అట్టి విషయములలో ప్రజలే తమ బిడ్డలను కాపాడుకొనవలెను. స్వరక్షణము చేసికొనగలవారికే కోర్టులు గూడ సహాయము చేయును. కోర్టులు చేయునది అల్పమే. ఒకరు బలహీనులుగా నున్నంతకాలమును బలకాలులు పొరిని బాధించుచునే యుండురు. కావున బలహీనులు ఆత్మరక్షణమునకు కట్టుబాటుచేయుట గత్యంతరములేదు. దౌర్జన్యము లేకుండ ఆత్మరక్షణము చేయుట ప్రజలందరికీ లేనిచో ప్రజలమధ్య దౌర్జన్యము నొనరించి న్నుది. ఇందు మాము నొనరించుకొనినను గూడ నేను సమ్మతించెదను. ఫలములే మోక్షములను పొరించు విషయము మరింత ముఖ్యమైనది. విమర్శించబడినట్లు పొరించు విషయము మరింత ముఖ్యమైనది. గో ఆనర్థమువారును అనాతివో రెండరును గూడ నవలసిందే. మొదట యిట్టిమర్యాదములను నిదర్శనముగా ప్రకటింపట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. దేవాలయములలో అగ్నిపట దోహతులు ఊరేగింపులు,

రామనామసంకీర్తనలు మున్నగు నవి మతసంబంధములేయని నిలుపరానివే యైనచో ఉద్యోగములు వానిని నిషేధించినను ప్రజలు తక్కువచేయగూడదు. ఎంతవఱకు కలిగినను సరే వానిని జరిగి తీరవలెననిదే. వాద్యములను వాయిద్యములను అర్చనలను చేయవలెననిదే. రామనామసంకీర్తనము చేయవలెననిదే. సత్సాగ్రహము నొనరింప బూనినచో కత్తులు కర్రలు లేకుండ స్త్రీలును పురుషులును రామనామస్మరణ చేయుట పోయి మహమ్మదీయులందఱును ఒక్కపెట్టున పైబడికొట్టినను సరే జంకకుండ నిలువవలెననిదే. సత్సాగ్రహపద్ధతి నంగీకరింపనిచో రామనామస్మరణ చేయుచునే పోయి ప్రాణ మున్నంతవరకును మహమ్మదీయులతో పోరుసలుపవలెననిదే. ఉద్యోగల యంత్రువుకుగాని కలహమునకుగాని జరిగి సంతోషనాదులను మానినచో మత్తద్రోహముచేసినవారగుదురు.

కాని ఊరేగింపులలోను మనీదులవద్ద క్షణకాలము వాద్యములను నిలిపిన మతధర్మములకు భంగము కలుగునా? రామనామ సంకీర్తనమును మనీదులవద్ద క్షణకాలము నిలుపుట దోషమునా? మహమ్మదీయులకు

ఆగ్రహము కలిగింపవలెనను దురుద్దేశముతో కావలెనని హిందువులకు చేయుచున్నారని నీ మహమ్మదీయులనుచూచుచు. ఇది ఎంతవరకు నిజము? హిందువులు కలహాప్రియులై దుర్బుద్ధిలో నే ఊరేగింపులను, హారతులను, సంకీర్తనలను జరుపుచున్నచో అది అపర్యమే యగును. అట్టిచో అది మతసంబంధముకాదు. అందులకు తుపాకులగుండ్లను గరియగుటయే ఫలితము.

కావున మతసంబంధముని మొదట నిర్ధారణ కావలెను. దురాగ్రహము కొంచెమైన నుండగూడదు. సమాధానమునకు మొదట సకలసయత్నములను చేయవలెను. అది కుదరనిచో పిల్లనంతవరకు మహమ్మదీయులకు అసకాశ వియ్యవలెను. అటుపిమ్మట ఏమి కానున్నను సరే విధిగా పోరుసలుపవలెననిదే.

ముఖ్యవిషయములలో పిరికితనమును చూపించుటకు నే సంతమాత్రమును అంగీకరింపను. ఈపిరికితనమునకు నేనే కారణమని నన్నెవరును నిందింపగూడదు గాన నేనుస్పష్టముగా చెలుపుచున్నాను. కాని ప్రతిఅల్పవిషయమునుగూడ ప్రధానవిషయముగా చేయగూడదని మాత్రము మరియొకసారి తెలుపుచున్నాను. (కా. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 22-10-25)

స్టేటు కౌన్సిలు ఎన్నికలు

డాక్టరు యు. రామారావు అభ్యర్థిత్వము

చెన్నపురి మెరీనా (నమ్మద్రతీరము) లో ఇద్దరువోటరుల సభాపక్ష

1 వోటరు:—ఏమోయీ! తమ్ముడా! స్టేటుఎలక్షను ఎన్నికలలో నీభస్టువోటు ఎవరికి యిస్తావు? నాకేమి? యింకా నిర్ధారణగా తేలలేదు. అనేకవ్యవహారములకు సంబంధించినవారు చాలామంది ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగా నిలబడ్డారు. ఒక్కరివిషయంలో మాత్రమే నాకత్యం నిజమైన "ప్రజాబాంధవుడు" అని గట్టిపట్టుకొని కలిగివున్నది. ఆయనపేరు నేనుచెప్పను. నీవేమైనా పూహించగలుగుతావేమో చెప్పుచూస్తాను.

2 వోటరు:—చెప్పలేకే. నీమనసులో ఉన్నవారు డాక్టర్ యు. రామారావు (ఎం. ఎల్. సి) గారే. ఔనామరి? అంతతేలికగా అందరికీ కనబడతూ శాంతంగా వారు చేపేసంగతులను విని ప్రజలకు ఉపకారంచేయడానికి ఎల్లప్పుడున్నా సిద్ధంగావుండేవారు మన రామారావు డాక్టరుగారు కాకపోతే మరెవరయ్యా? అందుకే ఆయనను "బీదవాళ్ల డాక్టరు" అని అందరూ పిలుస్తారు. ఆయన శక్తివంతమైన లేకుండా ప్రజలకు ఉపకారంచేస్తూనే వుంటారు. ఎవరున్నా ఆయనను ప్రార్థించనక్కరలేదు. ఆయనంతట ఆయనే లోకులఉపకారంకోసం హెల్తు ఆరోగ్యప్రకాశక అనేపత్రిక వేస్తున్నారు. ఆపత్రిక యింగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడంభాషలలో వెలువడుతూ వున్నది. ప్రజలు జబ్బులేకుండా దీరాయుష్కంతులయ్యే మార్గంఅంతా అందులో వ్రాస్తూవుంటారు. ప్రజలకష్టములనుగురించి పత్రికలలో ప్రకటిస్తూ వుంటారు. శాసనసభలో తన నియోజకవర్గమునుగురించి మాత్రమే కాకుండా మన రాజధానిలో వుండే సమస్తప్రజలహక్కులనుగురించిన్నీ కూడా గట్టిగా వాదిస్తూవుంటారు. పారి హెల్తు పత్రికలను ఫస్టుఎయిడు పుస్తకాలను మాప్లీలు అస్తమానం చదువుతూ ఆయనను తలుచుకుంటూనే వుంటారు. ఆయనకు ఓటుయియ్యవలెనని చెప్పడానికి యింతకంటే బలమైన కారణాలు యింకేమి కావలెను? ఇంకాసందేహం ఎందుకయ్యా? ఓటింగువేళలో ఆ కాలంలో ఆయనపేరుకు ఎదురుగుండా నంబరు ఒకటి 1 అని వేసి దానిని రిజిస్టరుఫోనులో వెంటనేపంపించు. నేనిదివరకే పంపించినాను.

వోటరు:—ఇప్పుడు నాసంశయం తీరిపోయింది. ఇప్పుడే నీవు చూస్తూవుండగానే నేనుగూడ పంపించేస్తాను. నీవు చెప్పినదంతో నిజమే. ఆయనవిషయంలో యిక ఆలోచనయే అనవసరం. మధి డెకడో రో (డి. ప్ర. నెం 2407)

నోటీసు ఆంధ్ర పత్రికా పాఠకులకొక హెచ్చరిక

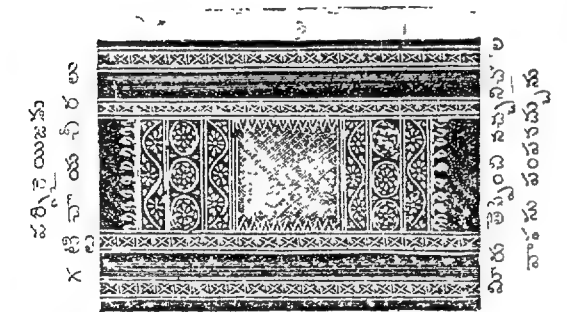
మేము సప్లయచేయు ఫీల్డింగ్ సెమి-డిజిల్ (మాడ్ ఆయిల్ యింజనుల (Fielding's Patent safety quick starting Semi-diesel Crudeoil Engines) వివరములను మా వికేంద్రులు లేనిపోని చెడ్డవాదాలను వ్యాపింపజేయుచున్నట్లుల మాకు తెలియవచ్చినది. ఆ దుర్వాదాలను వారల ద్వేషభావము ను, క్రొవ్వలమును, మా కా యపకారముచేయుటచే వారలకు నుఁ వారి స్నేహితులను, ఉపకారమునను దురుద్దేశ్యమును, కారములుగాని యావాదాలెంతిమాత్రమును సత్యములుకావు. మేము మించవలసిన వలంకొలది ఫీల్డింగ్ సెమి-డిజిల్ ఆయిల్ యింజనులను సప్లయజేయుచున్నాము. అవియన్నియును వాటి యజమానులను మిక్కిలి సంతృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. వారు వాటినివలెయే సంతోషించుచు మా కనేకసౌకర్యములను ప్రాప్తియున్నారు. కాబట్టి మా యాంప్రసోదరు లా దుర్వాదాలను వెంటమాత్రమును విశ్వసించక, మా యింజనుల మంచి చెడ్డలను స్వయముగానరికి ముక్కు నన్నివిధముల ప్రోత్సాహపర్చుచుండుటను, దుర్వాదాలను వ్యాపింపజేయు దుష్టులను ముఁదొంటి యేగాక, కారం చేయు మాకు తెలియపర్చి క్రమప్రకారము సత్సంగిరూపములగుటలో మాకు సహాయులగుటను కోరుచున్నాము.

సోల్డ్ జెంటిల్. డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో,
ఇంజనీయర్స్,
12-10-1925. 12, తంబుచెట్టిబిడి, నంద్యాల.

చేతిమగ్గము వర్తకులకు మాత్రమే

చేతిమగ్గమును కావలసిన పరికరములన్నియు న్యాయ మైనగౌరవ నొప్పన మేము సరఫరా చేయుదుము. తక్షణమే ఒకచక్కా ఆర్డరును చేసినచో వివాదమునకు పాదంబుకొరకు.
Messrs. Industries Stores Supply Co.,
2306/ 434 Thakurwar Bazar N. 2.

సాగనైన చీరలు

ఇప్పటికాలానుకు తగిన మంచి నమూనాలలో నల్లు, పచ్చ, కామి-కల్లలలో సరిగ్గీర కట్టినది కొంగుకు సరిగ్గపట్టే వేసినది వెల రూ. 14, సరిగ్గలేనిది వెల రూ. 12. యిదిగాక పెంగళూరు రేవన్ చీరలు, రవికొలు మావద్ద మంచి మేలైనది గాను, వెల సరసంగాను దొరుకును. పార్సీలులో పోటోలు సరిగ్గం వేసిన మా కాటూరు పంపబడును. ఒకతూరి మావద్ద కొనిన మీరు మరల యిక్కడ వద్ద కొనకలరు.
నోలేటి వెంకటసుబ్బయ్యశ్రేణి, శ్రీశ్రీహాహలు,
పార్ట్ బెంగళూరు శిథి.

బాగుగా నిద్రపోవచ్చును

నోజులము సిద్ధముగానుండును
వంటచేయునప్పుడు మీరు దగ్గర నుంచవలసినదే.
రుక్మశికుమారు సామానులతో
పోయితివాడు వుంచి, నిద్రపోయి
నను సంతృప్తి అయియుండును.
కప్పులు, తొండర, సంతటము
మొదలగు వివిధముల వుండవు. 1, 2, 4,
6, 8, 10కి అర శెట్టు రు. 13, 18, 22,
27, 30 లకు దొరుకును.
చార్జి ప్రత్యేకము. వివరములు తెలుపు
పుస్తకము యివ్వాలి. ఏజెంట్లు కావలెను.
రుక్మశికుమారు,
19 వడవటి మాదాగుడిబిడి,
రాయపూర్ము, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

పోలవరం (వజ్రస్థి)
(ఒకవిలేఖరి)

కాంగ్రెసు సంఘము

అక్టోబరు 29:—పాట్నా తీర్మానానంతరం మావజ్రస్థి సంఘమునకు పావలా కాంగ్రెసు సభ్యులు చాలమందిని తేర్చడ మైనది. 26-10-25 వ తేదీని సాయంత్రము 6 గంటలకు శ్రీయుత కుమ్యరగుంట్ల వెంకటరాజుగారి యింట్లో గోదావరి ఏజన్సీ కాంగ్రెసు సాధారణసంఘసభ కుమ్యరగుంట్ల వెంకటరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. శ్రీయుత కపిల పీఠభద్రరావు గారిని ఈ సంఘమునకు అధ్యక్షులుగను వెంకటరాజుగారిని కార్యదర్శిగను యొన్నుకొనడమైనది.

గవర్నరుగారి రాక

మదరాసు గవర్నరుగారు 27-11-25 తేదీని పాపి కొండలు చూచుటకుగాను పోలవరం గ్రామముమీదుగా వెళ్ల యున్నారు.

తిరువతి
(స్వకీయవిలేఖరి)

సిల్వర్ జూబిలీ-ఉత్సవము

శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసీవారు మతాధిపత్యమును (మహాంతుగాను) శ్రీతిరుమల తిరుపతివగైరా దేవస్థానములను విచారణకర్తలుగ 25 సంవత్సరములుగా పరిపాలించుచుండుటచే వారి శిల్పిందీల నాకగ్ల వారిమిత్రులు కలసి 24-10-1925 తేదీ "సిల్వర్ జూబిలీ" ఉత్సవమును జరిపించిరి. అన్నిజాతుల వారికి సంతర్పణలు చేయబడెను.

శ్రీమహాంతుగారు మధ్యాహ్నం 1 గంటకు మాత్రీరాంజీ వరముండి భాజాభజంత్రీలతోడను పురపీఠుల నుండా శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి సన్నిధికి వెళ్లి స్వామివారి దర్శనము పొంది దర్బారు మంఠపమునకు వచ్చిరి.

దర్బారు

ఒక గొప్ప పుష్పవంశి యీ దర్బారునకుగాను నిర్మించిరి. దర్బారు రెండుగుంటలకు ప్రారంభమైనది. తాలూకాల నుండి కలెక్టరులు నొర్రు కొండరు రైతులు కేలూరు హై స్కూలు టీచర్లు దేవస్థానం సంస్కృత కాలేజీ పండితులు వారి మిత్రులును హాజరయి యుండిరి. మదరాసునుండి ఆనంద ప్రసాదప్రయ్యుల రంగనాథం శ్రేణిగారు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు, చిత్తూరునుండి సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యగారు, టి. వి. రంగాచార్య, కేల్లూరు దొరసామయ్యగారు వచ్చియుండిరి. దర్బారున కూర్చొనగానే టి. రామమూర్తి పంతులు, మహాంతుగారిని పుష్పమాలతో నలంకరించిరి.

శ్రీమత్ దొరసామయ్యగారు వ్యాసమును జదివిరి. మహాంతుగారు 25 సంగీతములుగా చేసిన ముఖ్య విషయములను కొన్నింటిని చెప్పి, వారు చేయవలసిన విషయములను సలహాల రూపమున చెప్పిరి.

ఒక సన్మానపత్రమును ఆంగ్లభాషలో ఉదిరి మహాంతుగారికి యిచ్చిరి. దేవస్థానపు ఉద్యోగస్థుల సన్మానపత్రమును టి. రామమూర్తిగారు చదివిరి. చేరి వర్తకసంఘమువారు నోక సన్మానపత్రమును, సంస్కృతకాలేజీవారు, హస్తీరాంజీ వరమునందుండు సాధువులు, ప్రత్యేక సన్మానపత్రముల నమర్పించిరి.

శ్రీస్వార సంగమువారు నోక సన్మానపత్రమును చది విరి. ఆనంద ముద్రాక్షరశాల ప్రాప్తయిటరగు రంగనాథంశ్రేణి గారు ప్రత్యేకముగా సంస్కృతమున కొన్ని పద్యముల నమర్పించిరి. శ్రీయతలు, ఎం. గోపాలాచార్యులుగారును, పాతాళ భేరి సుబ్రహ్మణ్యులుగారును ఆంగ్రమున కొన్ని పద్యములను చదివిరి.

వేలూరు "అంజుమకా" సభవారు, నోక బల్లను (రంగుల తో పోకరపముల చేయబడిన దానిని) బహుమతిగ మహాంతు గారికి నొసంగిరి. శ్రీమత్ దొరసామయ్యగారు మూడు 20 సవరములు వెలగలిగిన బంగారు తురసిహారములను, వేదోక్తమం త్రములో జపములతో నీమిమియున్నదనియు, మహాంతుగారు పఠించవలసిన మంత్రమును సభలో చెప్పవలసినట్లు వినిలేదు. వారు ఏకాంశముగ నుండునపుడు చెప్పవలసినదిగా యుంటున్నదని

చెప్పెను, మహాంతుగారి మెదలో పుష్పహారముతో గౌరవించు లాగు గౌరవించిరి.

శ్రీయుత సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, మహాంతుగారిని అభినం దించిరి.

ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు, తెలుగుభాషలో మహాంతుగా రిని అభినందించిరి. తత్ఫలము, నలండు, వీని చరిత్రమును విశదముగా చెప్పి ఆప్రకారము నడుమకొనవలసినదిగా కోరిరి.

శ్రీమత్ ఎ. సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యగారు, టి. వి. రంగాచార్యులుగారు ఆంగ్లమున అభినందించిరి.

శ్రీమహాంతుగారు, సన్మానపత్రములు రెంటికి మాత్రము, ఇంగ్లీషున లేనబదులు ఉపన్యాసమును చదివిరి. లేన శక్తివంచన లేక సన్మానపత్రములలో కనుపరచిన విషయములను గమనిం చెదను. రెక్కిన సన్మానపత్రములకు మాడను అదేప్రకారము చేసెదనని చెప్పిరి.

శ్రీరామ పట్టాభిషేకము వారికధ అరవిమున వెంటనే శ్రీమత్ కుకోపాచార్యులువారు, వృద్ధుమధుర గానములతో జరిపిరి.

సరస్వతీ విలాససభవారు, మహాంతుగారి గౌరవాగ్గము ఒక నాటకమును శ్రీపద్మావతి నాటకహాలులో ప్రదర్శించిరి.

దేవస్థానపు శిల్పిందీలు, దేవస్థానం హైస్కూలు హాలు నందు ఒక నాటకమును ప్రదర్శించిరి.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బహుమాన ప్రధానసభ

క్రొవన సంవత్సర కార్తిక శుకల ఆది వారము (౧౨-౧౦-౨౫) నాడు సాయంత్రము ఆరుగంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమందిరమునందు నిజాంరాష్ట్రం ప్రజనకేంద్ర సంఘము పక్షమున సమావేశమై బహిరంగసభను మ. రా. పింగిలి కోడండరామశ్రేణి దేశముఖుగారు అధ్యక్షు లవహించిరి. ఇందిర యను చిన్న బాలికయొక్క దైవప్రార్థనతో కార్యక్రమ మారంభ మయ్యెను. కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి లగు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు కేంద్ర సంఘముయొక్క పనిని నివేదించిరి. ఉద్యమపురచరము, పరిశోధ న, సంస్థల సహాయము, విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము, విజ్ఞాన ప్రసారము మున్నగు విషయములలో ఇదివరకు కేంద్రసంఘము చే చేయబడినవిని, లభించిన సహాయమును దెలిపిరి. ముఖ్యము గా బాంబాయిలోని ఆంధ్రులవల్ల లభించిన ద్రవ్యసహాయమును ప్రశంసించిరి. తరువాత ఈ దినప వ్రాయబడిన ప్రకారము బహుమానములు అగ్యత్యులు స్వరూపముతో పంచిరి.

(౧) బంగారుపతకము—మ. రా. బొల్లంపల్లిపుల్లారెడ్డి గారికి (హైద్రాబాదులోనేగాక బాంబాయిలోగూడ ప్రథ ములుగా వైద్యపరీక్షయం దుత్తీగైరి.)

(౨) బంగారు పతకము—మ. రా. గొల్లి మల్లికార్జున ము గారికి (హైద్రాబాదులో శిల్ప కళాశాలలో నుత్తీగైరి ఆంగ్రవిద్యార్థులలో ప్రథములు)

వ్యాసరచన పోటీపరీక్షయం దుత్తీగైరిన నీ క్రిందివారికి—
(౧) ఖండవెల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు (నిజాంకాలేజీ) మ. రా. పింగిలి కోడండరామ శ్రేణిగారి మొదటి బహుమానము ౨౫ రూపాయలు.

(౨) గడ్డం కేశవ సోమయాజులుగారు (గోదావరిశిల్ప) రెండవ బహుమానము ౧౫ రూపాయలు వారు కోరిన ప్రకార ము మనీ-ఆఫ్ఫర్స్ ద్వారా పంపనాను.

(౩) ఖండవెల్లి బాలేందు కేశిరముగారు (చాడర్లూలు స్కూలువిద్యార్థి) మాడప బహుమానము ౧౦ రూపాయలు అటుపిమ్మట ఖండవెల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు విద్యార్థుల పక్షమున కేంద్రసంఘమువారిని అభినందించుచు వారువిద్యార్థు లను ప్రోత్సహించు విషయమున చేయుచున్న కృషిని కొని యాడిరి.

అగ్యత్యులు కేంద్రసంఘమువారిని, విద్యార్థులను అభినం దించుచు ప్రజలు తమ యథాశక్తి కేంద్రసంఘ నిధికి ద్రవ్య మిచ్చినవో కార్యములు సక్రమముగా నెరవేరునని నూచించిరి. శ్రీయుత పరాంతుశము నారాయణరావు బి. ఏ. గారు కృత జ్ఞతావందనముల నర్పించిరి. తాంబూల సన్మానముతో సభా చర్య ముగిసెను.

వత్సవాదము

పల్లియనుగ్రామములోని లింగాయతులు అర్చనాభిషే కములుచేయు స్వాతంత్ర్యము శివాలయములో తమకుండవలెనని

శోకులచే బ్రాహ్మణులతో వివాదముగలిగినది. దీనిని పరిష్కరించుట కొకపంచాయతీసభ ఏర్పాటుచేయబడినది. రాయబాలుకుందు బి. ఏ.గారు (రిటైర్డ్ మేజిస్ట్రేట్) సర్. పంజాగారు ఎన్నుకొనబడిరి. బ్రాహ్మణులపక్షమున పూనావాస్తవ్యులగు బాపట్ల శాస్త్రిగారును, లింగాయతులపక్షమున ఇందూరు కాపురస్థులగు వడ్డూరు శాస్త్రిగారు పనిచేయుచున్నారు. రాయచోడుచంద్ర వకీలుగారి భవనములో సభలు జరుగుచున్నవి. మైదాబాదులోని బ్రాహ్మణన్యాయవాదులును లింగాయతులగు వకీళ్లును క్రధతో కృషిచేయుచున్నారు.

ఉ చి త ము

కేంద్రసంఘ కార్యాలయమునుండి (౧౯౧౦-త్రూపు బజారు మైదాబాదు) ఈదిగువ వ్రాయబడిన పుస్తకములు వలయువారికి (రెండవారి లిల్ల నంపినచో) పంపబడును తపాలవ్యయము సంఘమువారికి భరించెదరు.

(౧) ప్రథమగ్రంథాలయ సభాధ్యక్షకోపన్యాసము కర్త పింగిలి వేంకటరామరెడ్డి దేశములుగారు

(౨) పట్టభద్ర సన్మానసభ, స్వాతంత్ర్యోపన్యాసము, కర్త గాజేపల్లి నూర్యప్రకాశరావుగారు ఎం. ఏ. ఎస్. టి

(౩) కేంద్రసంఘ తృతీయ సమావేశచక్ర-కార్యచక్ర

(౪) నిజాంరాష్ట్రాంగ్రహులు - కార్యచక్ర

(౫) కేంద్రసంఘవియమములు - కార్యచక్ర.

(౬) ఆంధ్రసోదరీ సమాజము - ద్వితీయవాన్నిక పుత్రాంతము. (క్రిమితి పురుగుర్ల లక్ష్మీవరసమాంబగారి అమూల్యమైన ఉపన్యాస మిందు గలదు)

వార్షికోత్సవము

అత్రాఫ్ బట్టా జిల్లాలోని అరుట్ల యను గ్రామమున స్థాపించబడిన హనుమద్గ్రంథాలయముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము మార్గశిర్ష శుక్రవారమునాడు జరుగును. కొండగడప జమిందారులును, ఆంధ్ర న్యాయవాదులలో ప్రముఖులును నగు క్రియంత అక్కినేపల్లి జానకిరామరావుగారు అధ్యక్షులుగా వరింపబడిరి. ఈగ్రామము క్రియంత మంగి శేషగిరిరావుగారి జాగీరు. వీరు వార్షికోత్సవమునకు వచ్చు అతిథులకు భోజనాది సౌకర్యములు చేయుటకు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. వీరు ఇతరవరందారుల కీర్తిమయమున మార్గశిర్షకురైరి తెలుపుటకు సంకల్పించుచున్నాము వీరు తమగ్రామములోని పాఠశాలకు ౧౦ రూపాయలు గ్రాంటుచేసి తమ విద్యాప్రియత్వమును ప్రకటించిరి.

మైదాబాదులోని బాల సరస్వతీ నిలయముయొక్క వార్షికోత్సవసభకు "దేశోద్ధారక" కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు అధ్యక్షులుగా అధ్యవేదించబడిరి బంధుమిత్రులు ముగిసిన తరువాత అచట రేడినాడు మైదాబాదును దయచేసెదరని తెలియుచున్నది ఇచ్చటి ఆంధ్రసోదరీసమాజముయొక్క వార్షికోత్సవము క్రిమితి కాశీనాథుని రామాబాయమ్మగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుపుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నది

శ్రీశ్రీశ్రీ రాజానాయుని వేంకటరంగరావు బహద్దరు జమిందారు మునగాలాగారు ప్రస్తుతము మైదాబాదులో నున్నారు.

బందరులో జరుగనున్న ఆంధ్ర గ్రంథాలయవహాసభకు సుప్రసిద్ధ భక్తులును, గ్రంథాలయోచ్చైవ్ర నాయకులను, నిజాం రాష్ట్రాంధ్ర ప్రముఖులు నగు క్రియంత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా అధ్యవేదించబడి గౌరవ శ్రీ పంతులుగారి శరీర ముగ్ధులకగా నుండుటల్ల అగ్ర్యక్షత పడవని అంగీకరించుటకు వీలుగలుగలేదని తెలియుచున్నది

మహా ఘనతపసించిన వైభావ ప్రభువుగారి పుత్రికారత్నము మంజీరీ సాహెబ్బాద ఆవివారము సాయంత్రము ఏడు గంటలకు పరలోకగతులైరి తెలుపుట కేంతయో చింతిల్లుచున్నాము. సోమ మంగళవారములందు ప్రభుత్వ కార్యాలయములన్నియు మూయుటడెను మైదాబాదు, పెండ్లరాబాదులోని దుకానులన్నియు మూయుటెనని ఈమె వయసు ౧౫ సంవత్సరములు గత ఏడుమాసములనుండి క్షయవ్యాధిపీడితురాలై యేడెడ ప్రభువుగారికి సంభవించిన పుత్రికావియోగ దుఃఖమున కేంతయో పరితపించుచు మా అనుతాపమును, సానుభూతిని ప్రకటించుచున్నాము

చుండుకునూనె సిసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలులు, జిలగోడుకుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలనునవి గలుగక చక్కగ తెరుగ గవు.

అమ్మశాంతనర డిప్లొ, మదరాసు - బాంబాయి.

మీకు తెలియునా

వేలకు వేల బిడ్డల శరీరము క్షయవ్యాధిగల ఆవుపాల నిచ్చుటచే పూర్తిగా చెడిపోవక నుండినప్పటికిని, అనారోగ్యమును చెంచుచున్నది.

ఈ అపాయములేక తన బిడ్డ ఆరోగ్యముగానున్నదని తల్లి కెట్లు తెలియును? అపాయములోనికి పోకుండుటయే శ్రేయస్కరము.

బిడ్డకు గ్లాక్సో యివ్వవలెను. గ్లాక్సో పాలను డబ్బువై గల పద్ధతి ప్రకారము వేడినీళ్లను కలిపి మిక్కిలి సులభముగా తియ్యూ చేయవచ్చును. మ రేదియు కొన నవసరము లేదు.

మీ వైద్యుని అడుగుడు.

(3)

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రథముగా పెంచబడిరి
టోటా గా సరఫరాచేయుచున్న ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో, లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది) కపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 4818

ఆంధ్ర ఇన్ సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు.

డాక్టరు కే. అహోబిలరావుగారు, ఎమ్. బి. సి, హెచ్. బి. మేనేజింగు డైరెక్టరు, మచిలీపట్నం. ఆంధ్రదేశమున కంతయు నిదియే ప్రథమ భీమాకంపెనీ, ఆంధ్రదేశములోని ముప్రసిద్ధ నాయకులు దీని కార్యనిర్వాహక వర్గములో నున్నారు మేనేజింగు డైరెక్టరు సహా యావన్ముది డైరెక్టర్లు ప్రతిఫలము సేసేంతవరకు పనిచేయుచున్నారు మన దేశములో నిపుడు పనిచేయుచున్న స్వదేశీవిదేశీ భీమాకంపెనీలలోనున్న సదుపాయ సౌకర్యములన్నియు ఇందులోగలవు. వరియు ఈకంపెనీ క్రిమియును రేట్లు ఇతరకంపెనీల రేట్లతో సరిమాచిన చాలకట్టునగానుండును. ఇప్పటికి లక్ష రూపాయల పని జరిగినది రెండవ లక్ష పూర్తియగుటకు మరుకుగా పని జరుగుచున్నది. ఆంధ్రదేశ తేజాధిలాఘులందఱు ఇందులో తమజీవితములను భీమా చేయుచుకొని ఈషంఘకు పోషించి తాము లాభమును పొందుదురుగాక ఏజంట్లుగా నుండగోరువారు ఈకంపెనీ కార్యదర్శిగారి కేర వ్రాసి వివరములు తెలిసికొనవచ్చును

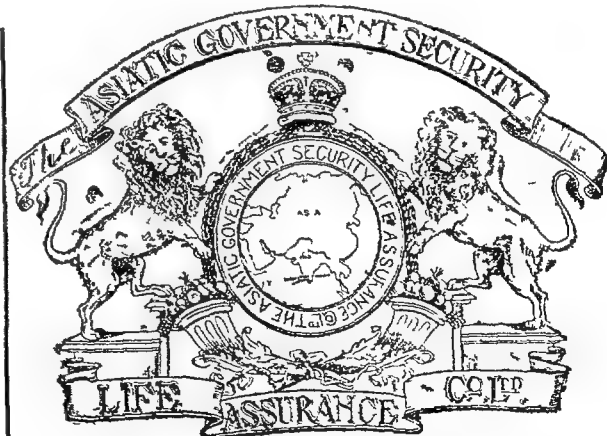
వై. మంగయ్య బి. ఏ; బి. ఎల్, కైకటరీ.

పంజాబు శాసన సభ

సర్ ఫజల్ హుస్సేన్ గారికి బదులు
షేక్ అబ్దుల్ ఖాదర్ గారిని నియమించుట
లాహోరు, అక్టోబరు 30 - సర్ ఫజల్ హుస్సేనుగారు రాజీనామా నిచ్చినందున పంజాబు శాసనసభయొక్క స్థాయి సంఘములో ఆర్థికవిషయమున అధికారసభ్యుడుగా నుండుటకు విద్యాంగమంత్రి యగు షేఖ్ అబ్దుల్ ఖాదరుగారి పంజాబు గవర్నరు నియమించెను (అ. ప్రె)

వర్షపాతము

సిన్ధు, అక్టోబరు 30 - నాయవ్య తెలూచ్చిస్థానమందు పడమటివాయుకల్లాలముచే సర్వసామాన్యముగ వర్షముగరిసెను కాశ్మీరము, నాయవ్యసరిహద్దు రాష్ట్రములం దచ్చటచ్చట వర్షించెను. పంజాబునందు స్వల్పముగ వానగరిసెను మదరాసునకు దక్షిణానందు సర్వసామాన్యముగ నంతటను వాన గరిసెను, ఉత్తరబర్మామందు స్వల్పముగ వాన గరిసెను
మేఘ, పార్థురాండిమేను, ఛాపన్, మంగళూరు. తిరువేంద్రం 1, కల్లికోట 1 1/2, కరలూరు 2, మదరాసు, కోడై కనాలులందు 1 అంగుళము వానగరిసెను.
నూచన:-తెలూచ్చిస్థానమనందు వర్ష పతనము తగ్గును. (అ. ప్రె)

Next drawing for granting Loans under the personal Investment Scheme on 31st January 1926

Wanted Agents everywhere to canvass Insurance Business and Personal Investment Bonds Liberal Terms for capable men.

Apply for Particulars and agency Terms to —

V. Rangasami Esq B.A., B L.,
Secretary, Asiatic Buildings, Bangalore.
D. Rodgers Esq, Chief Agent, Mysore
Messrs. P. K. RAU & SONS,
Chief Agents, Madras Presidency,
282, Tambu Chetty St. MADRAS.

ఓరియంటల్

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ
జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ
కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

లాభములు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 22½ చొప్పునను

యెండ్లొమ్మెంటు భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 18 చొప్పునను

అధికమైన బోనసులు.

అభ్యుదయభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమాన
మును కంపెనీ బడసినందులకు నిరూపణము.

నూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక సధిక మగుచున్నది.

ఆదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు

ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.

వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:-

బ్రాంచి సెక్రటరీ

ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు

తపాల వెట్టె 8, మదరాసు

బెంగళూరు బ్రాంచి:

నెం 3, సాత్ వెరేడు, బెంగళూరు
ట్రీవండం బ్రాంచి: ట్రీవండం.

వైద్య రత్న
పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి
ఆయుర్వేదాశ్రమం
వేగు * కలరా

బొషధములకు ప్రసిద్ధిగాంచెను

క్షేమ, హైమాదిపానకము (రిజిస్టర్)

క్షేమ జ్వరములకును, అన్నివిధములైన జ్వరము

లకు రామబాణము సీసా 1 కి రు 1-4-0

శరీరదృఢ్యము. అన్నివిధములైన బొబ్బలను

సీసా 1 కి రు 0-14-0

కలరా, కర్మూరాద్యర్థము } క్షేమ కలసి

విషాచీసంజీవిని } రు. 1-2-0

అన్నివిధములైన బలహీనములకు

జీవామృతము (రిజిస్టర్)

విద్యాగ్రులకును మోచనాపరులకును కలదైవము

ప్రీతిపాటి కల్పద్రుమము వృక్షలకు సంజీవిని మరియు

మెదడు బలపరచి జ్ఞానకళ క్షిణి వృద్ధిపరచి శరీరము

నకు బలమొనగటకు దీనికి మించిన బొషధరాజము

కేరొకటిలేదు. సీసా 1 రు 3-4-0

ప్రాకింక పోష్టాకర్మ కేర, క్యాటలాగు పుచితము.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం,

పోష్టాకర్మ నెంబరు 287, మదరాసు.

151, గోవిందప్పనాయుని పీఠి, మదరాసు.

బ్రాంచి:—188 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అన్నిచోట్లను ఏజెంట్లు కావలెను.

స్వాతంత్ర్యసంపాదనవిధానము

హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు, కాంగ్రెసులోని విభిన్న
కక్షలవారు నేరునేరువిధానముల నవలంబించుట స్వభావికమై
నదే. దానిచే, వైమమ్యములు, నిందాకోపణలు, ఆక్షేపణలు,
అన్యోన్యముగ జరుగుచుండక తప్పదు. స్వరాజ్యకక్షయే, చీలి
కలు కానున్నపుడు, శాసనసభలలో కాంగ్రెసులోను విక
మర్యముపోయి, దుర్బలత్వమేర్పడి ప్రభుత్వమువారికి అడ్డుతగు
లుచుండుట తక్షణపటివను, జయప్రవముగ తుదవరకు అది కొన
సాగనేరదు. వహాయ గాంధీగారి, నూలువడుకుట, చేతితో వడి
కిన నూలువస్త్రములనే కట్టుకొనుట యను నూత్రములను రాజ
కీయవిధానమునుండి తీసివేసినను, కాంగ్రెసులోని పార్టీలందఱు,
వికమర్యముతో ఒకేవిధానమును ఆచరణలో పెట్టుట సంభ
వింపనేరదు. ఎప్పుడు, ఏపార్టీవారు యొక్కనమండి డెరెగ్లెట్ల
ను పఠింపే, ఆపార్టీవారి విధానమునే కాంగ్రెసువారు రంగీక
రించుటయు, దానిని ఆచరణలో పెట్టుచుండుటయు సంభవిం
చును. దీనికీర్తవడక, మితవాదులు మొదలగువారు కాంగ్రెసు
లో చేరకపోవుట శుభపారబాటు. ప్రజాస్వామికములో, యెట్టి
అవాంతరములు, ఒకేవిధములు కలుగుచునేయుండును. ఇప్పుడు
కాంగ్రెసులో ముఖ్యమైనవి యెదురకట్ట లున్నవి. వీనివిధానము,
దేశకాలములను బట్టి మార్పుకొనుచుండుట యవసరమైయున్నది.
ఈ కక్షలలో, ఈయేడు, స్వరాజ్యకక్షయు యొక్కనము
గలది, రాబోవు యెన్నికలలో జయమునకును ప్రయత్నించు
ను. ఈపక్షమువారు తాము కేరములోని ప్రజలను కార్యాచర
ణలో దింపకముందు, యీ క్రింది రాజకీయ నూత్రములను
గమనించి, కాన్సురు కాంగ్రెసులో సహజ నొనగదరని
సముద్రున్నాను.

1. మానవ సంస్థాపక లెప్పుడును ఆపూర్ణ స్థితిలోనే
యుండునుగాన, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక, మత, విద్యాది
విషయములలో నిరంతరసంఘటనలు, మార్పులు జరుగుచునే
యుండును. మనకు సంపూర్ణ రాజకీయ స్వరాజ్యము
వచ్చినను, కమ్యూనిజము, బోల్షివిజము మొదలగు సమస్యలు
మనలను సదా యెదుర్కొనుచుండును. ప్రతివ్యక్తి స్వంత ఆస్తి
యనునది యున్నంతవరకు దర్శింపలు, ధనవంతులమధ్య పోరాట
ము జరుగుచునే యుండును. ప్రపంచమున్నంతవరకు ఏనకీ పోరా
టము తప్పదు!

శాసన నిర్మాణసభలలోను, వాని బయటను సామ్యయు
ద్ధము చేయువారిలో వైమమ్యము లుండవలసిన పనిలేదు. వీరి
లో యెవరికేది రుచించిన, దానిని వారు చేయవచ్చును. ఉభయ
పార్టీలును, కాంగ్రెసులో మెజారిటీని సంపాదించుటకు గాఢ
ముగా ప్రయత్నించవచ్చును. శాసనసభలలో పాల్గొనువారు
కొద్దికంటే గమక, వారి విధానమును నిర్ణయించుటకు కాంగ్రెసు
లోనివారి పార్టీవారే సవర్ణులు. మితవాదులు, ఓబరల్లు, కేవ
నర్థియు, ఇండిపెండెంట్లు అతివాదులు మొదలగువారు, కాం
గ్రెసులోను, శాసనసభలలోనుకూడ నుండవచ్చును గాని, వీరి
లో కాంగ్రెసులో మెజారిటీని సంపాదించగలవారే విధానము
ను నిర్ణయించగలరు. ఒకానొకప్పుడు శాసనసభల ప్రతినిధుల
సర్దికకాలములోనే, కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల మెజారిటీవారు
భిన్నాభిప్రాయ లయికపును చేయునదేమియు లేదు.

వ్యక్తిశాసనోల్లంఘన విధానమును ప్రతిసంవత్సరము,
కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించవలెను. ప్రతిరాష్ట్రములోను, ఆ వి
ధానమునకు వాలంటీయరులను సమమార్పుచుండవలెను. వహ
త్తుని నిర్మాకార్యక్రమము పూర్తియగువరకును దీనిని ఆపి
యుండుట పారబాటు. అన్నిములలనుండియు సదా మన
ప్రభువులకు బిడ్డి కలుగజేయుచుండవలెను. తప్పు వారీయందే
యుండునట్లుచేసి, దేశమును నిద్రాస్థలో నుండి మేల్కొలుపు
చుండవలెను. ఇట్లు సర్వదా కార్యాచరణ జరుగుచున్నపుడు,
జయవాజయములవిషయమై చింతింప పనిలేదు. దేశము ను
మూల, యిట్లు కొంతకాలము చేయగానే, సమస్త శాసనోల్లం
ఘనమునకుకూడ జనులు అలవాటుగదురు. అదియు మొదట య
ప్రవము కాకపోవచ్చును. స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు, యీపద్ధతి
తప్ప మరియొక బాజ్వర్యాపిత్యమార్గము లేనపుడు, ఎందుకు
కారాగృహములను పోవలెను? ఎందుకు ప్రాణముల నర్పింపవలెను?
ఎందుకు తమవనమును యీ యోధులకును వీరి కటుంబములకును
భిన్న పెట్టవలెను?

కాబట్టి వైస్రాయ్ రాజకీయనూత్రములను గమనించి
యే ఆంధ్రరాష్ట్రస్థపరవారు యీ సవత్సరము మొదటిమాడు
క్రియాశీలము (1) పాట్నా తీర్మానములోని మార్పు (2)
స్వరాజ్యపథమునకు వ్యాఖ్య (3) వ్యక్తిశాసనోల్లంఘనము

అమోదింపదు, రాబోవు కాన్సురు కాంగ్రెసువారికి వానివిష
యమై సిఫార్సు చేసినారు. ఇవి ఆచరణయోగ్యము లైనవేగాని
కేవల ఆదర్శప్రాయములు కావు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణగారు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము
కొద్దికోజులవరకు నెల 2-0-0. 2048
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు నీనియర్ డాక్టరు. బెజవాడ.

కమలామణి లేఖలు
నెల 6 అణాలు- డజను 3 రూపాయలు
గ్రంథకర్త:- బి. ఎ. వి. ఎల్, హైకోర్టు వకీలు
రెంటాల. వెంకట కుబ్జారావు పంతులు గారు
ఉద్యోగకారణమున విదేశగతుడైన భర్తకు
కమలామణి వ్రాసిన యీలేఖలు వట్టివలపు జాబులు
గాక ప్రేమామృతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యస
హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే శ్రీపు
రుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను
మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు
(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ
మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్కని మొదలగు
లక్షలకొలది జనులు జదిచి క్లాపించియున్నారు. తే
ఖియాపకమయ్యును చదువ కట్టకధగాగన్నట్టి కుట్రకు
దకు కమలామణికి శంపా ప్రముగు దుగ్ధతి అత్యంతవ్య
సన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు.
విక్రొరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

నిజమైనదగ్గు లేక పడిశములకు

నిజమైన బొషధము

కఠినముకాని దగ్గులకు, పడిశ
ములకు శాంతమైన బొషధములు
వాడుటలన తక్షేమియులేదు.
అయితే నిజమైన దగ్గులకు, పడిశ
ములకు తప్పక గుణమిచ్చునట్టి నిజ
మైన బొషధమునే వాడవలెను.

చేంబర్లెన్
దగ్గునివారిణి
(1871 స్థాపితము)

పసిల్లలకు, పెద్దవారికి తగి
నది. 10 సం॥ రమలనుండి వాడి,
నూతన పొందిన వారు దీనిని
శిఫార్సు చేయుచున్నారు. మత్తు
పదార్థము లిందు చేరుటలేదు.
ప్రతిచోటను విక్రయమునకు దొర
కును.

పటములు పెద్దతిరుపతి

అలుమేలు మంగాపురం

శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు పెద్దపాణి 0-8-0, మధ్యరకం 0-4-0,
చిన్నపాణి 0-2-0. శ్రీ పద్మావతి తాయగ్గు 0-2-0,
శ్రీరాములు మున్నగు విష్ణుతేత్ర పటములున్నూ తిరువణ్ణామలె,
కాలిహస్తి, మధుర, శివతేత్ర పటములున్నూ దొరకును.

శ్రీ చందనం బొబ్బలు
వెంకటేశ్వర్లు రు 3-0-0 మొదలు 7-0-0 నరుకు
అలమేలు.ంగతాయగ్గు 3-0-0 ,, 7-0-0 ,,
శ్రీరాములు లక్ష్మణస్వామి 5-0-0 ,, 8-0-0 ,,
నీరమ్మవార్లు
శ్రీ గణపతి (నినాయకులు) 3-0-0 ,, 6-0-0 ,,
శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి 3-0-0 ,, 5-0-0 ,,
అన్ని రకముల విగ్రహములు పైరేట్లప్రకారం దొర
కును. వర్తకలకు కమిషన్ యివ్వబడును.

తుళిశివ్రాసలు రుద్రాక్షపూసలు, తామరపూసలు, చంద
నపురాళ్లు (సానరాళ్లు) దొరకును. విశేషములుగోరువారు అజా
క్షిణి పోస్టేజిపంపినవారికి వివరములు వ్రాయబడును. శ్రీ వెంక
టేశ్వర్లువారి చందనప్రసాదములకూడ పంపబడును.

యం. యస్. చారి అండు కంపెనీ,
బుక్కలర్లు, కమిషన్ ఏజెంట్లు, తిరుపతి.

క్రొధననామ సంవత్సరం కార్తీకమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౫ శనివారము

అ జ్ఞా త ము

[పండిత పెనుమెచ్చ సత్యనారాయణరాజుగారు]
చ. కలమును గాగితంబు గొని

కావ్యము వ్రాయగ మున్ నమోస్తుతే
కులపతి! నన్నపార్య యని
గుడ్డుకుం గుంచెడు నీళ్లు గార్చు చా
కలమును బాటవైచి యల
కాగితమున్ మెలిపెట్టి చించి హా
విలవిల యేల జేల!

విలపించెదవిట్లు దురంతచింతలన్

క. హరిహరి యేమీ పాపము
వరకావ్యారంభ మూని ప్రతిభాశక్తిన్
బురిటింట సంధిమాడ్కిని
కలమును గాగితము నవల గావైచితయో.

నీ. కూలంకషామలగోస్తనీజలసంగ
తాయాతవాతపోతములు వీవ
సహకారపల్లవజాలఖాదనకషా
యితకంఠకలకంఠ రుతము లొలయ
మందారమకరంద మాధుర్యరసపాన
మత్తబంభరగాన మొత్తుచుండ
ఘనవారనివ్యంధ వనకణకందళి
తలతాంతవాసన లలముకొనగ

గీ. గనుల పైకెత్తి కనుగొని కయితచెప్ప
కాకసంబునవైపున కట్టు చాచి
పృథుచరిత్రము పత్రముల్ విప్పివిప్పి
యేల విభ్రాంతి చెందెదో బాలసుకవి!
శబ్దశాసనకావ్యంపు శయ్య రాదు
అంచు దలచి కావ్యారంభ మాగినావో
యంతమాత్రాన వ్యవసాయ మాగనగునె?
ఆగితివిపో యిటేటికి నడలుచుంటి?
మాటలాడవె యిది యేమి మాయయయ్య
తోలుత శ్లోకంబు వ్రాయగదలచినావో?
“హరిహరహరణ్యగర్భుల” ననెడిచోట
వ్యస్తమా ‘లేకను’ సమస్తమా! యను చెడ
దోషం బ్రకృతమును మఱచి తూలినావో?
“హరిహరాజ” సమాసంబు తిరిగి వ్రాసి
యేల క్రమభంగమొదవించె బాలునట్లు
కట్ట! యేమిది యంచును గుట్టునెడితో
“నూటయెనుబది” యా లేక. “నూరునెనుబ
దియ” యటంచు లో నెఱుంగగదా దివరినావో!
‘పదిదినము లైదుప్రాద్దులుబడవడి’ యను
పద్యమర్థము తెలిసికో భ్రాంతిపడితో?
‘కొండుకకు “గొండిక”కుగల రెండు తెఱుగు
లైనరూపంబు తెఱుంగగదా బూనినావో?
తెలివు, ‘తనివు’లరూపముల్ తెలిసికోగదా
‘దలుగుతోపాటు భ్రమచెంది కలగినావో?
తెఱుగున సమాస్తపునరాస్తములకు నేమి
కారణ మృంచు దలపోయగదగినావో?
కాంతతో ‘దధ’ ప్రాసముల్ కావ్యమందు
వేయ యుత్పించి యుత్పించి విసిగినావో?
‘నెవము’ ‘నెవముల’ నేయది నిజ మటంచు,
దర్శమును జేసి దారిని దప్పినావో?
‘పన్నిదము సరమ’ నుచోట నన్న! యేమి?

గతియనుచు దిద్ది ‘నటవని’ యతుక దలచి
యేటి కీబాధ యంచును నేడ్చినావో?
‘క్షుత్త్ర’మాంధాత్మ’ పదముల మైత్రి యెట్లు
ప్రాసములయందు గలదని గాసిపడితో?
ఏని నేని, కిగలభేద మెఱిగికొనగ
విసిగి వేసారి కడ కిట్లు ససిని జెడితో.

ద్వి. అల‘జ్ఞాతాపేక్ష’ ననుతలమందు
బునరు క్రిదోపంబు పొడముట కేమి
హేతువైయుండునో యెఱుంగంగరాదు
అంచును యోజించి యాశ్చర్యపడితో?
‘సితదర్శము’ గాంగ నెంజలిపడడి
చెలికొండ గాంచుము శిరము పైకెత్తి
చూడకుంటివయేని చూచువారెల్ల
‘దుర్లయుడ’ వని నిన్ దూలెదర్ చుమ్ము
‘అన్నిష్టసఖియాది’ యనుచోట బదము
విడచిసి చెపు మంచు బృచ్చచేసదవో?
‘ఎందేనినుండి’ ‘సీకయ్యేని’ యొక్క
డరుదెంచి చెప్పగా నడరంగ రాదో!
యేల యాపిచ్చి నీ కిక్క బూనుమయ్య
కావ్యమును లిఖింపగా వేగ నిపుడు
అయ్యయో యిది యేమి కొయ్యపడితివి?
గీ. అనుచు నొకసూరి యాకవియండ కేగి
నడునడునడంక గారణ మడుగదలచి
యతనిహస్తాన గల పొత్త మట్టెవిప్పి
‘వెలువెలను బాటి యేమేమె తలచితలచి
బాలకవిచంద్రునివిచార భావ మెఱిగి
‘ఎన్నడున్నేని’ యెఱుంగని యిట్టిమిత
కిదియ కారణ మంచును జదివె నిట్లు.

ఉ. ‘నన్నయభట్టుగారు యజన మొనరించినచోట
జమ్మిచే ట్టున్నది తణ్ణుతూర్పున— నహా!
యిది యాకవిశేఖరా! నినున్! ఖన్నమనస్సు
జేసినది భేద మదేటికి’ లెమ్ము లెమ్మికన్!
నిన్నును బోలువా డిల మనీషి యొకండు
కలండ, ధన్యుడా! క్రన్నన గావ్యరాజమును
గల్పనచేయుము మేలుగా, సుఖం బున్నది,
నన్నపార్య నెద నుంచుయ మొక్కి కవీంద్ర
చంద్రమా! అన్నుడి శ్రోతమార్గమున యందు
బడన్ ముదమొంది లేచియా, క్రొన్నన లెత్తి
జొంపమగు కోమలహా నొకజమ్మి గాంచి
లో, నెన్నుచు నన్నపార్యవల నేడెఱు దిరుచు
నేటికోళ్లులన్, మన్ననతోడ జేసి యతి
మాత్రపుభక్తి బ్రబంధరాజమున్! నన్నయ
కంకితం బిడి, య సంతరమందును దమ్ము,
తూర్పునం, దున్నకుటిరరాజమున నుత్ప
కుండై యతఁ డుండు నేటికిన్.

.....

.....

సలమాహాత్మ్యం మదెంతటి,
నెల కలదో వేని కెఱుక పృథ్వీసలిలోన్.

1. జమ్మిచెట్టు ఒక్కటి తణుకుతూర్పుననున్న సిద్ధేశ్వరా
లయమనొద్ద నేటికిని గలదు. కులవృద్ధులగు పాఠకులు ఈచెట్టు
నకు ఆఱువందలసంవత్సరములు కలదనియు, మఱియు దీనికడ
పూర్వులు యజ్ఞయాగాదులు చేసియుండి రనియు జెప్పుచుం
దురు. నేటికిని అస్తాదశవర్ణములవారు నాచెట్టును బూజించు
చున్నారు. బహుశః నన్నయకాలమునాటిదీచెట్టు కావచ్చు
నేమో?

వా ల్మీ కి

[క్రొత్త సత్యనారాయణమూర్తిగారు]

ఆరసాల సాలాది మహిరుహాళి
విటపపత్రాంతరముల బాహటముగను
అతిమనోజ్ఞ మతిస్నిగ్ధ మై తనర్పు
చిగురుటాకును ఫలమును సగము కొటికి
విమలకామాయవర్ణంబు విభము దోచు
దివ్యకంఠము నీటుగాఁ ద్రిప్పి త్రిప్పి,
స్త్రీయకలనిస్వనంబున హాయి గూర్చు
మధురపీయూషంబును బాదలజేయు
నవనవవికాస ఫలితము నందఁజేయు
గానలహరిని గల్పించి మానసికపు
టలనటను దీర్చుకోకిలవలెను భువిని
శ్రావ్యతరమైన స్త్రీయస్వరంబుతోడ
పనను గల్గిన సరసంపుభాషలోన
మధురవర్ణంబులను గూర్చి, మధురగాన
జనితమధురామృతరసంబు జనుల కిచ్చి
జీవకళ యెల్లయెడల సజీవిగాఁగ
అల, సహృదయసమాజహృత్ఫలకములను
ప్రకృతి, యాహ్లాదమై యెంతో వఱలువేళ
భావసాగర ముప్పొంగునవసరమున
సకలజీవలోకానందసమయమందు
ఘనలగోదావరీప్రాంతవిభులందు
గృసుమపరిశోభితలతానికుంజములను
సరసరాజితశాద్యుసలములందు
జేరి, చేతిని గంటముఁ జేర్చి, నిఖిల
వర్ణసముదాయమును గూడి వఱలుభాతి
భాసిలుచునున్న చిత్రాల వ్రాసి, యంత
చిత్రకారులలోఖ్యాతిఁ జెందియున్న
సరసకవిచంద్ర! తాపనవరకులేంద్ర!
భవ్యభవదీయసూక్తియే కావ్యమయ్యె
స్వాదుయుష్మదీయోక్తియే సాధు వయ్యె
ధన్య! తావకవాక్యమే మాన్యమయ్యె
నాటినుండియు నిట్టివి నేటివఱకు
ఖిలముగాకయె జీవించు కృతిగ నయ్యె
“అట్టిపితృవాక్యపాలనాయానుడయ్యె
రాజితసుకీర్తి గొన్న శ్రీరామవిభుని,
సతము పతిపాదపద్మమె గతిగదలచి
ధరణి సుశ్లోకమతి యైన భాతీసుతను,
అగ్రజన్మునిసేవ యనుగ్రహంబు
గాఁ దలంచు యశస్కాము లక్ష్మణునిమూర్తిఁ
జిత్రితంబులఁ జేసి విచిత్రముగను
నేడు గా దింక రాజోపు నెలకాల
మిదజీవన చూపెద విలను నిజము
సార్థకం బట్టి నీజన్మసరససుకవి?
పద్మజునిరాణి వాణి నీనద్యమందు
సదనమునఁ గాదు భవదీయపదనమందు
నెలపుగా సర్వకాలము నిలిచియుండ
వ్రాసి గంటాన బ్రతాలవరుస తీర్చి
అన్మదాదినోవీధి సనిశము లలిఁ
దిరుగుచున్నావుగాచె యోదివ్యమూర్తి!
ఐందనశతం బిదే దీని నందుకొనుము
సరసగుణసాంద్ర వాల్మీకిసత్కవీంద్ర!

రసభావములు

[నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు]

రస మనగా నేమి? భావమనగా నేమి? అను ప్రశ్నలకు ఉత్తరముల నిరూపించెదము. ఆస్వాదనమునందు విషయమున నది రసము. ఆస్వాదనము రుచి-ఇవి పర్యాయవాచకములు; రుచిచే నేపించునదే రసమగును. కారణము లేనిదే కార్యము కల్పింపబడదు. ఈవ్యాయము రసప్రతీతికినాడ నన్వయించును. లోకవ్యవహారములందు లలనాదికానురాగములకు లలనాదికములు ఆలంబనకారణములు. ఆలంబన మనగా ఆశ్రయము. లలనాదికములను ఆలంబించి తద్వ్యవయైకానురాగ ముత్పన్నమగుచున్నది. చంద్రోదయము మొదలగునవి ఆయనరాగములను పరిపూరించుచున్నవి. ఇవి ఉద్దీపనకారణములు. ఈభావమునను దూర్భాతము పరిపుష్టి జెంది అనురాగరూపమనో వికారములచే కటాక్ష ప్రేషాదికములు సంభవించును. ఈకార్యములు వెంటనే ప్రతీత మగునట్టి నిర్వేదాదులకు సహాయములగుచున్నవి. ఋష్యా శ్రమముందు దుష్కంతుడు ప్రవేశించిన సమయమున శకుంతల దుష్కంతుని దృష్టికి పడు విధము. అప్పు డామెవిషయమై దుష్కంతుని అనురాగము కలుగును. ఇది అనురాగముయొక్క ప్రథమావస్థ. వానియందు దీయనరాగము సఖుల సంభాషణచే శకుంతల అవివాహిత, బ్రాహ్మికవ్యూహము, శ్రుతియందు స్వీకరింపబడినది అని చెప్పించిన విధము వీటినిన్నిటిని మరింత హెచ్చుగ జేయుచును. ఇది అనురాగముయొక్క రెండవయోగము. ఈ విధముగ దృఢానురక్తు డయినవాడు శకుంతలాప్రాప్తికి తన యుద్వేగమును ప్రారంభించును. వాని కోరికయు ఫలం నుభవ మగునంతలో నామెను తీసికొని పోవు నొక సందర్భము వాని మనోరథమునకు విఘ్నము కలిగించును. దీనినిచే వాని యందు మరింత యనురాగము కలుగును. అప్పు డతడు మరింతప్రయత్నము జేయ నిర్ణయించును. వానిచి త్తవృత్తియు శకుంతలపై అనురాగముచే నాక్రాంతమైపోవును. ఈసందర్భమున రాజగృహమునుండి తల్లి దుష్కంతుని పట్టణమునకు రా నాజ్ఞాపించును. ఇది పెద్దవిఘ్నము. ఈయెల్ల విషయములు ఒక్కొక్కటియు నుపాయములచే నిరాకృత మైనందున ఆమెపై ధుష్కంతుని యనురాగము సంపూర్ణముగ నచలమగుచున్నది. ఇది యనురాగమునకు మూడవ యవస్థ. ముందు దుష్కంతుడు శకుంతలకు వెరించి పూర్ణమనోరథమును బొందును. ఈవృత్తాంతముందు దుష్కంతుని యనురాగము నొక లతగా భావించిన బీజరూపమున నున్న అనురాగమే ప్రథమతః అంకురించి తిన్నతిన్నగా పెరుగుచు ఆపైన పరిపుష్టి జెంది ఫలించును. శృంగారరసము దిదియెట్లే అట్లే వీరకరుణాది యితరరసములందు ఉత్సాహము శోకము మొదలైన స్థాయిభావములు ఆలంబనములను ఆలంబించి యుద్భవించును. నిమిత్తకారణములచే ఉద్దీపనములై పరిపుష్టిజెందును. అనంతరముపైన నూచించినవిధముగ ఆనూరసములకు అనురూపములైన కార్యములు ఉదాహరణార్థముగ శృంగారరసమందు నాయకుని దృష్టిప్రేషము, అనురాగపూర్ణసంభాషణము; వీరరసమందు ఊద్రులమీద ఉపేక్ష, పరాక్రములయందు ప్రతిస్పర్ధ; కరుణరసమందు శోదరము మొదలగునవి సంభవించును. నాయకుని యందు కలుగు నీ కార్యములతో క్షణమే అభివ్యక్తములగును. శృంగారరసమందు లజ్జ హర్షము; వీరరసమందు గర్వము, కరుణరసమందు మూర్ఖమొదలగు వ్యభిచారిభావములు వానికి సహాయములగును. యీ విధముగ లోకవ్యవహారములందుగల యీసంగతులు కావ్యములందు అధవా నాటకములందు వర్ణింపబడినవో అవి విభావానుభావ, వ్యభిచారి భావము లనుపేర్లతో వ్యవహరింపబడును. ఆలంబనకారణములు విభావములు. కటాక్షాది కార్యములు అనుభావములు. లజ్జా, హర్ష, నిర్వేదాదులు వ్యభిచారి భావములు. స్థాయియైన చిత్తవృత్తి రస మని భావించబడును. స్థాయి అయిన చిత్తవృత్తి అనుమాటను కొంత సజుకు వివరించునది ఆవశ్యకము. శృంగారరసమునకు దుష్కంతుని అనురాగము నుదాహరించుచున్నాము. ఒక రసమందు ప్రారంభమునుండి అంత్యమువఱకు నిలుచుభావము స్థాయిభావమని పిలువబడును! ఈ శబ్దార్థము సత్యమే నాగము శృంగారమందు స్థాయి అగను. దుష్కంతునియందు శకుంతలయొక్క విషయమున నుద్భవించిన అనురాగము అంత్యమువఱకు అచలముయై యుండుటచే అనురాగము స్థాయిభావమగును. అనురాగపూర్ణమైన చిత్తవృత్తి కాస్త్రీయశీతిభావలో 'రతి' అని పిలువబడుచున్నది. కాబట్టి శృంగారరసమందు రతి స్థాయి భావమగుచున్నది. ఆయా రసములలో స్థాయియైన చిత్తవృత్తి రసమనిపించును. నాట్యకాస్త్రమునకు మూలగ్రంథమైనభరత

కాస్త్ర గ్రంథకర్తలగు భరతాచార్యులవారు విభావానుభావవిభిచారిభావముల సంయోగముచే రసవివృత్తి యగుచున్నది అని చెప్పియున్నారు. భరతాచార్యుల వారి యీ నూత్రములకు భట్టలొట్టుడు, శ్రీశంకుక కవి, భట్టనాయకుడు అభినవగుప్త పాదాచార్యులు అను నలుగురు నాల్గు విధములుగ వాఖ్యానించి యున్నారు. ఈ నాల్గు మతములయొక్క యభిప్రాయములను వ్రాయుటకు ముందుగా విభావానుభావ వ్యభిచారిభావముల వివరించినవో విషయప్రతిపాదనము సుగమ మగును. ఒక కార్యమందు ఆదినుండి అంత్యమువఱకు ఒక విశిష్టమనోవృత్తియే ఏకరూపమై యుండును. అది స్థాయిభావ మన బడును. ఉదాహరణముగ శృంగారరసమందు రతి యనగా ఇష్ట-నాయకునియందు దుఃఖము. వీర రసమందు ఉత్సాహముండును. రాక్షసరసమందు శ్రోధ ముండును. ఇవి యాయా-రసములకు స్థాయి భావములు. ఏయే రసము రేచి స్థాయి భావములలో ముందు చెప్పెదము. ఈస్థాయి భావములే ఆలంబనము మరియే యుద్దీపనములకారణముచే వ్యక్తమగునో అవి విభావములు. శృంగారరసమందు లలనాదులుఆలంబనవిభావములు.ఉద్యానననము,చంద్రోదయము మొదలగునవి ఉద్దీపనవిభావములు.వీరరసమందు శత్రువుఆలంబన మగును. వానికృత్యములు ఉద్దీపన విభావములు. ఇదే రీతిగ నితర యుదాహరణములను కల్పింపవచ్చును. స్థాయిభావము ఈ విధముగ విభావములచే అభివ్యక్తమయి నాయకుని యందు అధవా నాయకయందు అభివ్యక్తపడయందు శృంగారమున కటాక్షము భుజోత్ ప్రేషాది కార్యములను వీరరసమందు ఊద్రుల విషయమై ప్రతిస్పర్ధ మొదలగుకార్యములను బుట్టించును. ఇవి అనుభావములు. ఈ యనుభావముల నొకంత శీఘ్రముగ స్పష్టముగ వ్యక్తీకరించునో అధవా న్యక్తీకరింప సహాయకములగునో అవి వ్యభిచారిభావములు. వి అనగా విశేషముగా, అభియనగా కార్యోత్పత్తికి అనుకూలముగా,చారిత్రముగా చరించునది అని వ్యభిచారపదముయొక్క అవయవాగ్ధము. ఈ అర్థమునుండి కార్యములకు సహకారి యని స్పష్టమగును. నిర్వేదముగాని ఇత్యాది రిరి వ్యభిచారభావము లున్నవి. వీటిని సంచారి భావములని చెప్ప వాడుకయు గలదు. పైనుదాహరించినభరతాచార్యులవారి నూత్రమునకు నాల్గువిధములవాఖ్యానము లున్నవని చెప్పితిగాదా. వాటిని వివరింతము. భట్టలొట్టుడు ఈ నూత్రమును యిట్లు వ్యాఖ్యానించియున్నాడు. విభావాదులచే నుత్పన్నమైన స్థాయిభావములు అనుభావములచే ప్రతీతికొనెద్యును. ఈస్థాయిభావము ప్రత్యక్షముగ మూలనాయకునియందుండును. అది మూల నాయకుడు తాను అని అనుకరించునటుని యందు ఆతాద్రూప్యముయొక్క అనుసంధానముచే నెప్పుడు ప్రతీతికొనెద్యునుగనుచున్నదో నప్పుడది రసమనిపించును. దీని తాత్పర్య మేమనగా సర్వము లేకపోయినను పగ్గమును జూచి సర్వమని భ్రాంతిపడి యెట్లు ధీమతుడనో అట్లే నీతావిషయకమైన అనురాగాత్మక రామరతియు వస్తుతఃలేకపోయినను నాట్యకాళ్యముచేత సర్వమనియందు దది యున్నదనితోచి సహృదయుల యందు భ్రమ కల్గించునో దానికి రసమను పేరు కలుగుచున్నది. కాబట్టి వానియందు రసమున్నదని తోచుచున్నదనుట యీ మతముయొక్క యభిప్రాయము. అయిన నిక్కడ నొక యస్వాదరసము వచ్చుచున్నది. రసమయొక్క నివృత్తియు ముఖ్యముగా మూలనాయకునియందు మరి తాదాత్మ్యముచే నటనియందు నుద్భవించు ననుటలో సామాజికలయందు దాని యనుభవము కలుగువిధ మెట్లని యేప్రశ్నవచ్చునో దానికి సమర్థకమైన యుత్పత్తియు ఈ మతముందు దొరకుటలేదు. కాబట్టి దానిపై శ్రీశంకుకకవి ఇంకొక విధమున పైనూత్రమునకు వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను. గుఱ్ఱముయొక్క చిత్రమును జూచిన ఇది గుఱ్ఱము అనుజ్ఞానము కలుగును. ఈజ్ఞానము యథార్థము కాదు. మిథ్య కాదు. సంశయముగాదు. సాదృశ్యము గాదు. నాల్గువిధములకు నుభిన్నమైన జ్ఞానము. దీనిని చిత్రతురగన్యాయ మనెదరు. ఈ చిత్రతురగన్యాయముగ నటనియందు వీడు రాముడు అను నొక తెలివి కలుగును. నటుడు పొందిన శిక్ష ప్రకటించు అభినయము మొదలగు విషయములచే అతను చూపు విభావానుభావములచే ఇతడు నీతపై అనురాగమును వ్యక్తీకరింపుచున్నాడుగాన రాముడై యుండవలెను. అను ననుమానము కలుగును. ఎట్లనగా యీ అనుమానమునకు పొగ్గకనిపించుచున్నది కాబట్టి నిష్పా ఉండును అను నేయనుమానమున్యాయకాస్త్రమునగలదో దానికంటెను స్థాయిభావముయొక్క సౌందర్యదశచేత విభిన్నమై యుండును. ఈ రీతిచే అనుమానమునకు ఆస్పదమై స్థాయి రూపమును బొందియుండు భావనయు ప్రస్తుతః నటనియందు లేక పోయినను నానాతాత్మకరూపమైన సంపూర్ణముచే

సామాజికల పల్ల నది ఆస్వాదిం చ బ డు చు న్న ది. దూరముననుండు మంచునుజూచి అక్కడి ధూమాభిమానముచే సాగ యని తెలిసి యెట్లు అగ్ని యని యనుమానించుట కలదో అట్లే నటుడు బహువైపుభావముచే ఇ వన్నియు నాయొక్కవిభావములు- అని చూపించునట్టి విభావాదులనుండి స్థాయిభావముయొక్క యనుమానము కలిగించును. మరి పైజెప్పినట్లు ఆస్థాయియు అనందమును బుట్టించుచున్నది. కావున ఆ యనుమానముద్వారా రసత్వమును బొందును ఈమతమందు అనుమానప్రమాణముచేసామాజికలరసమునుఆస్వాదించుచున్నారని దీని ముఖ్యతాత్పర్యము. ఇంకను అనుమానముకంటెను ప్రత్యక్షజ్ఞానమే అనందమును గలిగించుననునది లోకప్రసిద్ధమై యున్నది. ఇదిగాక వీడు రాముడుకాదు, అని తెలిసినప్పుడు అనుమానజ్ఞానమునకు ఆస్పదము లేదు. అయినను, అట్టివానియందు రసాస్వాదనము కలుగుచున్నది. కాబట్టి పైయనుమానమునకు ఈమతముందున్న న్యూనతను పరిహరించుటకు భట్టనాయకుడు భోజ్యభోజక భావసంబంధములచే రస ముపభోగింపబడుచున్నదని చెప్పచున్నాడు. కావ్యనాటకాస్వాదనములందు భావకత్వము భోజకత్వము-అనిరెండువ్యాపారములున్నవి. ప్రథమతః అర్థజ్ఞానమైనవిధము నీతరాను ఇయ్యదివి శేషవ్యక్తీకరింపబడునటును విడిచి సామాన్యకారములచేత జెప్పిన స్త్రీపురుషత్వ రూపములచే నేప్రతీతి కలుగునో అది భావకత్వము. ఆయావిశేషాంశములు పోయి సాధారణస్వరూపము వచ్చినతరువాత స్వసాధారణమైన విభావములచే సహృదయులు స్థాయిభావము ఆస్వాదింతురు. ఇది భోజకత్వము. ఇదియే రసనివృత్తికాడ. రసాస్వాదనవిషయమందు జెప్పినట్టి యేమాడుమతములు కలవో వాటిలోని కడపటిమతము సామాజికలయందు రశప్రతీతి కలుగు క్రమమును గురించి చూపినమార్గము అంతసరళమైనదైనను భావకత్వ, భోజకత్వేత్యాద్యిరిక్తసాధనములను నిష్కారణముగ కల్పించుకొనవలసియున్నది. ఇదొక చిన్నకొంతయని విడిచిన ఈమతమునకు అభినవగు ప్రపాదాచార్యులవారిమతమునకు అంత యసంబద్ధమగుటలేదు. అభినవగు ప్రపాదాచార్యుల వారిమతమును సంక్షేపముగ జెప్పెదను. లోకమందు లలనాదికము లని యేయేకారణము లున్నవో వానిచే స్థాయిభావములను కల్పించునట్టి అభ్యాసము చాలకాలమునుండి జనులయందున్నది. ఇటువంటియభ్యాసముగల వారు, కారణకార్యసహకారీత్యాదితాకిక వాచకములను విడిచి వాటికి బదులుగ విభావ, అనుభావ వ్యభిచారిభావము లను శబ్దములను యిచ్చియున్నారు. ఈ విభావాదులు నాయవి కావు. శత్రునివి కావు. వేరెవరివికావు అని తెలియుటచే నాటకసంబంధములను అంగీకరించినట్లును అగుటలేదు. విడిచినట్లును లేదు. వేరుమాటలచే చెప్పినట్లైన అవిభావాదులు యెల్లరికి సామాన్యము లగుచున్నవి. ఈరీతిచే సాధారణీకృతమైన విభావాదులచే స్థాయియు పైజెప్పినఅభ్యాసముచే వాసనారూపకమయి ముందేవున్నస్థాయియు రసాస్వాదనకుని తనదే ఆకారములేక తనకన్న అభిన్నమో అనునట్లు చూపించునట్టియు ఈరీతిచే స్థాయి అనిచూపించునట్లు రసాస్వాదనకునికి ఇతరవిషయము లన్నియు సంపూర్ణవిస్మృతము లౌచున్నవి. పానకమందు ఏలకులు మిరియాలు, చక్కెర, పచ్చకర్పూరము నిమిపులును- ఈ అయిదుదినను లుండినను వీటివల్ల నాపానకమున కెట్లు నవీనమైన రుచివచ్చునో అట్లే విభావాదులు సమీకృతముగటవల్ల వాటియొక్క వేరువేరురూపములు యాస్వాదనము పోయి అతాకికమయిన మరిచువృత్తమైన సతీసాస్వాదనము వ్యక్తమగును.దీనిసాస్వాదించునప్పుడు ఆరసము సర్వాంగములవ్యాపించి హృదయమున ప్రవేశించునప్పుడు తనయే దుటమూర్తిమంతముగ ఆరసమే స్ఫురణకువచ్చుటవల్ల ఆస్వాదకునికి వేరువిషయము లన్నియు విస్మృతములై పోవును. బ్రహ్మానందమును అనుభవించునట్టియోగియు లేక శీతప్రజ్ఞానవాడును బ్రహ్మీతిరిక్తమయినవానికెల్ల మరచి కేవలమబ్రహ్మానందాస్వాదనమెట్లుఅనుభవించునో అట్లే శృంగారాదికాతాకిక చమత్కారియైనరసముల ననుభవించునతడురసాతిరిక్తమయిన యెల్లసంగతులను మరచి కేవలము రసాస్వాదనమందు లీనమయిపోవును. కావ్యము చదువునప్పుడు, నాటకము చూచునప్పుడు రసముయొక్క యేయాస్వాదనము కలుగునో అవిషయమై ప్రాచీనులమతములు పైనజెప్పబడియున్నది. ఇంకను యీరసము లెన్ని? రసములయనంతరము ఆస్వాదనవిషయము లగునవి యేవీ? అనునీసంగతులను ప్రస్తావించునది క్రమమైనదైనను రసానుభవమునుగురించి ఆధునికపద్ధతి కనుసరముగా రెండుమాటలు చెప్పవలసియున్నది. శబ్ద, స్వర్య, రూప, విషయములజ్ఞానము కలుగవలయు ననిన రసములజ్ఞానము వెంటనే కలుగుచుండును. అయిన శబ్దాదులజ్ఞానమునకు రసములజ్ఞానమునకు చాల అంతరము లున్నవి. శబ్దదులు చెవి, చర్యము, కండ్లు

మొదలగు బాహ్యోద్రియములకే తెలియవచ్చును. అయినను రసము బాహ్యోద్రియముల గ్రహింపబడునది కాదు. అంత రిద్రియమయిన అంతఃకరణము రసముయొక్క రుచి ననుభవించును. ఇప్పుడు శబ్దస్వర్యాదులను బహిరిద్రియములచే మనము నేవించినను వానినుండికలుగు నానందముయొక్క ఆస్వాదనము అంతఃకరణమునకే కలుగుచున్నది. ఈ ఆనందముయొక్క ఆస్వాదనము రసానుభవమేకదా అని కొందఱు తలంపవచ్చును. బహిరిద్రియములు విషయములను నేవించునట్లయిన అంతరిద్రియము హృదయము ఆనందవృత్తియొక్క అనుభవమును తీసికొనును. సుఖదుఃఖముల అనుభవములైనను మనస్సునకేకదా కలుగుచున్నది. ఈవిధముగ సుఖము, దుఃఖము, హర్షము, విషాదము మొదలగునవి. మనస్సుయొక్క మూలరేఖయగు గ్రాహ్యమైనను, రసానుభవమునకు శబ్దస్వర్యాదుల విషయములచే కలుగు హర్ష విషాదముల అనుభవములకు చాల తారతమ్యమున్నది ఒకడు విషయములను అనుభవించునప్పుడు వానిమనస్సులో కలుగు హర్ష విషాదరూపములైన పరిణామములు వేరువేరు రూపములచే ముద్రించుకొనుచున్నాడు శ్రవ్య, దృశ్యకావ్యముల నుండు రసము నేవించునప్పుడు సామ జీవుడు కేవలము ఆనందము ననుభవించును లోకములోని విషయములు ఇష్టానిష్టములైనవి కొన్ని గలవు రత్నముల యిష్టముయినది కావున ప్రేమను బుట్టించును సర్వము అనిష్టమైనది కావున భయకంపితునిజేయును. రసములందు, రౌద్రము, భయానకము, వీభత్సము, మొదలగునవి అనిష్టములని తోచినను వాటివలన నానందమే కలుగుచున్నది సర్వముగాని మదియేదిగాని అనిష్టమని యొకమారు అనుభవము నకువచ్చిన మరీ దానివంక నెవరును జూచుటలేదు, చూడరు అయిన రౌద్రము భయానకము కరుగా మొదలగు నేరసములగాని యాస్వాదించునప్పుడు మనస్సునకు ఆయాకార్యములు హేయములుగ నున్నను మరలమరల ఆరసములచూడవలయునను ప్రవృత్తియే కలుగుచుండును. మరీచేరదైన అనిష్టమని తోచిన యెవరును కన్నెత్తియైన చూడరు రసభావములసంగతి అట్లు గాదు. అందులకుదాహరణము 1 రాజ్యాభిషేకమునకు సిద్ధమైన రాముడు వెంటనే సీతతో వల్లలముల ధరించి యడవికి ప్రయాణమగును. 2 రత్నఖచితమగు సింహాసనముపైనుండు హరిశ్చంద్రుడు అంత్యజానికి దాసుడుగా శ్మశానముందు చితులకు కట్టెలను సర్దుబాటు చేయుచుండును ఇటువంటి దృశ్యములను సహృదయు లిన్నిమారులు నురలమరల వీక్షించుకారణ మేమి? ఎప్పుడు ఒక విషయము దుష్పరిణామక మైనదని తెలియుటచే దుఃఖకరమని అనుభవమునకు వచ్చెనో అప్పుడు దానిని మరల మరల నెవరును ఆశ్రయించరు శోకరసము దుఃఖకర మయినదైవనో దానియనుభవముందు సామాజికని కెట్లు పునఃపునః ప్రేమ కలుగుచుండును శృంగారము, శాంతము, వీరము ఇత్యాదులు స్వతః ఆపియములైనవి కావు. కావున మంచి పని పలు మార్లు ప్రేక్షకులు ఆనందముగ చూచుచున్నారు. అయితే పై జెప్పినట్లు శోకరసానుభవముందు వారికి విముఖత, అరుచి కలుగుచుండవలెను కదా? అట్లు కాదే! శోకరసమును (అనగా పారిభాషికశబ్దములచే జెప్పనట్లయిన కరుణరసమును, ఇతర రసములకంటె ఎక్కువగనే తలంచుచున్నారు. ఆస్వాదించుటయందు ప్రేక్షకులు ఆనందతత్వము లగుచున్నారు దీనివలన రసానుభవము పరమానందమును బుట్టించునదిగాని దుఃఖకరమగునది కాదని స్పష్టమగుచున్నది. సారాంశము: ఏకవిధచయందు అపూర్వమైన రుచిని బుట్టించునో దాని ఆస్వాదనమందు ప్రేక్షకులకు మైమరుచునట్లు భ్రమకలిగించునో దానియందు రసము నిండి యున్నదని తెలిసికొనవచ్చును. రసములందు శృంగారము, హాస్యము, కరుణము, రౌద్రము, వీరము, భయానకము, వీభత్సము, అద్భుతము, శాంతము, అని తొమ్మిదిరసము లున్నవి. ఈరసములలో శాంతము అభినయించునది కాదు కాబట్టి అది రసము కాదని కొందఱు అభిప్రాయపడియున్నారు ఇతరరసములవలె దీనిని సైతము అభినయింపవచ్చునని మఱి కొందఱు చెప్పుచున్నారు ఈచెప్పటయే బ్రహ్మమాన్యముగ నున్నది. కావున రసములు తొమ్మిది యగుచున్నవి. ఈరసములస్థాయిభావములను ముందు ఉల్లేఖింపము రతి, హాస, శోక, క్రోధ, ఉత్సాహ, భయ, జగుప్సా విస్మయ, నిర్వేదములను తొమ్మిది శృంగారాదిరసములకు క్రమముగా స్థాయిభావములు 1. అనుకూలమైనవస్తువువీడ మనస్సు మగ్నుమగునది 'రతి. 2. ముఖ, అవయవ, ఇత్యాదివికారములను జూచి చిత్రము వికసించడించునది 'హాసము 3. ఇష్టమయిన వస్తువుయొక్క నాశము మొదలగునవి చిత్రమునకు దుఃఖము కలిగించునది శోకము. 4. ప్రతిహేళనవస్తువుపై అపకారముచేయును మండిపట్టుటవలనని క్రోధము 5. కార్యారంభమందు అతిస్థిరమైనది బహువేగముగల చిత్రవృత్తి ఉత్సాహము. 6. కుపితునికోపముచేత చిత్రమునకు కలుగు భయరూపముయిన

దేవము భయము 7. దోషములను జూచుటచే కలుగునందడే జగుప్స 8. వస్తువుయొక్క ప్రభావము సామర్థ్యము మొదలగు వాటిచేత చిత్రమును విధరింపజేయునది విస్మయము 9 తత్వజ్ఞానము ఆపత్తు దీనత్వము ఇత్యాదులవల్ల మనస్సును కలంచునది నిర్వేదము శృంగారరసమునకు రతి స్థాయిభావము కరుగామునకు శోకము స్థాయిభావము రౌద్రరసమునకు క్రోధము స్థాయిభావము భయానకరసమునకు భయము స్థాయిభావము వీభత్స రసమునకు జగుప్స స్థాయిభావము అద్భుతరసమునకు విస్మయము స్థాయిభావము మరిశాంతరసమునకు నిర్వేదము స్థాయిభావము ఈవిధమున ఒక్కొక్కటికిని స్థాయిభావములను శృంగారరసమందు సంభోగము, విప్రలంభము అని మరల రెండు తరగతులు గలవు వాని నిక్కడ ప్రస్తావించుటలేదు ఇతరరసముల సమన్వయించుట ముఖ్యవిషయము

౧ శృంగారరసము (మేఘసందేశము) నాయకుడైనయత్తుడు తనభార్యకు సందేశమును దెల్పనప్పుడు ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు — 'ఓప్రియా! ని న్నొకశిలయందు రంగుగొల్పితోచితింపను సంకల్పించితిని ఆచిత్రమందు నీవు ప్రాయశఃపితవై యున్నావు నీకళ్ళకు నేను మ్రొక్కుటకై సిద్ధపడినట్లు చిత్రకర్మకు ప్రారంభించితివో అప్పుడు! అయ్యో! విడి! నాకన్నులు కన్నీటిచే నిండిపోయినవి మరిచితింనుటకును అసాధ్యమైనది ఆహా! మన ఇరువురిని చిత్రమునందైనను చెర్చుటకు బ్రహ్మ సహించుటలేదుకదా! అని యత్తుడు రోదించుచుండును. అతడు ప్రియాసంగమమునం దెంతయుత్సాహపడెయున్నాడో యనునది తెల్లమగుచున్నది ఈఉదాహరణమున నాయక ఆలంబనము, ప్రాయశోపము ఉద్దీపనము, కార్షణ్యపెరుగుట అను భావము, రత్నాయిభావము (ఇది శాప హేతుకమైన విప్రలంభ శృంగారము)

౨ హాస్యరసము — రామజ్యోషి అనునతడు ఉపవాసముచేత డబ్బి కార్మాగ్నియై రాజమార్గముగా బోవుచున్న సమయమున నొకవారయవతి మేడపైనుండి నోటిలోనున్న తాంబూలము నుమ్మెను అయ్యది ఇతనిను ప్రకముపై బడెను! అయ్యో నామ ప్రకముపై ధూయని ఉమ్మెను ఓవిధి! నాజన్మము వ్యర్థమైనది నాపవిత్రమైన మ ప్రకము ఈనాడు ప్రప్తమైనది అని యతడు యేడ్చుచు బోవును ఈ ఉదాహరణమందు రామజ్యోషి ఆలంబనము, వానిరోదనము ఉద్దీపనము, మందహాస అతిహాస యిత్యాదులు అనుభావములు హాసము స్థాయిభావము

కరుణరసము — ఇందులకు ఉత్తరరామచరిత్ర యుదాహరణము అంగలి శ్రీరామునిశోకము విలాపము దుఃఖము తార్యామము లగును ఇందు సీత ఆలంబనము, ఆరణ్యమునకు బంపుకార్యములు ఉద్దీపనము, రోదనము అనుభావము దైన్యాదులు సంచారిభావములు శోకము స్థాయిభావన

౪. రౌద్రరసము — అశ్వత్థామ చెప్పుచున్నాడు నాయొక్క తండ్రియైన ద్రోణాచార్యులహత్య యను ఈమహాపాతకమును ఆయుధపాణులు మర్యాదలేనివారు మనుష్యపశువులు అగు నేయేజులు చేసెయందురో అనువతించియుందురో చూచి యుందురో అటువంటి యెల్ల వారిని భీను, అర్జున, ప్రత్యక్షకృష్ణాదులను చంపి వారిరక్తము మేధస్సు మాంసములను యీ నేను దిగ్దవితలకు బలినిచ్చెదనని దీనియందు అపకారులైన అర్జునాదులు, ఆలంబనము, పితృవధ ఉద్దీపనము, బహిరూపహాసారప్రతిజ్ఞ అనుభావము, ఆత్మపాదము, సంచారిభావము క్రోధము స్థాయిభావము

౫ వీరరసము — ఇంద్రజిత్తు సంభాషణము — ఉదాహరణము "క్షుద్రులైన కోతులారా! భయమును విడుపుడు ఇంద్రజిత్తు ఇంద్రుని విరావతముయొక్క కుంభస్థలమును శ్రవించిన యీ నాబాణములు మీవంటి అల్పప్రాణుల శరీరములపై బడుటకు లజ్జనొందుచున్నవి లక్ష్మణుడా, నిలుపుము, నాకోపము నకు నీవు పాత్రుడవు కావు నేను మేఘనాదుడను — తనభృకుటిభంగముచే నెవ్వడు సముద్రమును శంకించి నియమించెనో అటువంటి శ్రీరాము డెక్కడ నున్నాడు అతనిని వెతకుచున్నాను" దీనియందు రాముడు ఆలంబనము, సమద్రబంధము ఉద్దీపనము, క్షుద్రులపైయుపేక్ష, పరాక్రమశాలియైన రాముని యందు ప్రతిస్పర్ధ ఇది అనుభావములు; గర్వము వ్యభిచారిభావము, మరి ఉత్సాహము స్థాయిభావము

౬ భయానకరసము. — వేటకు వెడలిన దువ్యంతుడు. — ఒకమృగమును జూచి నూతునితో చెప్పుసంభాషణము. — "చూడుము. వెనుకనుండి వేగముగా వచ్చుచున్న రథముకడను మెడను ప్రక్కకు త్రిప్పుకొని దృష్టినిలిపియున్న ఈమృగమును జూడుము బాణము మైబడునను భయముచే పరుగెత్తిన శ్రమ వలన నోరుతెరచుకొని కొంచెముగా దర్పిలు తినిన నోటితో దా

రిపై పడవైచుచూ వచ్చుచున్న మృగమును జూడుము. ఇది భూమికన్న ఆకాశమునందు మెచ్చుగా పరుగెత్తుచున్నది. దీనియందు వెనుకనుండి వచ్చుచున్న రథముగాని రాజుగాని ఆలంబనము, బాణపాతము ఉద్దీపనము; మెడను ప్రక్క త్రిప్పుకొని పరుగెత్తుట అనుభావము, సంశయము త్రాసము సంచారిభావములు, భయము స్థాయిభావము

౭ వీభత్సరసము — శ్మశానవాసీయు ప్రేతభోజియు నగు ప్రేతరంకుని జూచి చెప్పు విషయము, ఉదాహరణము. — ఈచరిత్రుడు చర్యమును తొలుత నూడదీసి యనంతరము బహునూలమయిన స్కంధములందు మరి తొడిలయందున్న దుర్గంధమాంసమును దెరుకుచు ఆప్తైన ప్రేతల శరీరములయొక్క యితరభాగములనుండు యెముకలను తన్ను తిన్నగా తినుటకు ప్రారంభించుచున్నాడు ప్రేతభోజి ఆలంబనము, మాంసభోజనము ఉద్దీపనము, దీనిని జూచిన వానిచర్యలు అనుభావములు, ఉద్వేగము మొదలగునవి సంచారిభావములు, జగుప్స స్థాయిభావము.

౮ అద్భుతరసము — వామనునిజూచి బలిచక్రవర్తి సంభాషణ — ఆహాహా! ఏమి ఆశ్చర్యకరమయిన నూతన ఆకారమిది ఈకాంతిని యేమని వర్ణింతును! ఈవేషము మొదలగు నీఆకారములు అపూర్వములుగా నున్నవి ఈదైర్యము లోకోత్తమముగా నున్నది ప్రభావము అనర్హనీయము ఈఆకృతియు అనిర్వచనీయము సృష్టికూడ నూతనము ఈ ఉదాహరణమందు — వామనుడు ఆలంబనము, కాంత గూఢాతియము ఉద్దీపనము, ముతి అనుభావము, దైర్యము సంచారిభావము, విస్మయము స్థాయిభావము

౯ శాంతరసము — విరక్తునిసంభాషణ — సర్వముగాని అధవా ముత్యముల సరముగాని పుష్పకర్మ్యగాని అధవా భూతయనముగాని రత్నముగాని మట్టిమద్దగాని, శత్రువుగాని మిత్రుడుగాని ఫలముగాని లేక స్త్రీసమదాయముగాని వీటియందు సమదృష్టి నిల్పి పుణ్యార్ణామందు శివశివ అనునామజపమును జేసికొను నాదినములు గడచిపోవుచున్నవి ఈ ఉదాహరణమున మిథ్యాబూతమయిన జగత్తు ఆలంబనము, తపోవనాదికములు ఉద్దీపనము, సర్వము ముత్యాలహారములపై సమదృష్టి అనుభావము, మతిధృతిహర్షము ఇవి సంచారి భావములు, నిర్వేదము స్థాయిభావము

రసము స్థాయిభావములు చెప్పినపిదప "రసాభాసము" "భావాభాసము" అనునవి వివరించునది క్రమము ఆభాసమనగా చాయ సరియైనది కాదని యర్థము రసముయొక్క ఆభాసము రసాభాసము, భావముయొక్క ఆభాసము భావాభాసము, అనే కవిషయములందు యీ ఆభాసములు కలుగుటకలదు.

మండోదరియందు రావణుని శృంగారము రసమగును గాని అన్యస్త్రీలయందు దది రసాభాసమగును సామాన్యశత్రువునందు జూపు పరాక్రమము వీరరసమగును గాని గురువులయందు పెద్దలయందు దది రసాభాసమగును ఇదేరీతిని అన్నిరసములలోను రసాభాసములు భావాభాసములు తెలియకనే కలుగుచుండును రతి హాసము ఇత్యాది భావములలో కూడ నిదేవిధముగ ననుచితము లున్నవో నవి ఆభాసము లగును రెండు మూడుభావములను ఏకత్ర చెర్చుటలో భావజలత కలుగవచ్చును ఈవిధముగ భావోదయము భావసంధి మొదలగు చితరక్షేదములును కలవు

రసభావములను ఉల్లేఖించిన పిదప సంచారిభావములను సాహిత్యగ్రంథములందు వ్రాయుట కలదు అవి నిర్వేదము (స్వతిరస్కారము) గ్లాని (సహిష్ణుత) శంక ఇత్యాది రితి భావములున్నవి వాటి నిన్నిటిని వివరించినచో నొక గ్రంథమగును; కావున నింతటితో విరమించుచున్నాను దోషము లున్నవో పాఠకులు మన్నింతురుగా

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

నిలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు

ఆంధ్ర గద్య కావ్యరచన

[బలుసు నరసింహశాస్త్రి గారు]

కావ్యముగా గలిచే చింతబడిన గ్రంథము కావ్యము నలగును. ఇది యిట్లుగా అలయును మఱియు కవికిని నితనిచే గ్రంథపరిచయమునకు తగిన యుక్తి గలదిగా "కావ్యం యశస్వరూపం కృతే వ్యవహార వివేకేన బలవంతం పరిపూర్ణతయే కాంతాపమ్యైకతయే పదేకతయే" అని బ్రాహ్మణియై చెప్పియున్నాడు గదా! కావ్యము, ఆమూల్యముగా జనువు వారి మనంబుల కానందాతిశయమును గలుగజేయును

ఇట్లు పరిపూర్ణముల కాటకపట్టర కావ్యము గద్యకావ్య మనియు బద్ధకావ్య మనియు ద్వివిధము మృదుపదమయిన మైన వాక్యసమదాయముచే నొప్పారునది గద్యకావ్యము. భందోబ్ధమై యొప్పారునది పద్యకావ్యము గద్యపద్యవిశ్రేత ము కావ్యమునకు చంపువనియు, నాటకమనియు బ్రసిద్ధి కావ్యమునగుర్చి వ్రాయునపుడు కావ్యనిర్మాణముగని యేర్పాటులు యావశ్యకమని తలచి తద్విషయ మిందు కొంచెము పొందుపఱచి మిన్నాడను కావ్యకర్తకు ముఖ్యముగా ప్రతిభ యుండవలయును ప్రతిభ యనగా గావ్యరచనాపాతక ము నొకకక్షి అయ్యది పూర్వజన్మసంస్కారములన నలగును దానినే యాంశభావలో (Flow) ల్లో అందుకు నతీయును, గవి, లోకములోని సమస్తరూపములను, ఆచార వ్యవహారములను, భందమును వ్యాకరణమును, కైసియుండవలయును పూర్వోక్తములను వారిలో నెయ్యది లేకున్నను నుత్తమకావ్యమును రచించుట దుర్లభము

2 "కృత్య సమస్తభావలకు ప్రవర్తనయ దేశ భావ లక్ష్, బిల్ల లోగ్గ నాంధ్రియను చేటి దెంతయు ముద్దులాడి

" "శిల్పిని పలుకులు ముద్దులు గలికెడు లేలుగు భావతో సరియననే, తెలిసియుఁ దెలియఁ నీకుల, నలయుంచెడి వెట్టి మెట్టి యరమెర భావతో" "దేశభావలందు దెలుగు తెన్న" అని యిట్లు సకలభాషనియ యు మన ఆంధ్రభావయందు సన్నయాదులగు తొట్టిమహాకవులు చంపూగ్రంథములను నిర్వచన కావ్యములనుమాత్రమే రచించిరి కాని, సుప్రసవన కావ్యమును రచింపరైరి ఆ ద్య ప్రకృతి యగు సంచిత భావయందు సుబంధుడు నానందితను, బాణుడు కాదం బశిహర చరితములను, దండి దశకమారచరితమును, వామన భట్టు వేమభూపాలచరితమును, సతిప్రాసముగా గొన్ని గద్య కావ్యములను వ్రాసియున్నారు మన యాంధ్రభావ గీర్వాణ వాఙ్మయమునబట్టి పుట్టి పెరుగుటయు, మొదటినుండియు మన యాంధ్రకావ్యకర్తలు, తమగ సంతృప్తికావ్యముల ననువ దించి వ్రాయుటయు నెల్ల మహాజనులకు విదితమే గదా!

3. మన పూర్వులగు నాంధ్రకవులు పురాణములను, గొన్ని దృశ్యకావ్యములను మాత్రమే యనువదించుచు వచ్చిరిగాని వచనగ్రంథముల ననువదించిన టగపడదు

నదినకావ్యముల రచించినచో బాండిత్యలోప మగు నని తలచి మానిరని యందుమా యది సమంజసమని తోపదు సంతృప్తియను గల గద్యరూపములకు కాదంబర్యాది కావ్య ములకు గల గౌరవ మమెయము గదా! పద్యకవిత్వముకంటె గద్య కవిత్వమే కవియొక్క యసాధారణ కీర్తిని కల దిడేయును "గద్యం కవీనాం నికషం వచంతి" అని యున్నది గదా!

ఇట్లు సాగడిక గద్యగద్యకవిత్వము నన్ను - యమహా కవులు ఏలబడిరి? కారణము నిరూపింప వలసివచ్చును వాని నాదరించువా రాకాలములో లేరని మానిరెమో?

4 19 వ శతాబ్దమునుండి మనదేశమున నాంధ్రవచన కావ్యనిర్మాణ మారంభ మయినది ఆకాలమున బాలవ్యాకరణ కర్తలగు చిన్నయనూరి గారు చెన్నపురిలో ముద్రసిద్ధిపండితు లుగా నుండెడివారు వారు నీతిచంద్రిక యను నొక షష్ఠాహర మగు వచనకావ్యమును రచించిరి ఇయ్యది హితోపదేశమున కనువారము కల్పితకద విక్రీలీల గ్రంథమై ప్రాడమై సర్వాతి శాయి యై తరువాతి వచనగ్రంథరచనమునకు మార్గ దర్శక మాయెను వారి కాలముననే మఱి కొందఱు ప్రసిద్ధులు సీల గిరి యాత్రాచరిత్రాది గ్రంథములను రచించిరి చిన్నయ నూరి గారి యనంతరమున చెడలవాడి నీతారామశాస్త్రిగారు సం స్కృతనాటకకథాసార మను నొకవచనకావ్యమును రచించిరి రామరామ పద్యకైలిని వదిలి హృదయమును, రసోత్తరము లును విమలపద మయిషములును, ఆబాలగోపాలమునకు సు బోధకములును, ఆమూల్యగ్రంథాత్పదకములును నగు వచన కావ్యములను వ్రాయ మొదటికి వారిగో గ్రీర్తి కే ఘలగు బ్రహ్మగో రాయబూదూర్ యందుకూరి వీరేశలింగము పంతుల వారు మార్గదర్శకులని చెప్పవచ్చును వారు సాంగభావలో సుప్రసిద్ధ కవియగు (లెల్లకర్) అను నాడు వ్రాసిన యొక గ్రంథము ననువదించుచు రాజ శేఖరచరిత మను నొకవచనగ్రంథ మును వ్రాసిరి ఇదియే నవలాయగమున కాది యని చెప్పు చున్నారు అయ్యది నవలాయగమునకు ప్రాధమికావస్థయందుండుటచే దానియందు గొన్నిదోషము లున్నను నిప్పటి కాలపు వచనగ్రంథ రచనకు మూలమని చెప్పవచ్చును తరువాత

శివసంకల్పము

[ఆర్య సుఖదేవవర్మగారు]

మానవునిమనోధర్మము కల్పలవశేయుటయై యున్నది కావున జాగ్రదవస్థయందును మనుజుడు తర్క - వి తర్క - మత్సరముల నెల్లప్పుడు జేయుచుండును ఇట్లు సంకల్ప వికల్పాన్వితమగు కల్పనలను జేయుటయే మనోచక్రమైన గో దానికి జక్కిని కల్పనలను జేయునట్టిశిక్ష చేల యునగరాగ? సుశిక్ష లేనివో నీమనస్సు, కుతర్కములుచేసి యథోగతీహాలను సుశిక్షలన చునస్సు నుత్తమార్గానున రియై యు త్తమసంకల్ప ము గల బై యున్న తానె పథ ను బడయగలదు మా న నాభ్యుదయమున కింతె.మనది యుండవలయునని చెప్పటకు పిలువడమ కాని కుతర్కములచే దానిని సీమాబద్ధముచేసి యో నిత్తమును బడయజాలక యాదాసీన్యమును బొందుచుండును ఈ యవస్థాభేదములకు మనస్సే మూలకారణము కనుకనే మన పేదల "మన మీ మనుష్యాణాం కారణం బంధ మోక్షయోః" అను నాగోక్షిని సిద్ధాంతీకరించి యున్నారు ఆనగా మనుజుల మనస్సే వారి స్వాతంత్ర్యములను బారతిం ద్రెములకును గారాభూతమై యున్నదని తాత్పర్యము ఉత్తమ ములగు సుసంస్కారములచేత పవిత్రమగు మనస్సుగలవారు స్వాతంత్ర్యముఖ మనగా ముక్తియొక్క మూసందమును బొంద గలరు మఱియు నెవరి మనస్సు దాస్యముయొక్క కల్పితచిహ్న రములచే బలిపూర్ణమై యుండునో వారెల్ల పృథువును బార తింత్రయముయొక్క వివిధబంధములయందు జక్కి పలుబాధల నందుచుండురు పాపకులారా! చూచితిరా! మనస్సుయొక్క విలక్షణముగ శక్తికామర్మములను ఇదియే కన్పితమని చెప్పు టలో సందేహ మెక్కింతయు నుండదుగదా! కనుక నెల్లప్పుడు మంచి సంకల్పములను జేయుచుండుడు లేనిచో భయంకరమగు నవస్థల ననుభవింపవలసి వచ్చును ఇక మనస్సునుగూర్చి వేదమం దేమి చెప్పబడియున్నదో గమనింపుడు "సుసారథి రక్షానివ య న్యమ్యో న్నే నీయతే భీషభి ర్వాజిన ఇవ హృత్ప్రతిష్ఠం యద జిరం జవిష్టం తస్మై మనః శివసంకల్ప మస్తు" (యజు ౩4-6) అనగా ఎవ్వరమగు నుత్తమసారథి రక్షాత్వములను కశ్యముల ద్వారా ఉత్తమమార్గమున నడుపుచుండునో, ఆలాగే మానవుల నిర్దియములను నడుపుచున్నట్టి మన స్సెల్లప్పుడు త్తమసంకల్ప ములను జేయుచుండుగాక" అని తాత్పర్యము ఇట్టి విలక్షణ మగత కీర్తిని, స్వాదీనమం దుండుకొని యోగ్యములైన సత్కీర్త్య ముల కుపయోగింపకున్నచో నిహపరసౌఖ్యములు సున్న యగు ననుట తథ్యముగదా!

సోదరులారా! శరీరరూప మగు నీయు త్తమరథమందు జీవాత్మ మగొనియున్నవాడు దేశేంద్రియము తీరడమునకు అశ్వరూపములై యున్నవి. మనస్సు సారథియై యున్నది ఆత్మ యజమానుడై యున్నవాడు ఈత డెచ్చటికి వెళ్లవలెనో ఆమర్గమున నీరథ మేగవలెను అట్లుగాక మనోరూపమగు సారథి మద్యపానోన్మత్తు డయ్యెనేని, దేశేంద్రియరూపములగు

చిలకమర్రి లక్ష్మీవృషింహము పంతులవారు పండితపాదర పౌదయంగములగు నవలలను వ్రాసి లోకోపకార మొనర్చిరి ఇట్టిగ్రంథము లుద్భవిల్లుట నాగరకతను జ్ఞానాభివృద్ధికిని మూల మని చెప్పవచ్చును పూర్వగ్రంథములు పండితేంద్రానవభోధ కము లుటచే నప్పటికాలమున నాగరికత ప్రాధమికావస్థయం దుండెడివని తోపకమానదు ఇట్టి నవలగ్రంథములను వేనవేలు కవులు దుప్పకప్పులుగా రచించుచునేయున్నారు

5 పద్యకావ్యములకంటె గద్యకావ్యముల జదువుట యందు బండితేతరజనులకు సుకరంబు గనుక నిట్టి ఎవనగ్రంథ ములెన్ని వ్రాసినను లోకోపకారమునకు పాతువనియే చెప్ప వచ్చును ఆంధ్రభావలో నున్న చరిత్రములు ప్రకృతిశాస్త్రము మున్నగు సుపయోక్తగ్రంథములు తెలుగుభాషలో గద్యకైలిని వ్రాసినచో సర్వజనులకును జ్ఞానాభివృద్ధి కాగలదని తలంచి యిప్పటి పండితులు వాని నన్నిటిని ఆంధ్ర గద్యకావ్యములుగా వ్రాసియున్నారు మఱియు వ్రాయ నుద్ద్యమించుచున్నారు కేవల వర్ణనాతీతములగు గ్రంథములు లోకమునకు మేలొనరింప జాలవుగదా! లోకము జ్ఞానవంతు లయినచో దేశమునకు జేమ ము గలుగను నన్నయాదివరచిత పురాణోపాసములు, పామరు లకును, వనితాజనులకును, దుర్బోధములు కనుక నట్టి గ్రం థములు వృథామధురకై లిని గద్యకావ్యములుగా రచించుట కర్త వ్యమని తలంచి వాని నన్నిటిని గద్యప్రబంధములుగా వ్రాయు చున్నారు ఇవిగాక శాస్త్రగ్రంథములను గూడ సర్వజనుభో ధమగు కైలితో వచనగ్రంథములుగా వ్రాయుచున్నారు. మాన పత్రికలు, పక్షపత్రికలు, వారపత్రికలు, దినపత్రికలు, మొద లగు వనేకవచనకావ్యములను వేనవేలు రచించుచున్నారు

6 రాను రాను ఆంధ్రవచనగ్రంథరచన క్రొత్తక్రొత్త యై వెలయుచున్నది గదా! ఇట్లు దినదిన ప్ర వర్ధమా నయై యొప్పుచున్న మన యాంధ్రభాషాయోషను సర్వవిధములను పోషించుటకు నెల్లరుచు టుత్పింతురు గాక.

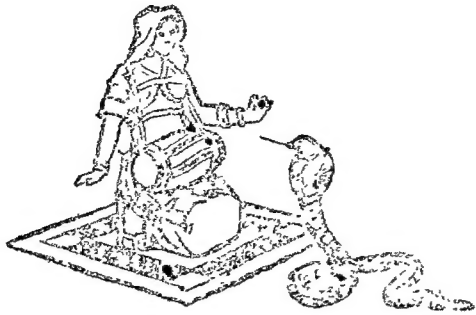
నశ్వము లుచితమార్గమును విడిచి తప్పవ్రోవను ద్రొక్కేనేని, అప్పుడు శరీరముయొక్కయు ప్రవాసియగు జీవాత్మయొక్కయు నవస్థ లెట్లుండగలవో మిరలే యూహించుకొనుడు కావున నో చదువరులారా! మీ మనస్సున నెల్లప్పుడు శివసంకల్పము లను జేయునట్టి స్వభావమును గలుగజేసి, తయ్యాలమున సుఖ మును శాంతిని బడయుడు సుఖం బెచ్చటైన నంగళ్లయం దమ్ముబడగు అదిమన మానసికానందమొదనే యాధారమై యుం డును ఈగహస్యమును గనుగొనజాలక కొందరు కష్టపరంపరలు సంఘటిల్లినప్పు డిరులను దూషించుచుండురు ఇది గొప్ప సార బాటని నా రెఱుంగవలయును ఇట్టివా రెకాంతమున గూర్చుం డి తమ దుస్థితికి గారణములను బరిశీలించిరని యవి తమంతట తామే విస్మయము లగును

మిత్రులారా! కాలమును న్యర్థపు చ్చకి అట్లెల మగు నుపన్యాసములయందును, నిందాయుక్తము లగు వార్తలయం దును, నిరర్థకమగు విషయములయందును, మీ ఆమూల్య మగు సమయమును బోగొట్టక మీ మనస్సును సస్కర్మముల యందు మగ్నపఱుచుడు అప్పుడే మీరు సుఖమును బడయ గలరు ఇందున కాత్మవిశ్వాసమును, శ్రద్ధయు బరమావశ్యకం బులు తన్ను దా విశ్వసింపనివాడు తప్పక అధోగతిపాలనని పెద్దలు వచింతురు ఆత్మగ్నాని చేయువారు తుచ్చులై పీన దశను బొందుదురు మీ మనస్సున నెట్టివిచారము లుండునో మీ గట్టివా రగుదురు కావున, నో సత్పురుషులారా! శివసంక మును దానిడు "నేను పీనుడను, దీనుడను" అనుభావమును దొలగింపుడు "అదీనా స్వాస్యవశరదశ్యతే" బను యజుర్వేద వాక్యమును యోజింపుడు "నేను దీనుడనుగాను" నేను శ్రేష్ఠు డను శ్రేష్ఠుడనై యితరులను శ్రేష్ఠులగా నొనర్చెద"నను నుత్తమభావముల నెల్లప్పుడు మీరు మీ మనస్సుల నుండుడు ఈ మనశ్య క్తి మిక్కిలి గొప్పది దీనియందు శక్తి లేకుండిన నది చెడుకర్మములయందు ప్రవృత్తము కాజాలదు కాబట్టి చెడు కర్మల వైపునుండి మీ మనోవృత్తిని దిప్పి మంచిమార్గ మున బెట్టుదురేని, మీ మనశ్య క్తి వికసించి తస్మాలుమున మీ యాత్మికబల మభివృద్ధిచెంది ముక్తిని బడయగలుగుదురు మీ మనస్సులకు దాసులుగాక ప్రభువు లయియుండుడు మీలోత ముల నెఱుంగకన్నను, మీ శక్తులనైన గనుగొనుడు ఇతరుల. లోపాలలోపముల నాలోచింపక వారి శ్రేష్ఠగుణములను గ్రహింతురేని మీ మనస్సున వారిశ్రేష్ఠగుణముల వాయు మండలము సమకూరును ఎవ్వడముగా మధుమక్షికాదులు వృక్ష ములలోని కంటకముల వై పున చూడక పుష్పములలోని మక రందమును మాత్రము గ్రహించునో ఆలాగే మీరుకూడ నితరుల యొక్క లోపాలలోపముల నెంచక వారియందుగల సద్గుణపుంజ ములకు స్వీకరింతురేని, తప్పక యాన్నత్యమును బడయగలరు. డ్వేషించువారిపై బ్రీతిని జూపుడు క్రూరులైన దయను గురి పింపుడు దుఃఖము సంభవించినపుడు నవ్వులు కధ్వసింపుడు. కీడు చేయువానికి హాని గలిగింపకుడు.

సారాంశ మేమన —మీయం దెప్పుడు తృప్తివృద్ధభావము లను చేర్చుడు మీ మనస్సున శివసంకల్పమును బూని, అశివ- అశుభ-అభద్రము లగు భావముల జొరనీయకుడు ఉత్సాహ పూరితు లగువారియొక్కయు నాత్మవిశ్వాసులయొక్కయు సాంగత్యమున వెలరుడు మన మంధకారబంధురమున బడి మనోవికారములకును కత్తితభావములకును దాసులై పలువిధ ములగు పీనప్రలోభనములకు లోనై అమూల్యమగు మానవ జన్మమును పాడుచేయుచున్నారము. కామోపభోగముయొక్క, లాలసతను దృష్టిపరమటకై యితరుల సతీత్వమును పాడుచేయు చున్నారము ఇట్టి మనోవికారములే ఆత్మయొక్క ప్రసన్నతను పాడుచేయుచున్నవి కావున నోమహాజనులారా! మీయోగ్యత నభివృద్ధిపరుప గోరుదురేని యుత్తరక్షణము నుండియే శివసంక ల్పమును జేయ ప్రారంభింపుడు శివసంకల్ప డెచ్చటి కేగిన నచ్చట నుండు సమస్త అశుభములను శుభములుగా మార్చ గలడు ఎచ్చట శుభసంకల్ప ముండునో, అచ్చట నిరాశయు, భయమును నుండజాలవు ఎందుకన, సంకుచితభావములందు భయ ముండును విశాలభావములందు భయ ముండజాలదు. ఎంతటి భయమునైనను గల్పించునంతటి ప్ర సంగ ములు వచ్చినను, ప్రబలులగు విరోధుల నెదుర్కొనవలసి వచ్చినను, ఘోరమగు నాపత్కాలం బాసన్నమైనను, సహాయం బొనర్చు వారెవ్వరును లేకపోయినను నిట్టి తరుణమునందు గష్టపరంపర లనుండి యీవలకు దాటించునది శివసంకల్ప మొక్కటియే

ఇది ధైర్యమునకు గుడిభుజముగను, విజయమునకు దండె గను వర్ధించుచున్నది.

కావుననో సజ్జనులారా! శివసంకల్పముయొక్క విలక్షణ మగు శక్తిని గ్రహించి తస్మాలుమున ఆలోచింపి బడసే కృత కృత్యు లగుదురు గాక యని కోరుచు విరమించుచున్నాడను

పాముల నాడించువాడు

పాముల నాడించువారిలో ప్రసిద్ధిగలవాడు ఎల్లప్పుడును త్రాచు లేక నాగుపాములనే నాడించును ఏలనను యిదియే ప్రసిద్ధివహినవి. అదే ప్రకారము సుప్రసిద్ధ పురుషులందరు "కోబ్రా" రంగులనే వాడుచుందురు. వాటిగుణము అందరికిని బాగుగ తెలిసియేయున్నది. "కోబ్రా" చర్మమును కాపాడును, ప్రకాశవంతముగ చేయును. ఆరోగ్యకరమైనది. అత్యద్భుతమైన చౌకధర.

ఇమిలేవకలను జూచి మోస పోకుడు.

నలుపు, గోధుమరంగు, ఎరుపు, కమలిన నలుపు, తెలుపు మొదలగు రంగులు కలవు.

తయారు చేయువాడు

బెల్ అండ్ ప్లాట్, లిమిటెడ్. 2250 వాట్ పోర్టు, ఇంగ్లాండు. (4)

ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథ నిలయము విరాపురము

—: (క్రొత్తగ వెలువడిన నవలలు) :— బ్రాంచి 279 లింగి కెట్టిపిది, మద్రాసు.

నరేంద్రగుప్తాదు. 1-8-0. బ్రాంచివిలాసమురు. 0-12-0.

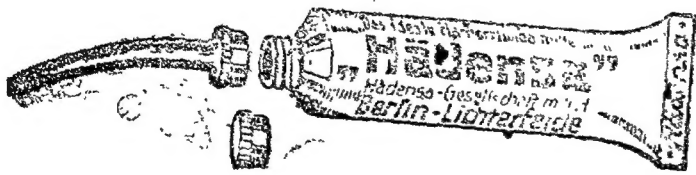
ఈ గ్రంథములను పోస్టేజీగాక చందాదారులకు రు. 1-8-0 మాత్రమే. ఇంకను అనేకములను చార్జితక సాంఘిక, అపరాధ పరిశోధక నవలలుకలవు. వలయువారికి క్యాటలాగు పంపుదుము.

గోరా 1926 ఇంటర్ మీడియేట్ టెక్ స్ట్రబుక్ రు 1-8-0

N. B. ఈ గ్రంథములను కాకినాడనుండి స్థిరముగా విరాపురము మార్పి నాముగనుక జూబులు విరాపురమునకే వ్రా

జర్మనీ వారి కి మూల వ్యాధి నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేసకువేలుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ స్టేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినికన్ డిప్లొమ మూలవ్యాధిని గల ఔషధము హడెన్ సా యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలినట్లు చేయును మరియు యొక్కతలమునూడ వ్యాధిచే బాధపడవచ్చు. నేడే ఒక మ్యాటును కొనుడు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేక స్పాటులో పెద్దపైకాడి గలదు. పూర్తిగా తృప్తిచేసివో చౌకము కాపసీయును.

చురుకుగా చనిచేయునట్టి ఏజంటుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS, 1961 Sankdi Sheri. Telegram.—"Special. AHMEDABAD Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu, Tq. Bhimavaram Kistna Dt. Agents for Madras Presidency:—Messers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS. Agents for Mysore & Coorg:—Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city. AGENTS for Travancore:—KRISHNA & Company, Trivandrum.

"కర్మయోగులు కందు"

ఆచార్య సుబ్బారావుగారి యువన్యాసము

జన్మదిన మహోత్సవములు

(స్వీయవిలేఖరి)

అవయూరు, ఆక్టోబరు 23:—ఇచ్చటి సేవనలు ధియ పాశ్చాత్యుల కళాశాలలోని ప్రధానాచార్యులగు శ్రీ జి. వి. సుబ్బారావు పంతులు ఎం. ఏ. గారి ముప్పదియైదవ జన్మదిన మహోత్సవము, కలాశాలలోని విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, నేటి యందయును కళాశాలమందిరమున జయప్రథముగా జరిపిరి. శ్రీ జినరాజదాసుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. కళాశాలలోని ఆధ్యాపక, విద్యార్థి బృందములే గాక, శ్రీ సుబ్బారావుగారి మిత్రులనేకులును, అడయూరు పురవాసులు చాలమందియు మహోత్సవముల గాంచుటకు సమాజేత మైరి. జై ప్రార్థనలతో మహోత్సవసభ ప్రారంభమయినది. కలాశాలలోని విద్యార్థులు కొందరు సుబ్బారావుగారి అన్వర్యముక్రింద విద్యాసమస్య లేరీతిని నిర్వహింపబడుచున్నవియు వానివలన, విద్యార్థులకుగలుగుచున్న లాభములను గురించయు సుపన్దించిరి. ఉపాధ్యాయవర్గము పక్షమున, ప్రొఫెసరు యదునందన ప్రసాదుగారు, సుబ్బారావుగారి నేవను క్లాసుయందు మాటలాడిరి. తదనంతరము విద్యార్థు లనేకులు జన్మదినగౌరవార్థముగ సుబ్బారావుగారికి బహుమతు లనేకములను సమర్పించిరి.

"కర్మయోగులు కందు"

అటుపిమ్మట శ్రీ సుబ్బారావుగారు విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును తమ యెడ, నాదు చూపిన వాత్సల్యమున కెంతయు కృతజ్ఞత జూపుచు, ప్రపంచమంతయు నేను చాల పండిగావ్వులలో నున్నదనియు, అన్ని దేశములవారను దీనిని గమనించి కార్యరంగమున ప్రవేశించిన గాని, ప్రపంచమున కేరీతిని లాభము లేదనియు నుడివిరి. అందు ముఖ్యముగా భరతఖండ పరిస్థితులు చాల విచారకరములుగా నున్నవి. అనాది నుండియు అన్ని విషయములలో ను మన వారు ఆచార్యవీరము వహించి, లోకకల్యాణమునకు తోడ్పడిరి. కాని నేటిపరిస్థితులు అన్నియు మారిపోయినవి. మన ప్రాచీనుల గొప్పతనమును స్మరించుచు, కాలము గడవిన లాభములేదు. అటుల గడపుటకునీ మూత్రము మీలలేదు. మనల నెన్నియో సమస్యలు యెదుర్కొనుచున్నవి. వానివల్ల ముఖాపము వహించుచు, మనయొక్క అసామర్థ్యమును వెల్లిబుచ్చుచున్నాము. నిజముగా మనకు అన్నివిషయములపట్లను సజ్జీప్రాయములే గలవు. అని మానసప్రపంచమున గలవు. అందువలన కర్మక్షేత్రమున, మహానీయులు మన కివ్వచుండు ఆపకాశముల నెన్నిటికో మూలద్రోక్కితిమి. భారతభూమి, ఈ అంధలో నెంతకాల ముండగలదు? కాలము పరుగెత్తుచున్నది. ఇకర దేశములవారు ఈ తత్వమును గ్రహించి కాలానుసారముగ నేవారంగమున ప్రవేశించి కృతార్థులగుచున్నారు. భారతీయులు తమ మానసప్రపంచమునుండి స్థూలప్రపంచమునకు ప్రవేశించి, అన్నివిషయములలోను జోక్యము గలిగించుకొన్న కర్మయోగులై లోకకల్యాణమునకు తోడ్పడ అప్పుడే మన ప్రాచీనుల ఔన్నత్యమును నిలుపుకొనినవారగుదుము. భారతీయుల ప్రాచీనసాంప్రదాయములను లోకకల్యాణమునకు వినియోగించినవార మగుదుము.

ఈ సమస్యను నిర్వస్థముగా నిర్వహించుటకు మన పెద్దలమీద కన్న యువకులమీద యెంతయో కాద్యత గలదు. భావిప్రపంచాభ్యుదయమునకు వారే మూలకారకులు. తాము ఆనుదీపము ఏమి పని చేయుచున్నామో, ఎచ్చట నున్నామో, ఈ కర్మయోగ సూత్రమును వా రేమాత్రము మరచిపోక తమ ఆనందినతీతిమున జోక ముఖ్యాదర్శముగ నుంచుకొనవలయును. ముండిముందు మనము గొప్ప గొప్ప సమస్యల నెదుర్కొనవలసి యుండును. వానికొరకు మన వివక్షతనుండియు అన్నిరీతుల సునిధులమై యుండవలయును. అప్పుడే మనకు భగవాను డిచ్చు సూత్రవానకాశములను నెరవేర్చినవార మగుదుము. ప్రపంచ సేవలో నిజమైన కర్మయోగులమై భగవానుని యాశ్రయములను నెరవేర్చినవార మగుదుము. ఈ కార్యాచరణను భగవానుడు అందరికిని తోడ్పడుగాత" మని నుడివిరి.

జినరాజదాసుగారు సుబ్బారావుగారి యాశ్రయముల కెంతయు క్లాసుయందు వాచికొకల ననుసరించి విద్యార్థులందరు కార్యరంగమున ప్రవేశించి లోకసేవ చేయగోరుచు మాటలాడిరి.

సుంగళసంకీర్తనలతో సభ ముగిసినది.

జన్మదిన గౌరవానుగా, కర్మకాలంలో నేను సభకరుడనైన వారికందరికిని విందుచేయబడినది. నేటిరాత్రి కళాశాల విద్యార్థులు భక్తిరసప్రధానమున బ్రాహ్మసంకీర్తనను జోకధానిని ప్రవర్పించిరి.

కాకినాడ

1,2 వార్డుల 'రేట్' పేయర్ల సంఘము
తీర్మానములు

(స్వీకరించినవి)

సబ్ అసిస్టెంట్ కమిషనరును బదిలీచేయుటనుగురించి అసమ్మతి కాకినాడ, అక్టోబరు 29:—కాకినాడ ఒకటి రెండు వార్డుల 'రేట్' పేయర్ల సంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గము నిన్నను కవులూరి సచివాలయముగారి యధ్యక్షతన జరిగినది యీ క్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

1. కార్యనిర్వాహక వర్గము సెన్సైటర్లను వెంట్రా యుగగారి (జిల్లాబోర్డు పాడ్ క్లర్కు) రాజీనామా అంగీకరింపబడెను.

2. సంఘము యొక్క సామాన్యసభ (జనరల్ బాడీ మీటింగు) సెషన్లలో ఒకపుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. సూర్యారావుపేట కొ. నరసింగరావు డిప్యూటీ కమిషనరు సబ్ అసిస్టెంట్ కమిషనరు ఆర్. వెంకటకృష్ణయ్యగారిని బదిలీచేయుటను గద్దపరచలనిన దని కాకినాడ పురపాలకసంఘమువారు 26-10-25 తేదీన సర్క్ జనరలును కోరుమ 18 అనుమాలు రి ప్రతిపాదనతో చేసిన తీర్మానమునకు యీ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తమ యామోదమును తెలియబరచుచు, సవరణ వెంకటకృష్ణయ్యగారు చాల మందిపనిచేయుచుండుటచేతను, సవరణ కలిగియుండుటచేతను, ప్రజాసరంజుడగు

టచేతను ఆయనను బదిలీచేయుట గద్దపరచలనినదని యీ సంఘమువారు సర్క్ జనరలును కోరుచున్నారు.

4. రామారావు పేటలోని నివాసులచాలమంది ఉద్యోగములను విద్యావంతులను అగుటచేతను, యిప్పుడున్న ఉన్నత పాఠశాలలకు చాలమంది విద్యార్థులు దూరముగా పోవలసివచ్చుటచేతను, రామారావుపేటలో నొక సెకండరీ స్కూలు ఉండుటకు ట్రాన్స్ ఫర్ముగాన దానిని స్థాపించేయుటకు కాకినాడ పురపాలకసంఘము వైర్లునుకు వ్రాయుటను తీర్మానించడమైనది.

5. ఒకటి రెండు వార్డులలో వైద్యసహాయము లేనందున రామారావుపేటలో ఒక ఆయుర్వేద వైద్యశాలను స్థాపించుటకు యీ సంఘమువారు పురపాలకసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

నవంబరు!

సామ్యువాదము చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అష్టకవర్ణము, పాదశంకర్లు, వ్యాచకభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుమాంశములతో శ్లోక తాత్పర్యరూపమున ఈ గ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిసి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,
2181 కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము!!

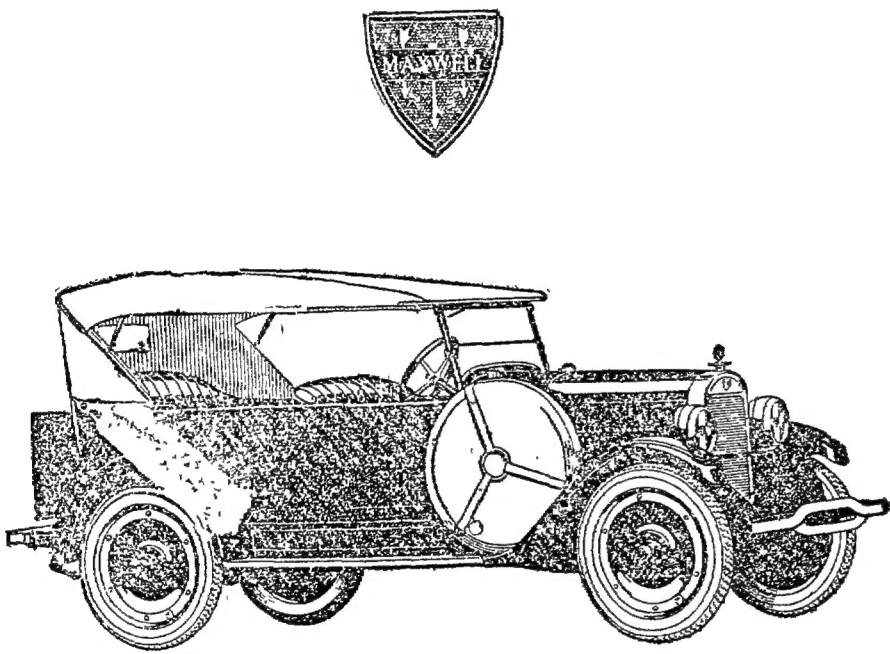
మీ వ్యాపారము, మీ సంపాదన మంచి పలుకుబడి మొదలగునవి మీరు వ్రాయు ఉత్తరములచే వృద్ధిపొందవలెను. Banerjee's Mail Order Letters and Methods మీకు అద్భుతమైన రహస్యములను తెలుపును. జయప్రద మైన భావములను, మీ వ్యాపారము వృద్ధిచేయు పద్ధతి మొదలగునవి మీకు సేర్పను. ప్రతి 1 కి రు 3-0-0. వి.పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము.

పుస్తకదుకాణములందు దొరకును లేక

Industry Book Dep. 12, K. L. ub

Bhaban Shamabazar, (Cutta

త్యరపడుడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడు!! ఆశ్చర్యమును ఆంధ్రనాటక ప్రపంచము నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే! పృథ్వీతంత్రుల జలింపజేయు కరుణరస ప్రవాహములే! ప్రేమస్వరూపిణియగు యశోధరఆత్మనిశ్వాసము, స్వాధ్యాయము, క్లాప్తములు!! నవీనభావములు, ప్రేమాలాపములు, వియోగ వ్యధ మనోహరమును హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రపటముతో ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, దజను ౧౦-౦-౦ లు కోటంరాజు సత్యనారాయణ, 2878 గాంధీపేట-గుంటూరు

Maxwell

మా కు వెల్

కొత్తవి నోదమైనబండి

మంచి వేరుపొందిన బండి

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తుని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురెట్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు పెనుక బండ్లు, పెనుక ట్రంకు—పెదలగునవి అన్నియు చేరి

కొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. 'ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా? 1299

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మధరాను.

SPENCER & Co., LTD. MADRAS & BRANCHES

నమ్మకమున కొత్తమాదిరి నగలు దొరుకు స్థానము

ది ఆంధ్రజ్యోతిషుల మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీ

హెడ్ క్వార్టర్స్: బెజవాడ.

బ్రాంచి: 51, హైదరాబాదురోడ్డు, మద్రాసు.

మావద్ద అనేకరకములు జడజీళ్లు, నాగరములు, క్లిప్సలు, ఉంగరములు, చంపనర పలు, పలురకములగాజులు, ఇవిగాక వెండిహవాలు,

గిన్నెలు, కాలిగొలులు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ఫ్రామ్ పోర్టు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

(3)

చెన్న పురి బజారుధరలు

చెన్న పురి బజారు 31-వ తేదీ శనివారము

బజారు మూలము

వనియాల బా 1-కి ర 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు

చియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు

కుసుమ తెనాలివి ,, వ 48 గలవి రు 14 0 0 15 0 0

నెలలారివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0

పిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 17 0 0

రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

జువ్వలు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 18 0 0

సెనగలు ,, డిటా ,, 12 8 0 12 0 0

సెనలు ,, డిటా ,, 18 8 0 14 8 0

మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0

ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0

నూనెపప్పులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి ,, 150 0 0 152 0 0

నయ్య మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంకేర సెనగపప్పు బా 1-కి ,, 58 0 0 59 0 0

ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 54 0 0 56 0 0

వేరు సెనగ నూనె గామగ బా 1-కి రు 118 మొదలు నాన 112 0 0

అముల బా 1-కి ,, 105 0 0 103 0 0

చిల్ల పప్పులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 90 0 0

కూరపసుపు ,, ,, 40 0 0 45 0 0

మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి ,, 100 0 0 110 0 0

గుంటూరు పాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45,5

కాకపా పిప్పాయకట్టు ,, ,, 50,5

తేలము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0

తవండు బా 1-కి ,, 60 0 0 80 0 0

కుము

వూరకం బా 1-కి ,, 28 0 0 88 0 0

రం ,, 28 0 0 86 0 0

ండు ,, 88 0 0 45 0 0

హములు

డి 100 కులంకి ,, 72 0 0 75 8 0

గారము, కులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0

ము 1-కి ,, 18 5 0

ప్రడి బా 1-కి ,, 281 0 0 282 0 0

గి డిటా ,, 280 0 0 281 0 0

అస్కాచక్కెర 226 పా 1 గలవి ,, 27 2 0 27 6 0

దూది

కొండాపెద్దు బారవ 1-కి రు 800 0 0

పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0

నూలు

కోయిలపట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 0 0

మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 5 4 0

పుష్కారు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

కూళయెనుగ నెం 20 ,, 9 8 0

వద్యాక నెం 24 1/2 ,, 9 12 0

14 1/2 క్వెలక్ పట్టి ,, 7 4 0

నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 9 4 0

నెం 22 ,, ,, 9 12 7

నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు ,, 8 0 0

నెం 14 1/2 ,, ,, 8 4 0

నెం 12 1/2 అలెన్సు ,, 7 2 0

నెం 22 1/2 రంగవిలాస ,, 9 8 0

నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు ,, 7 4 0

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

"కామకాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వరూపు,

విశ్వ మొదలగు వాటిని గురించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము.

పుస్తకము గలది. మివ్వడ లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు.

ఉచితముగా తపాలో ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన

దేశాదుగు విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆతంకస్రగ్మా ఔషధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కుష్టుమునకు చికిత్స యినాముగా చేయబడును

(ప్రత్యేకమైన పథ్యముండవలెను)

తెల్లకుష్టుము తప్పక కుదురునని ప్రజలకు రూపిం చుటకును, దాని అత్యుత్తమ గుణములు రుజువుచేయుట కును ఈ ఆమోఘమైన ఔషధము ఇనాముగా నమానా పాటములు వంపబడును. ఒక అంగుళం స్థలమునందు అర్చన తమైన గుణము ఒక పాటముచే గలుగును. తక్షణమే వ్రాయుడు మీరు వి. పి. ఖర్చుల నిమిత్తమై 0-6-0 చెల్లించవలసి యుండును.

PANDIT KRIPARAM

Specialist in Leprosy

8, Nandibagan Lane,

Salkhia, Howrah.

ఔషధము వాడుకు మునుపు

(ఈ త్రుములు ఆంగ్ల భాషలోనే వ్రాయవలెను.)

ఔషధము వాడిన పిమ్మట

(వెనుక చింతించిదుట వెట్టితనము ముం దందుకొన్న వారు మోచమంద గలరు)

40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు శిక్షణ వచ్చును.

2 పుస్తకములకొన్న ఆంగ్లేయ భాషాగురుడు. 4, పుస్తకములకొన్న వి. పి ఖర్చులులేదు. 7 పుస్తకము ఇనాము.

ఆంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోకులైన యీ భూమండలమున గౌరవభ్యాతియు పొంది జీవనోపాయములచే వృత్తినించుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషు భాషయే ముఖ్య మని యెరిగియు అనేకులు వివచనాడియుండు వారలకు అతిసులభగాను గురు చెంత చేరక తప్పక తామె భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పుష్కలముగా ఆంగ్ల భాష నందు ముద్రింపించి అభ్యాసపరులకు అవలీలగా గ్రహింపదగినది గాన మావశ్యమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రతులే ముద్రించి తక్కువధరలకు విక్రయించుచున్నాము.

ఇందుపాఠాధారముగా పుష్కలముగనట్టి యింగ్లీషు పదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషును ఆంగ్లమును వ్రాయబడి చిన్నకథలు సామెతలు పట్టకు యింగ్లీషు అర్థములను అతిసులభమైనవి వ్రాయబడియున్నవి. వ్యుత్పత్తులు, పక్షులు, వారములు,

కలలు, సావత్సరములు, పుష్కములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, కిఖితములు వ్రాయబడివిధములు గలవు. ఈ పుస్తకము బాలురు, బాలికలు, వర్తకులు, నౌకరులు, విద్యాభ్యాసకులు పీఠల కందరికి పుష్కారియగు సహాయగ్రంథము.

అంత్యకాలమున వుయిర్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమును, తంతునమాచారములును, వడ్డి పరిమితియు జీతముల వగైరాల లెక్కలును యింగ్లీషు విశేషపరిచయి యున్నది. పుస్తకము 1-కి ధర రు 1-8-0. తపాలాఖర్చు 0-4-0.

ఆ నం దా శ్ర మ పు స్త క శా ల, 5/34, నైనియప్పనాయకకోవిడి, పార్కు-చౌక్ పోస్టు, మదరాసు.

కే స రి తో ధ్ర స్త్రీ ల కు

కొంగు బంగారు వంటిది

సమస్తగర్భాశయ రోగములకు వజ్రాయుధము

అన్ని మందుల పావులలోను దొడకును

పెద్ద బుడ్డి రు 3 లు. చిన్న బుడ్డి రు 1-10-0.

కేసరి కుటీరం - ఆయుర్వేద ఔషధశాల

ఎగ్గూరు - మద్రాసు.

తో కామయహర కస్తూరి మాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును.

ప్రతి సం॥రము లక్షలకొనిది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా . ఇండియావారుమాత్రమే

గాక బర్మా, సిలీస్, మలయా, ఫిజీలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో

స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి

నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (తోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు

వా, ముసలివారు, వారు పీఠనీల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త శిశువులు,

సకల జ్వరములు, మాంద్యము, శీలవాతము, ప్రక్కలయ్యాడు, అకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము,

కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ శ్వాసకాసము, పక్షనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకొల్లాయెంబా, ప్లేగు, జ్వరములు

మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతర వ్యాధులకు అనుపాసపత్రికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు

దిక్కులనుండి నన్ను గుర్తించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన

వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పొట్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పొట్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్లు

రు. 2-18-0. 25 బుడ్లు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినపత్రికనును వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు,

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వ 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

వాణిముత్యక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుప్లాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్రాకులుచేయుట, స్వేషనశీ సామానులు.

(609) ఎంగ్రేవింగు

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

సమస్త ఆయుర్వేదావధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము

హనుమాన్ సబ్బు

లోక ప్రసిద్ధమైనది. దీనికి నమైనది వేరులేదు. చక్క ధులకు సంజీవివంటిది. ఎ నుదొరుకును.

యన్. రంగనాథంకెట్టి అండు బృందరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము ద్రాయింగు పెన్ సబ్బుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ కెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

ఉపాధ్యాయుడు లేక నే సులభముగ ఆంగ్లభాషను 60 దినములలో

నేర్చుకొనవచ్చును.

తెలుగు ఆక్షరములను చదివితే ఇంగ్లీషు పదములను తెలుసుకొనవచ్చును. ఇదివరకు ఇటు వంటి పుస్తకము బయలుపడలేదు. ఇది క్రొత్తమాదిరిగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడుటకును, చదువుటకును, వ్రాయుటకును నేర్చుకొనుటకు సులభ తెనుగులో ప్రచురింపబడినది.

ఆంగ్ల ఆశాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని.

ఆంగ్ల రాజ్యాధి పర్యయమున లోబడిన వనచేశములో ఇంగ్లీషు భాషనే ముందుకు వచ్చి ఒక్కొక్కరి మేలుకును, జీవోపాయమునకును, వాగవికాసమునకును కారణముగా ప్రకాశించునది అంగ్రికినీ తెలిసిన విషయముగా యమునియు కొన్ని సంవత్సరముల కల్లును, భాగ్యము లేనందునను కొందరు ఈ భాషను నేర్చుకొనకుండ విడిచి వెనుక వ్యసనపడు టను మానము కండ్లార చూచుచున్నాము. ఇందులో ఒకపదమును శబ్దించు విధమును వాటియొక్క ఇంగ్లీషు అర్థమును, వ్యుత్పత్తులు, పక్షులు, దినములు, నెలలు, సంవత్సరములు, పుష్కములు, ఆయుష్షములు, పెండ్లి, నీపంతకోట్టెనులు మొదలైనవి ఇంగ్లీషులోను, తెలుగులోను వ్రాయువిధమును, చిన్నకథలును, సామెతలును వాటియొక్క ఇంగ్లీషు అర్థమును నిండా సులభమైన కైతిలో చూపించబడియున్నది. సుమారు 600 పేజీలుగల పెద్దపుస్తకము. అందుమైన డ్రైయింగు చేయబడియున్నది. స్త్రీలును, బాలరును, వ్యాపారులును, పనిచేయువారును, ఉపాధ్యాయులగును మిగుల ముఖ్యమైనది. ఆంగ్లము తెలియని చదువరుల కష్టమును తీర్చుటగాను కొన్ని మంచి తంతి సహచార మౌదులును, ఒకరు ప్రాణము వినుచుకాలములో వ్రాయబడిన ఉయిలు కాశనములును సెలవితే లెక్కలు వెలగడ్డ వల్ల గాలుచేర్చబడినది. ఈపుస్తకము 1-కి రెల రూ. 2. తరాలుచార్జి అడారు 8.

ముఖ్య గమనింపు:— మోసపోకుండుటకై మా రిజిస్టర్డ్ వర్క గురుత్తు గల పుస్తకమును గమనించి తీయుడు.

టి. రాజగోపాలు మొదలియారు, 302, టుంకశాలవీధి, మింటు పోస్టు, మద్రాసు.

మీ డైరీయందు జరూరు, ముఖ్య

అని వ్రాసియుంచు కొనుడు

11 జ్యాయల్లు, బ్రిడ్జి మాన్ మెంటు రోడ్డు ముంజేతి గడియారము.

ఇది క్రొత్తమాదిరి ముంజేతి గడియారము. శ్రే

మెకానిజము, అద్దమనందు ఆరేటి రోహింసంఖ్యలుగలపు, దీనినిమిరుభ పరిశీంపును. పూర్తి తృప్తినిచ్చున చుటకు సవరంబంగారమువలె ను

మరియు అందముగానుండును. కాలమును సరిగా చూపు 5 సం॥ రములవరకు పూచీనియ్యబడు గడియార ధర ర్వ 12-8-0, లీవర్ మాన్ మెంటు 10 జ్యాయల్లు 1 సం॥ రము పూచీనియ్యబడు గడియారము బంగారుగిల్లు ధర ర్వ 18-4-0, 18 క్యాల్లు రోల్డంగ్లు ముంజేతి యారము 1 కి ధర ర్వ 9-0-0, జర్మనీ అలారం 1 కి ర్వ 5-0-0, జర్మనీ డబల్ డేట్ అలారం 1 కి ర్వ 6 రి. టైంసీసు 1 కి ర్వ 2-4-0.

క్రొంది పడకగది రంగల శ్రేష్ఠసంబంధమైన ఫా 12 కి ధర ర్వ 2-4-0. ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయ

EMERALD WATCH Co., PARK TOWN MADR.